

TRACKINGOWE BADANIE ŚWIADOMOŚCI I ZACHOWAŃ EKOLOGICZNYCH MIESZKAŃCÓW POLSKI

RAPORT Z BADANIA
WRZESIEŃ 2018

Opracowane dla **Ministerstwa Środowiska** przez konsorcjum firm **DANAE sp. z o.o. (Lider Konsorcjum)** oraz **Realizacja sp. z o.o.**

Niniejszy materiał został sfinansowany ze środków **Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej**. Za jego treść odpowiada wyłącznie Ministerstwo Środowiska.

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

4	WPROWADZENIE I PODSTAWOWE INFORMACJE O BADANIU
6	METODOLOGIA I STRUKTURA PRÓBY
9	PODSUMOWANIE I GŁÓWNE WNIOSKI
16	NAJWIĘKSZE WYZWANIA DLA POLSKI A PROBLEMY ŚRODOWISKA NATURALNEGO (BLOK I)
29	ŚRODOWISKO NATURALNE I JEGO OCHRONA (BLOK II)
45	JAKOŚĆ POWIETRZA (BLOK III)
56	GOSPODAROWANIE ODPADAMI (BLOK IV)
69	ZMIANY KLIMATU (BLOK V)
78	WSPIERAJĄCE OCHRONĘ ŚRODOWISKA DZIAŁANIA INDYWIDUALNE I ZACHOWANIA KONSUMENCKIE (BLOK VI)
106	WIZERUNEK MINISTERSTWA ŚRODOWISKA (BLOK VII)
116	WSKAŹNIKI

Prowadzone **cykliczne badania** (trackingowe) umożliwiają śledzenie dynamiki w zakresie świadomości i zachowań ekologicznych mieszkańców Polski. Tym samym dają możliwość programowania działań m.in. w zakresie edukacji ekologicznej, czyli tworzenia projektów ekologicznych, w tym ogólnopolskich kampanii społecznych.

Wyniki pomiarów stanowią ważne źródło informacji dla Ministerstwa Środowiska, jak i innych podmiotów, do których zaliczyć można instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, firmy, a także samych obywateli.

Badanie podzielono na **siedem obszarów** (bloków), pod względem specyfiki poruszanego problemu:

- **Największe wyzwania dla Polski a problemy środowiska naturalnego**
- **Środowisko naturalne i jego ochrona**
- **Jakość powietrza**
- **Gospodarowanie odpadami**
- **Zmiany klimatu**
- **Wspierające ochronę środowiska działania indywidualne i zachowania konsumenckie**
- **Wizerunek Ministerstwa Środowiska**

Badanie ma charakter **kompleksowy** – pozwala na wyodrębnienie ogólnego nastawienia obywateli do problematyki ekologii i środowiska, a także umożliwia ocenę ich stanu wiedzy i przejawów zachowań o charakterze proekologicznym w życiu codziennym.

Raport zawiera **bieżące wyniki** z badania prowadzonego w 2018 roku wraz z ich **zestawieniem (porównaniem) z wynikami z lat 2011-2014**. Należy zwrócić uwagę, że pewne pytania nie zawsze były zadawane w uprzednich latach, bądź były zadawane w zmienionej formie, co zostało opatrzone adekwatnym komentarzem.

PODSTAWOWE INFORMACJE O BADANIU

CEL BADANIA

Tracking świadomości i zachowań ekologicznych mieszkańców Polski

ZAMAWIAJĄCY

Ministerstwo Środowiska

WYKONAWCA

DANAE Sp. z o.o. i Realizacja Sp. z o.o.

TERMIN REALIZACJI

sierpień - wrzesień'2018 r.

TECHNIKA

CAPI – wywiad bezpośredni wspomagany komputerowo

WIELKOŚĆ PRÓBY

N=1010

ZASIĘG

próba ogólnopolska

Badanie zrealizowano w ramach multitematycznego, cyklicznego badania Omnibus. Zastosowano **technikę CAPI**, która jest metodą zbierania danych, polegającą na przeprowadzeniu wywiadu z respondentem przy użyciu urządzeń mobilnych (tj. laptop, palmtop), na których zapisywane są udzielone odpowiedzi.

Przebadana próba jest **reprezentatywna** ze względu na zmienne demograficzne: **pleć, wiek i miejsce zamieszkania** (wielkość miejscowości i województwo). Maksymalny błąd szacowania dla próby losowej liczącej 1000 osób wynosi +/- 3,1%. Analizy zostały natomiast przeprowadzone z wykorzystaniem wagi analitycznej, co oznacza, iż zebrane dane są przeważone w taki sposób, aby struktura próby odpowiadała rzeczywistej strukturze mieszkańców Polski. Dane procentowe prezentują wyniki ważone, liczebności – nieważone. Procedurze ważenia nie zostały poddane pytania z metryczki.

INTERPRETACJA DANYCH

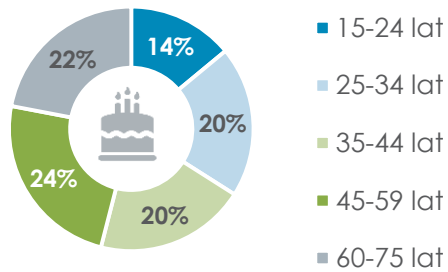
- Podstawą procentowania jest liczba osób odpowiadających na dane pytanie – informacje zawarte są w dolnej części slajdu (N).
- W celu utrzymania maksymalnej przejrzystości i czytelności na slajdach zastosowano wartości procentowe zaokrąglone do liczb całkowitych, stąd też w pewnych sytuacjach odsetki poszczególnych odpowiedzi nie sumują się do 100%, a do 99% czy 101%.
- W górnej części slajdów, pod pytaniami, znajdują się adnotacje na temat możliwej do wyboru przez respondentów liczby odpowiedzi (*pytanie wielokrotnego wyboru/pytanie jednokrotnego wyboru*). W niektórych pytaniach liczba możliwych do wybrania odpowiedzi była określona, wówczas taka informacja znajduje się w treści pytania.
- W związku z tym, że niektóre pytania nie zawsze były zadawane w poprzednich edycjach badania lub były zadawane w zmienionej formie, w dolnej części slajdów znajdują się adnotacje oznaczone gwiazdką (*) informujące o dokonanych zmianach.

STRUKTURA PRÓBY

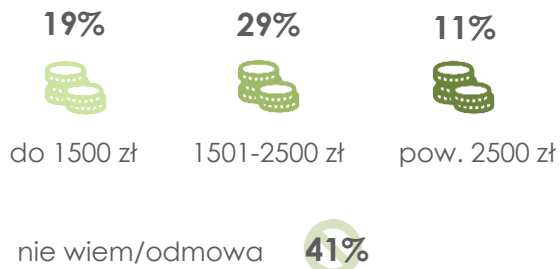
Płeć

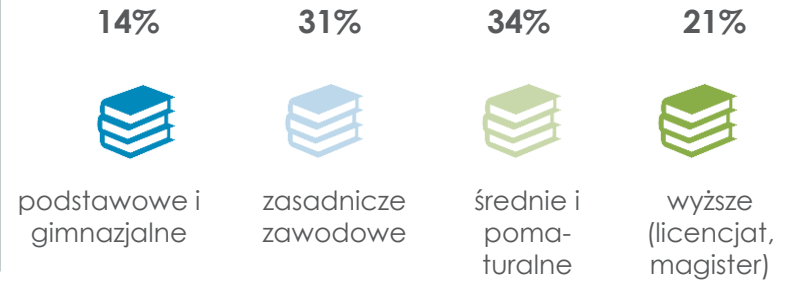
Wiek

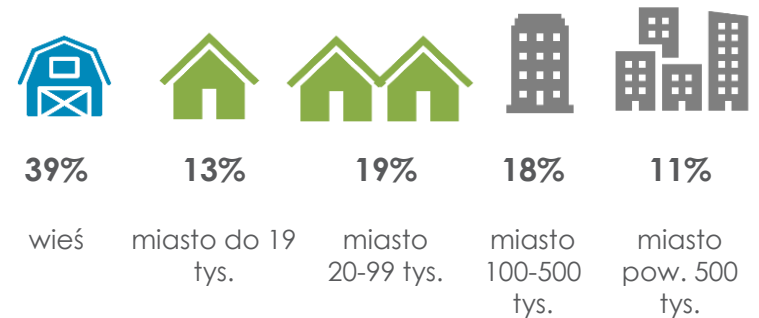
Dochód na członka rodziny (netto)

Wykształcenie

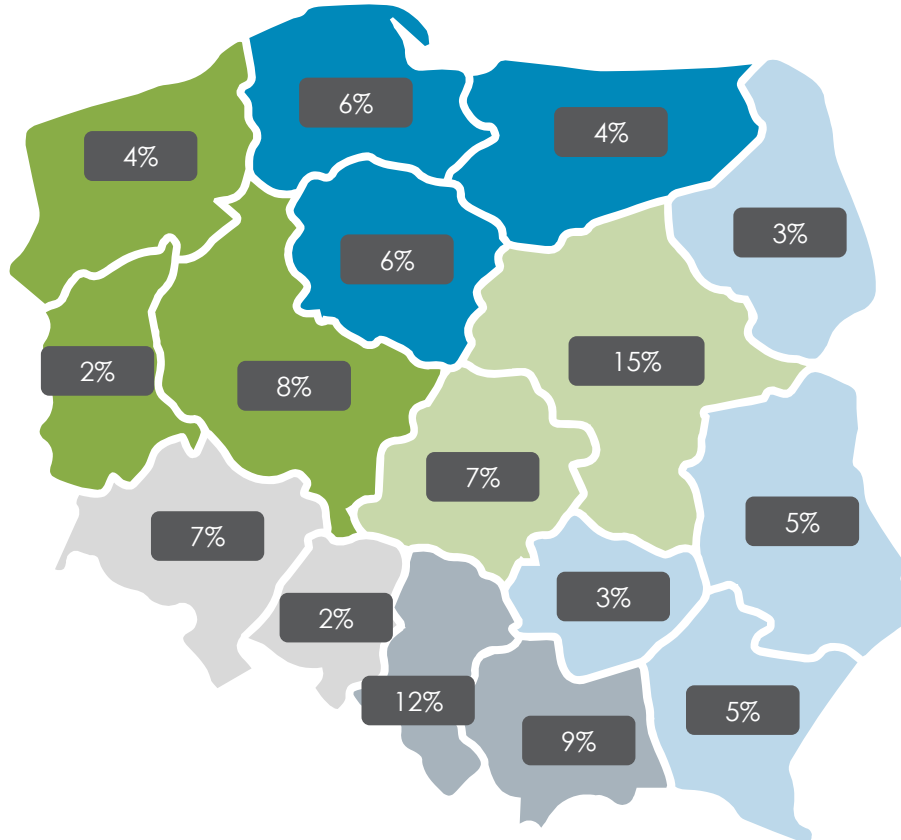

Wielkość miejscowości zamieszkania

STRUKTURA PRÓBY

Województwo

Region

Podstawa: Polacy w wieku 15+, N=1010

Podsumowanie i główne wnioski: Największe wyzwania dla Polski problemy środowiska naturalnego

---

W opinii Polaków **ochrona zdrowia** jest dziedziną życia, w której władze mają najwięcej problemów do rozwiązania - ponad połowa Polaków wskazała właśnie ten obszar, co jednocześnie oznacza, iż brakuje w nim dobrych rozwiązań. Na uwagę zasługuje wysoki wzrost (względem poprzednich edycji badania) odnotowany w przypadku **wymiaru sprawiedliwości**, czyli działalności sądów i prokuratur. Należy jednak pamiętać, iż jest to temat stosunkowo często podejmowany w ostatnim czasie przez media.

Ochrona środowiska nie znalazła się na liście najważniejszych dziedzin, w których państwo ma pilne do rozwiązania problemy. W obrębie samego środowiska najczęściej wskazywanymi przez Polaków obszarami są **zanieczyszczenia powietrza**, **problem śmieci** oraz **zmiany klimatu**. Zauważyć należy, iż w porównaniu do poprzednich edycji badania, Polacy obecnie dostrzegają więcej problemów w zanieczyszczeniu powietrza niż odpadach.

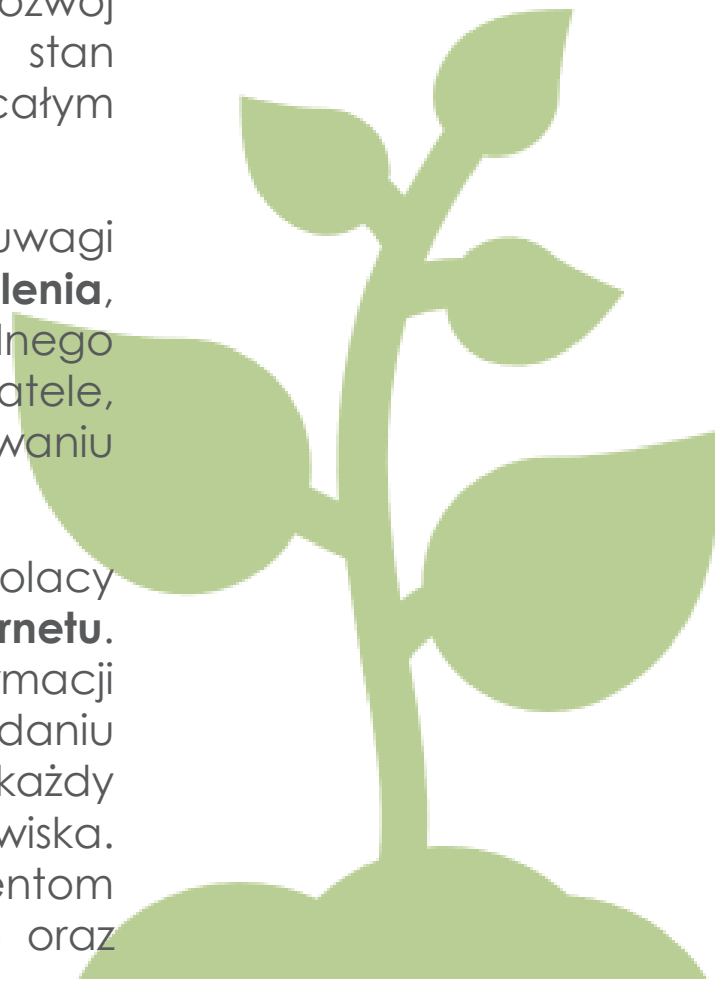
Podsumowanie i główne wnioski: Środowisko naturalne i jego ochrona

---

Polacy coraz częściej są zdania, że **ochrona środowiska** może pozytywnie wpłynąć na rozwój gospodarki kraju. Polacy lepiej oceniają stan środowiska w miejscu zamieszkania aniżeli w całym kraju.

Najczęściej chcemy chronić środowisko z uwagi na **troskę o zdrowie** oraz **przyszłe pokolenia**, a odpowiedzialnością za stan środowiska naturalnego obarczony jest każdy z nas. Również jako obywatele, podobnie jak i władze, bierzemy udział w kształtowaniu postaw i zachowań wobec środowiska.

O tematach dotyczących środowiska Polacy najczęściej dowiadują się z **telewizji** i **Internetu**. Przy czym, większość z nich w ogóle nie szuka informacji związanych ze środowiskiem będących w posiadaniu władz publicznych. Jednocześnie utrzymując, że każdy obywatel jest odpowiedzialny za ochronę środowiska. W zestawieniu pojęć najmniej znanych respondentom znalazły się: **gospodarka o obiegu zamkniętym** oraz **społeczna odpowiedzialność biznesu**.

Zdaniem Polaków głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza są **duże obiekty energetycznego spalania** do których należą m.in. fabryki. Z roku na rok spada natomiast przekonanie, iż transport samochodowy zajmuje pierwsze miejsce wśród tych źródeł.

Polskie gospodarstwa domowe wciąż jako główne źródło ogrzewania wybierają **węgiel** oraz **podłączenie do sieci ciepłowniczej**.

Chcąc poprawić jakość powietrza, większość Polaków rekomenduje **wymianę starych pieców węglowych** na piece niskoemisyjne oraz stosowanie odnawialnych źródeł energii. Świadczy to o dosyć wysokiej świadomości tego, jakie kroki należy podjąć, aby poprawić jakość powietrza.

Podsumowanie i główne wnioski: Gospodarowanie odpadami

Blisko sześciu na dziesięciu Polaków segreguje śmieci regularnie. Najczęstszymi przyczynami niesegregowania śmieci są **brak miejsca w domu** oraz **brak wiary**, że odpady zostaną ponownie wykorzystane. Dodatkowo, blisko co dziesiąta osoba **nie wie** jak segregować śmieci.

Najczęściej segregowanymi odpadami są **plastiki, szkło** oraz **papier**. Dodatkowo, leki oraz świetlówki są segregowane tylko przez około 40% respondentów. Polacy wciąż zauważają niebezpieczne zjawiska dotyczące niewłaściwej utylizacji odpadów. Najczęściej wskazywano **palenie liści** oraz **wywożenie śmieci do lasu**.

Warto zaznaczyć, iż zdaniem niecałej połowy Polaków obecny system gospodarowania odpadami w Polsce jest **dobry**. Jednak, wyłącznie jedna czwarta z nich w ciągu ostatniego roku zauważyła na terenie gminy działania informacyjne i edukacyjne w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami.

Dziewięciu na dziesięciu Polaków uważa, że zmiany klimatyczne są ważnym problemem. Dodatkowo wskazują, że **każdy z nas** jest odpowiedzialny za minimalizację niekorzystnych skutków zmian klimatu.

Redukcję emisji gazów cieplarnianych powinno się rozpocząć **tak szybko jak to możliwe** - tego zdania jest połowa Polaków. Głównym powodem redukowania gazów cieplarnianych jest **troska o przyszłe pokolenia**. Najczęściej wskazywanym powodem braku chęci redukcji gazów cieplarnianych są zbyt wysokie koszty z tym związane.

Podsumowanie i główne wnioski: Wspierające ochronę środowiska działania indywidualne i zachowania konsumenckie

Zachowania konsumenckie wspierające ochronę środowiska nie są wśród Polaków popularne. Podobnie jak w poprzednich edycjach badania respondenci deklarują, iż najczęściej korzystają z **toreb wielokrotnego użytku** oraz **starają się unikać produktów jednorazowych**. Zdecydowanie rzadziej zwracają uwagę na oznaczenia związane z ekologią i środowiskiem, co odzwierciedla się w znajomości znaków ekologicznych. Od 2012 roku najbardziej rozpoznawalnym logotypem jest **Nadaje się do recyklingu** – jego znajomość w każdej edycji badania deklaruje ponad połowa badanych. Drugi w kolejności jest **Znak ekologiczny EKO**. Wśród oznaczeń najmniej znanych respondentom wskazać należy przede wszystkim *MSC*, *Fairtrade* i *FSC*.

Z deklaracji respondentów wynika, iż zwracają oni uwagę na ograniczenia zużycia wody, starają się korzystać z komunikacji miejskiej lub roweru zamiast samochodu oraz oszczędzają energię, jednakże jedynie **20%** Polaków byłaby skłonna **wydać więcej** na „czystą”, nieuciążliwą dla środowiska energię. Oznacza to, że kwestie ekonomiczne nadal są stawiane wyżej niż troska o środowisko.

W tegorocznej edycji badania zaobserwowano **spadek zaufania** respondentów do instytucji, jednakże analogicznie jak w latach poprzednich najwięcej Polaków ufa **naukowcom** oraz **Lasom Państwowym**.

Blisko połowa Polaków pozytywnie ocenia ogólną działalność Ministerstwa Środowiska, chociaż w przypadku pozostałych wskaźników dotyczących oceny jego funkcjonowania odnotowano niewielki spadek. W dalszym ciągu jednak największy odsetek badanych jest przekonany, że Ministerstwo **skutecznie dba o tereny o dużych walorach przyrodniczych**.

Analogicznie jak w poprzednich edycjach badania zauważalny jest duży odsetek odpowiedzi „trudno powiedzieć”, co wskazuje na fakt, iż Polacy nie mają wiedzy na temat bieżącego funkcjonowania Ministerstwa i prowadzonych przez nie działań.

NAJWIĘKSZE WYZWANIA DLA POLSKI
A PROBLEMY ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Największe wyzwania dla
Polski a problemy
środowiska naturalnego

Środowisko naturalne i
jego ochrona

Jakość powietrza

Gospodarowanie
odpadami

Zmiany klimatu

Indywidualne działania i
zachowania wspierające
ochronę środowiska

Wizerunek Ministerstwa
Środowiska

- ❖ Jak postrzegane są współczesne problemy Polski? (jak na ich tle postrzegane są problemy środowiska naturalnego?)
- ❖ Jak postrzegane są problemy związane ze środowiskiem naturalnym? (które uważane są za mniej, a które za bardziej ważne?)

P1. Pokażę Panu(i) listę różnych dziedzin, w których działa państwo. Proszę wskazać trzy z nich, w których Pana(i) zdaniem nasz kraj ma najwięcej problemów do rozwiązania.

Pytanie wielokrotnego wyboru.

TOP 3

Ochrona zdrowia

55%

Gospodarka – rozwój ekonomiczny

25%

Oświata i wychowanie

16%

Praca – praca, polityka społeczna i rodzinna

31%

Rolnictwo i rozwój wsi

19%

Sprawy wewnętrzne i bezpieczeństwo – działalność policji, służb specjalnych itd.

13%

Kultura fizyczna i sport

5%

Wymiar sprawiedliwości – działalność sądów i prokuratur

31%

Ochrona środowiska

18%

Obrona narodowa

11%

Kultura i dziedzictwo narodowe

4%

Finanse publiczne – dług publiczny, budżet państwa

25%

Infrastruktura – drogi, koleje, lotniska, łączność

18%

Szkolnictwo wyższe i nauka

8%

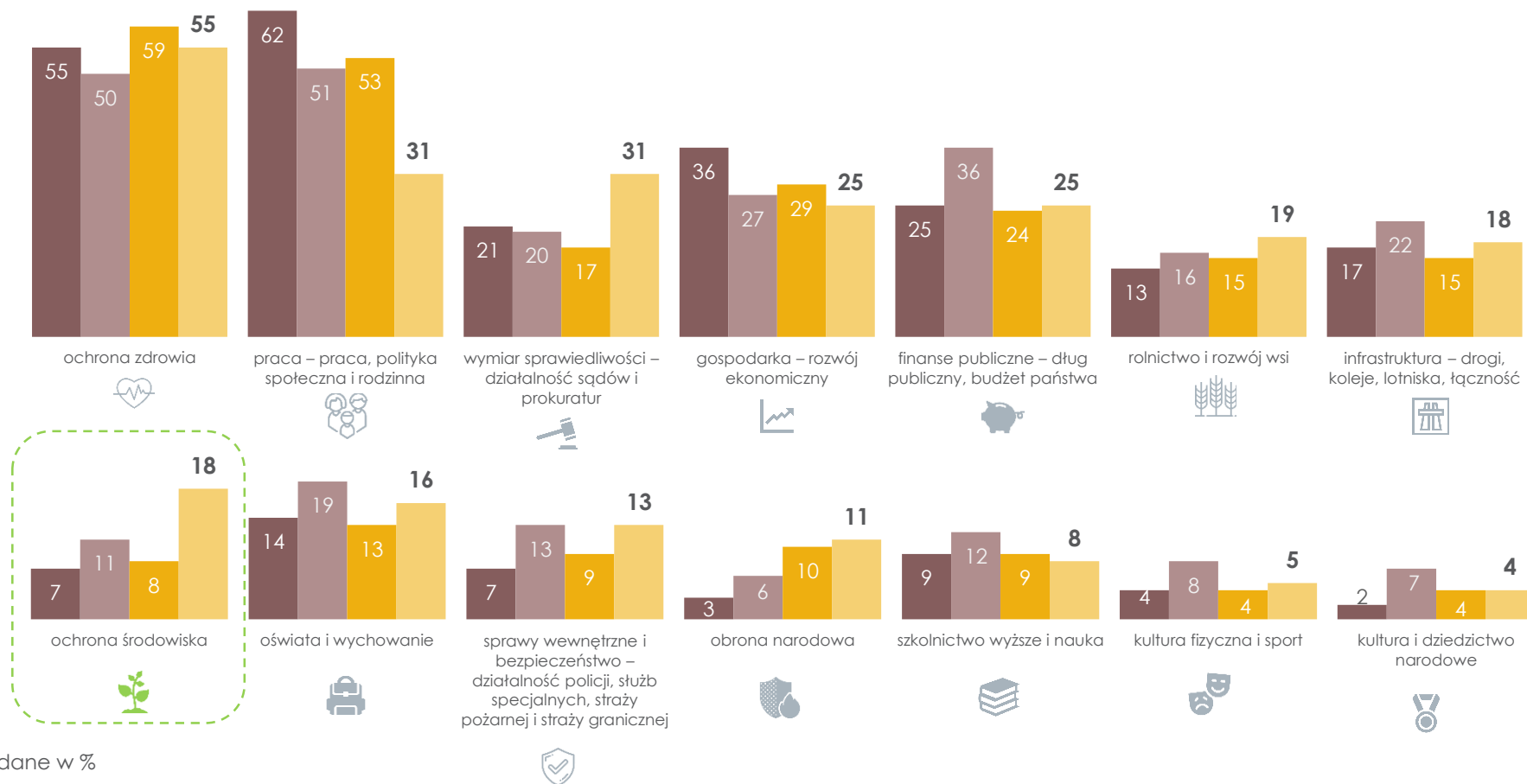

Podstawa: Polacy w wieku 15+, N=1010

P1. Pokażę Panu(i) listę różnych dziedzin, w których działa państwo. Proszę wskazać trzy z nich, w których Pana(i) zdaniem nasz kraj ma najwięcej problemów do rozwiązania.

Pytanie wielokrotnego wyboru.

■ 2012 ■ 2013 ■ 2014 ■ 2018

dane w %

2018: N=1010

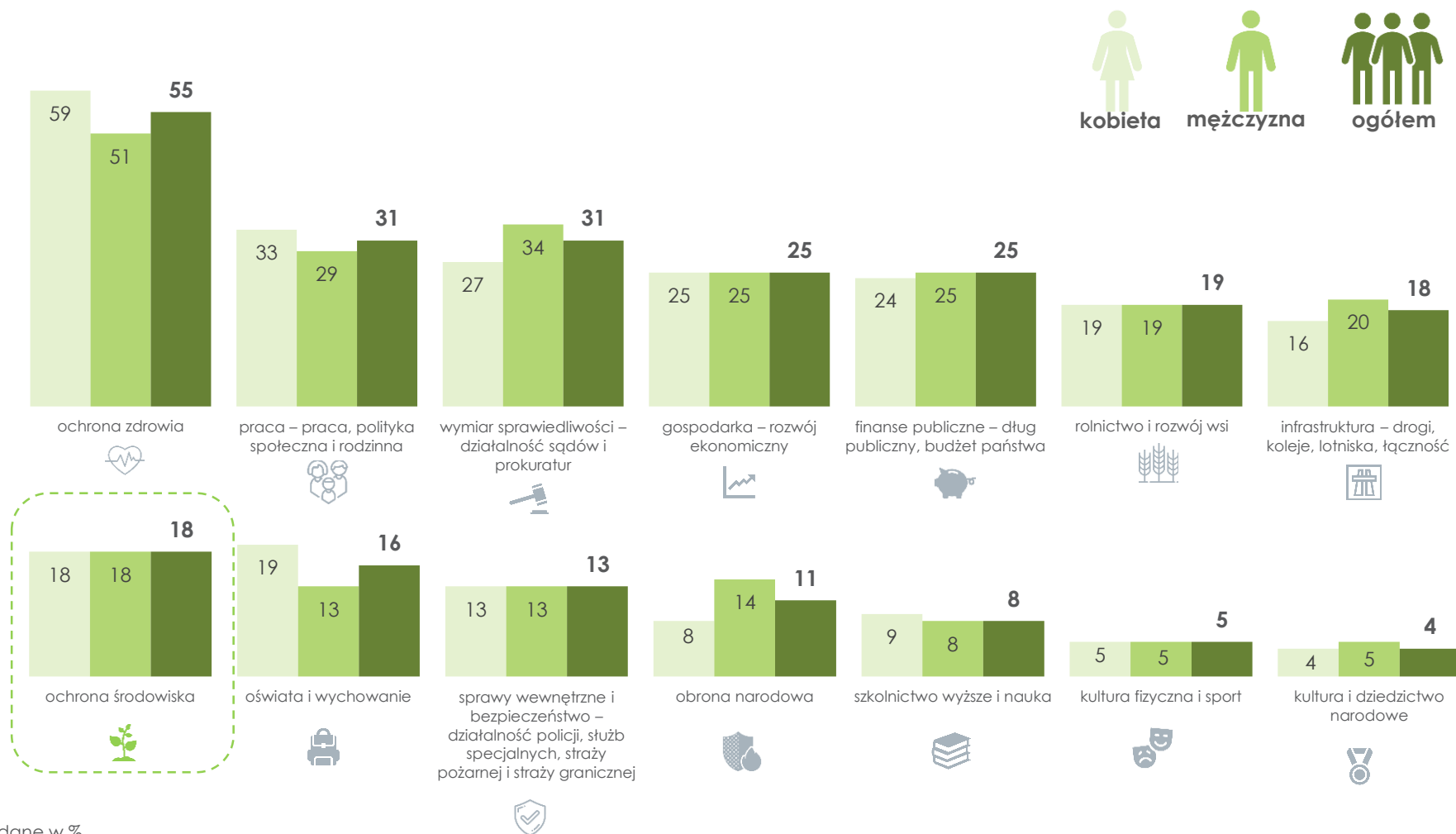
2014: N=1000

2013: N=1000

2012: N=1000

P1. Pokażę Panu(i) listę różnych dziedzin, w których działa państwo. Proszę wskazać trzy z nich, w których Pana(i) zdaniem nasz kraj ma najwięcej problemów do rozwiązania.

Pytanie wielokrotnego wyboru.

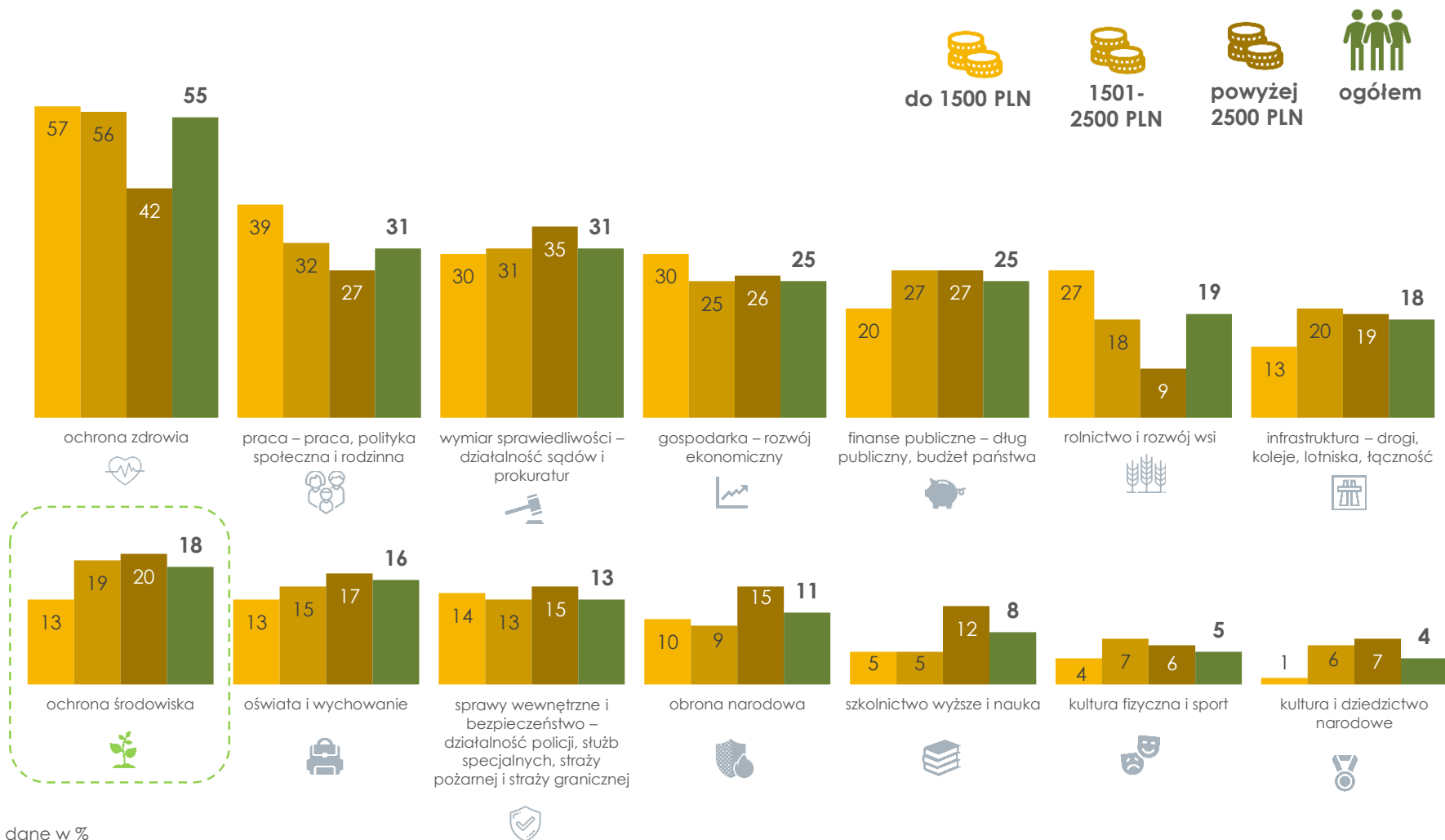

dane w %

Kobiety, N=514
Mężczyźni, N=496

P1. Pokażę Panu(i) listę różnych dziedzin, w których działa państwo. Proszę wskazać trzy z nich, w których Pana(i) zdaniem nasz kraj ma najwięcej problemów do rozwiązania.

Pytanie wielokrotnego wyboru.

dane w %

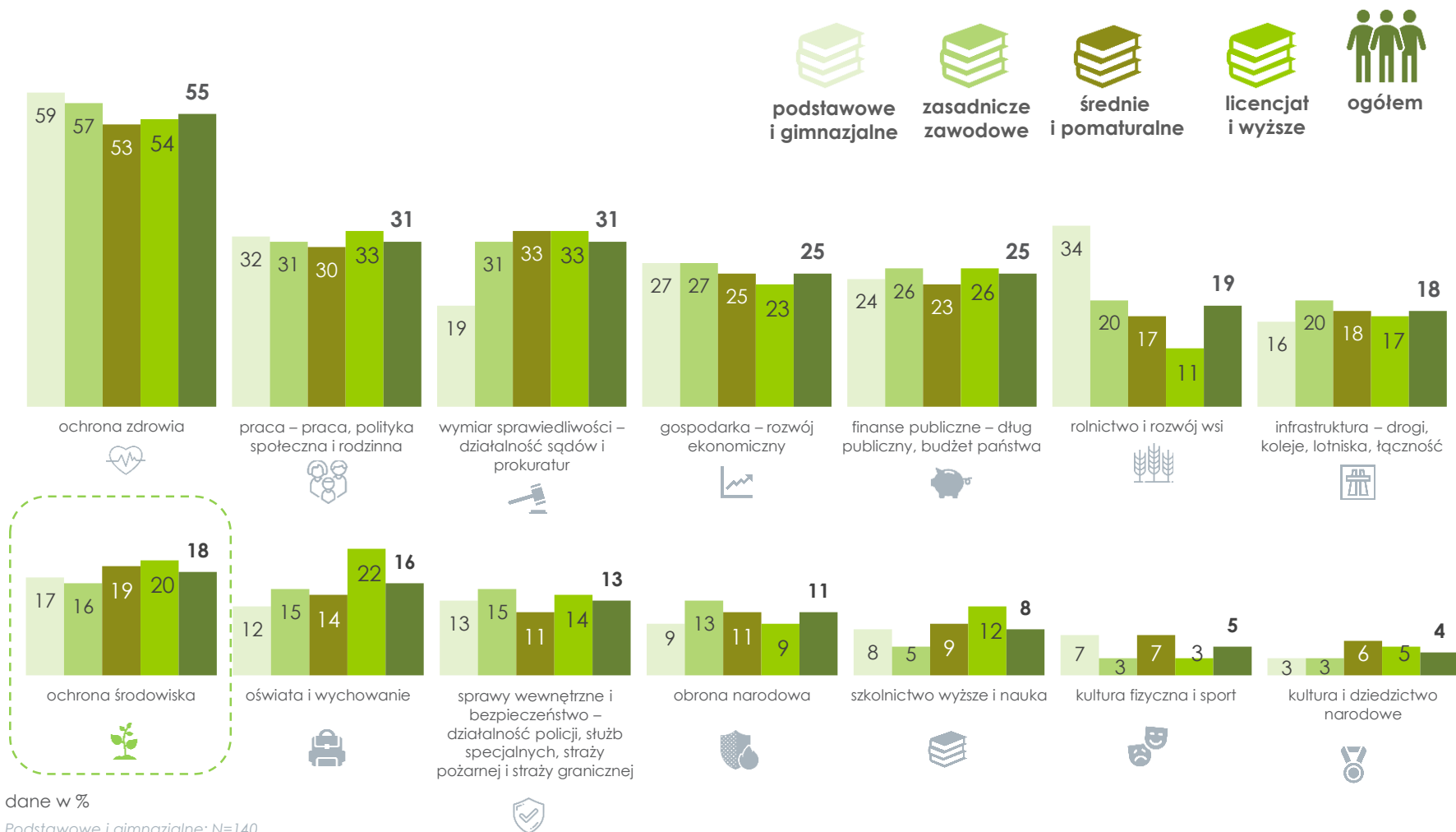
Do 1500 PLN na osobę, N=192

1501-2500 PLN na osobę, N=294

Powyżej 2500 PLN na osobę, N=113

P1. Pokażę Panu(i) listę różnych dziedzin, w których działa państwo. Proszę wskazać trzy z nich, w których Pana(i) zdaniem nasz kraj ma najwięcej problemów do rozwiązania.

Pytanie wielokrotnego wyboru.

dane w %

Podstawowe i gimnazjalne: N=140

Zasadnicze zawodowe: N=287

Średnie i pomaturalne: N=369

Licencjat i wyższe: N=213

P2. Proszę wybrać trzy Pana(i) zdaniem największe problemy środowiska naturalnego w Polsce. Udzielając odpowiedzi proszę zacząć od najważniejszego dla Pana(i) problemu, następnie wskazać ten znajdujący się na drugim oraz trzecim miejscu pod względem ważności.

Pytanie wielokrotnego wyboru.

TOP 3

62%

Zanieczyszczenia powietrza

47%

Problem śmieci

39%

Zmiany klimatu

36%

Zanieczyszczenie wód

29%

Katastrofy naturalne

21%

Katastrofy wywołane przez człowieka

18%

Niskie zasoby wody

17%

Zanikanie gatunków zwierząt i roślin

17%

Wyczerpanie się zasobów naturalnych

16%

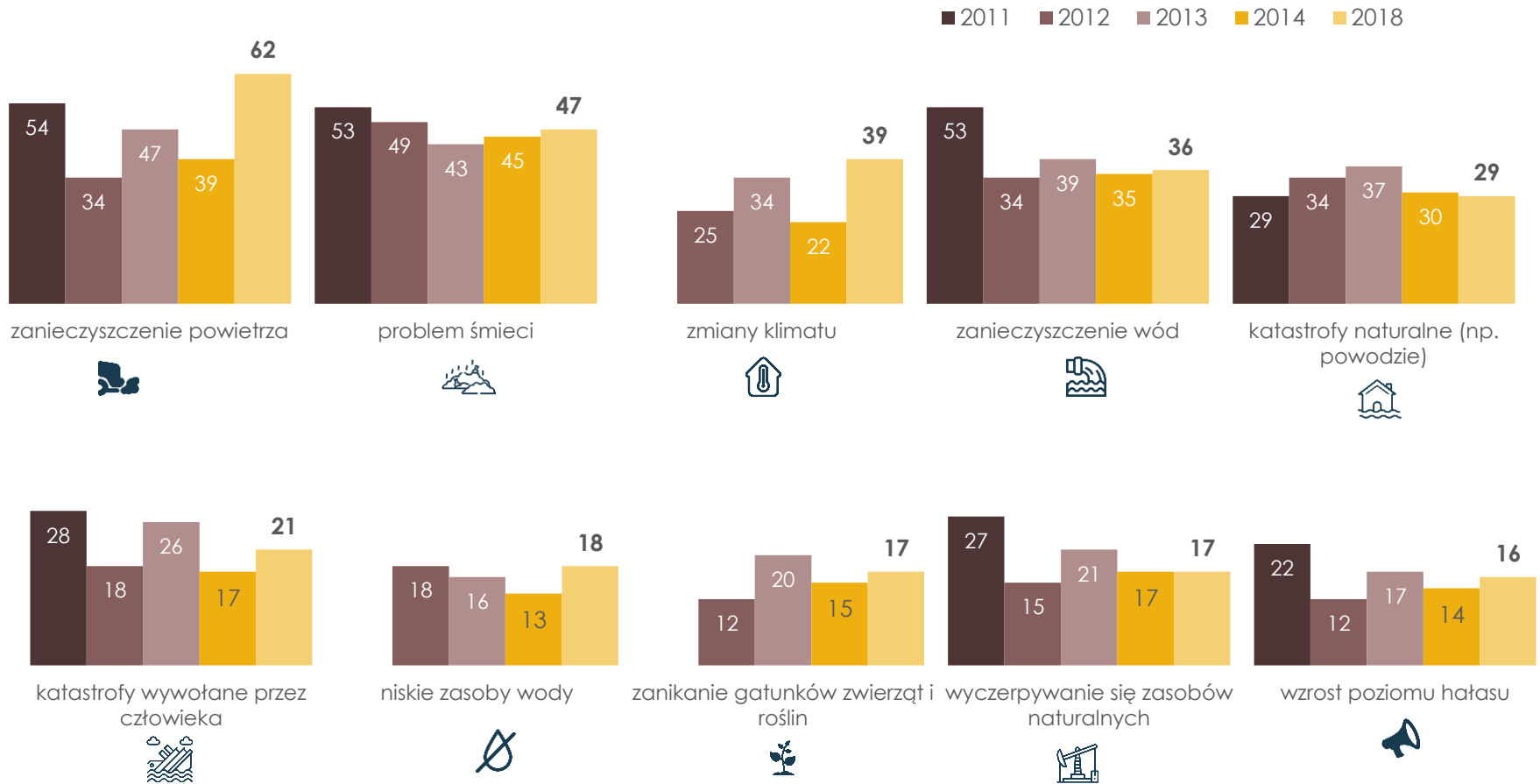

Wzrost poziomu hałasu

Podstawa: Polacy w wieku 15+, N=1010

P2. Proszę wybrać trzy Pana(i) zdaniem największe problemy środowiska naturalnego w Polsce. Udzielając odpowiedzi proszę zacząć od najważniejszego dla Pana(i) problemu, następnie wskazać ten znajdujący się na drugim oraz trzecim miejscu pod względem ważności.

Pytanie wielokrotnego wyboru.

dane w %

2018: N=1010

2014: N=1000

2013: N=1000

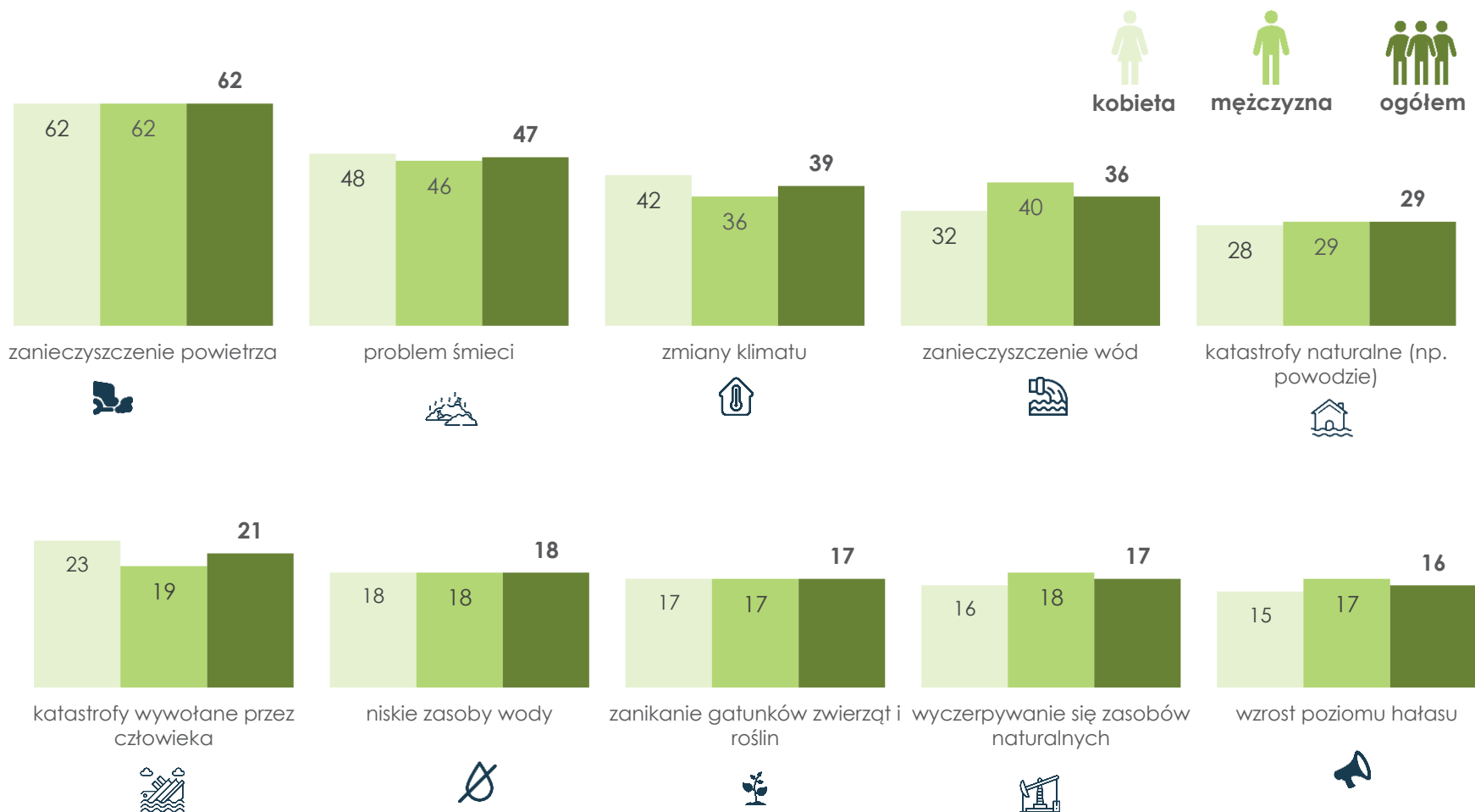
2012: N=1000

2011: N=1004

P2. Proszę wybrać trzy Pana(i) zdaniem największe problemy środowiska naturalnego w Polsce. Udzielając odpowiedzi proszę zacząć od najważniejszego dla Pana(i) problemu, następnie wskazać ten znajdujący się na drugim oraz trzecim miejscu pod względem ważności.

Pytanie wielokrotnego wyboru.

dane w %

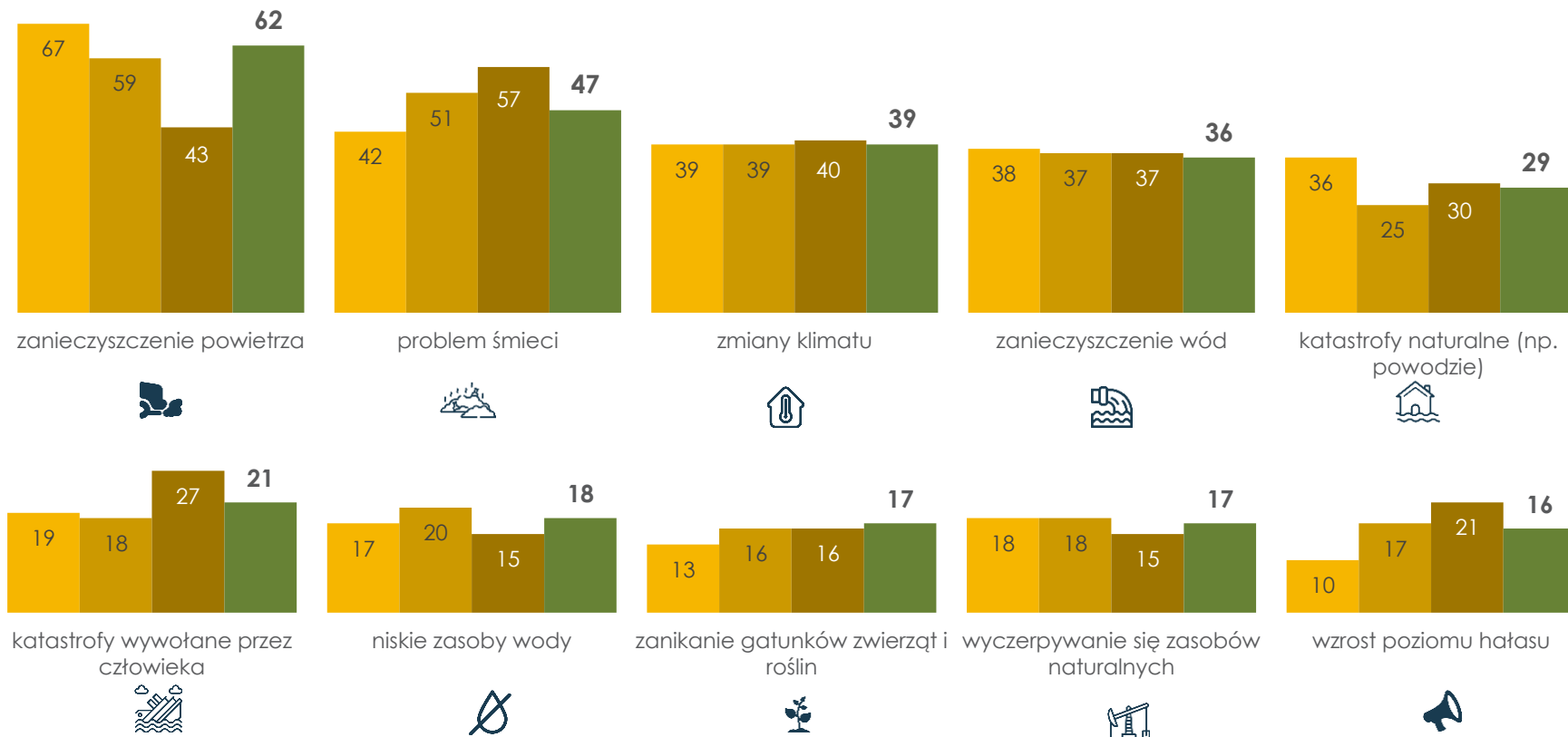
Kobiety, N=514

Mężczyźni, N=496

P2. Proszę wybrać trzy Pana(i) zdaniem największe problemy środowiska naturalnego w Polsce. Udzielając odpowiedzi proszę zacząć od najważniejszego dla Pana(i) problemu, następnie wskazać ten znajdujący się na drugim oraz trzecim miejscu pod względem ważności.

Pytanie wielokrotnego wyboru.

 do 1500 PLN
  1501-2500 PLN
  powyżej 2500 PLN
  ogółem

dane w %

Do 1500 PLN na osobę, N=192

1501-2500 PLN na osobę, N=294

Powyżej 2500 PLN na osobę, N=113

Omówienie wyników

PŁEĆ

Analiza przełamań wyników w bloku wykazała, że kobiety częściej niż mężczyźni do dziedzin, w których Polska ma najwięcej problemów do rozwiązania, zaliczają **ochronę zdrowia** (59% vs 51%) oraz **oświatę i wychowanie** (19% vs 13%). Mężczyźni natomiast częściej wskazywali na **wymiar sprawiedliwości** oraz **obronę narodową**. Ponadto, w przypadku pytania o największe problemy środowiska naturalnego w Polsce, mężczyźni częściej wskazywali na zanieczyszczenie wód.

Analiza odpowiedzi na pytanie o dziedziny, w których Polska ma najwięcej problemów wykazała, że praca – praca, polityka społeczna i rodzinna jest istotnie rzadziej wskazywana przez osoby w wieku 15-19 lat, gospodarka przez osoby w wieku 40-49 lat, szkolnictwo wyższe i nauka przez osoby w wieku 60 lat i więcej, a sprawy wewnętrzne i bezpieczeństwo przez osoby w wieku 30-39 lat. Warto zaznaczyć, że **osoby młode** (w wieku 20-29 lat) zdecydowanie częściej niż inne grupy wiekowe za największy problem środowiska naturalnego wskazywały **zanieczyszczenie wód**, natomiast **osoby starsze (powyżej 60 r.ż.) wzrost poziomu hałasu**.

WIEK

MIEJSCE ZAMIESZKANIA

Osoby zamieszkujące wieś częściej wskazywały na pracę, politykę społeczną i rodzinną oraz rolnictwo/rozwój wsi jako obszary problemowe Polski. Odwrotna tendencja widoczna jest w przypadku mieszkańców małych miast (do 20 tys. mieszkańców). Warto jednocześnie zaznaczyć, że osoby zamieszkujące duże miasta (pow. 500 tys.) rzadziej niż pozostałe grupy w tym aspekcie wskazywały na gospodarkę, finanse publiczne oraz rozwój wsi, natomiast częściej na ochronę środowiska (28% vs 9%-20%), a także kulturę i dziedzictwo narodowe (11% vs 2%-6%). Analiza wykazała również, iż **wraz z wielkością zamieszkiwanej miejscowości wzrasta wśród respondentów poczucie, iż odpady stanowią jeden z największych problemów środowiskowych w Polsce**. Mieszkańcy dużych miast (pow. 500 tys.) relatywnie częściej zwracali uwagę również na zanieczyszczenie wód, natomiast wsi na katastrofy naturalne.

Wraz ze wzrostem wykształcenia obserwuje się wzrost poczucia, iż oświata i wychowanie oraz wymiar sprawiedliwości to jedne z najbardziej problematycznych dziedzin w Polsce. Odwrotna tendencja zauważalna jest w przypadku rolnictwa i rozwoju wsi. Polacy z wykształceniem wyższym częściej niż inne grupy za największy problem środowiska naturalnego w Polsce uznają problem śmieci, a osoby z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym zanikanie gatunków zwierząt i roślin.

WYKSZTAŁCENIE

DOCHÓD

Kohorta respondentów z dochodem netto na osobę do 1500 zł istotnie częściej wskazywała na **pracę oraz rolnictwo i rozwój wsi**, jako najbardziej problematyczne dziedziny dla Polski, a istotnie rzadziej na infrastrukturę, ochronę środowiska, szkolnictwo wyższe i naukę oraz kulturę i dziedzictwo narodowe. Osoby w których gospodarstwach domowych dochód na jedną osobę wynosi więcej niż 2500 zł zdecydowanie rzadziej za dziedzinę problematyczną dla Polski uznawały ochronę zdrowia. Ta sama grupa w przypadku największych problemów środowiska naturalnego częściej niż pozostali wskazywała na problem śmieci.

Omówienie wyników

Najczęściej wskazywaną dziedziną, w której działa państwo oraz ma najwięcej problemów do rozwiązania jest **ochrona zdrowia** - tę odpowiedź wskazała ponad połowa Polaków (55%). Co trzeci respondent za obszar problematyczny uważa także **pracę – pracę, politykę społeczną i rodzinną** oraz **wymiar sprawiedliwości**. Ochronę środowiska wskazało 18% Polaków. W porównaniu do lat 2012-2014 najbardziej zauważalny wzrost wskazań odnotowano w obszarze wymiaru sprawiedliwości (z 17% w 2014 roku do 31% w 2018 roku) oraz ochronie środowiska (z 8% do 18%). Spadek odnotowano natomiast w dziedzinach takich jak: praca – praca, polityka społeczna i rodzinna (z 53% do 31%), gospodarka – rozwój ekonomiczny (z 29% do 25%) oraz ochrona zdrowia (z 59% do 55%).

Według Polaków największe problemy środowiska naturalnego obejmują **zanieczyszczenia powietrza, problem śmieci** oraz **zmiany klimatu**. Przy czym w porównaniu do lat 2011-2014 znacznie więcej Polaków wskazywało na zanieczyszczenia powietrza (wzrost z 39% w 2014 roku do 62% w 2018) oraz zmiany klimatu (wzrost z 22% do 39%). Problem odpadów niezmiennie wskazuje około 50% badanych.

ŚRODOWISKO NATURALNE I JEGO OCHRONA

PROBLEMATYKA ROZDZIAŁU

Największe wyzwania dla
Polski a problemy
środowiska naturalnego

Środowisko naturalne i
jego ochrona

Jakość powietrza

Gospodarowanie
odpadami

Zmiany klimatu

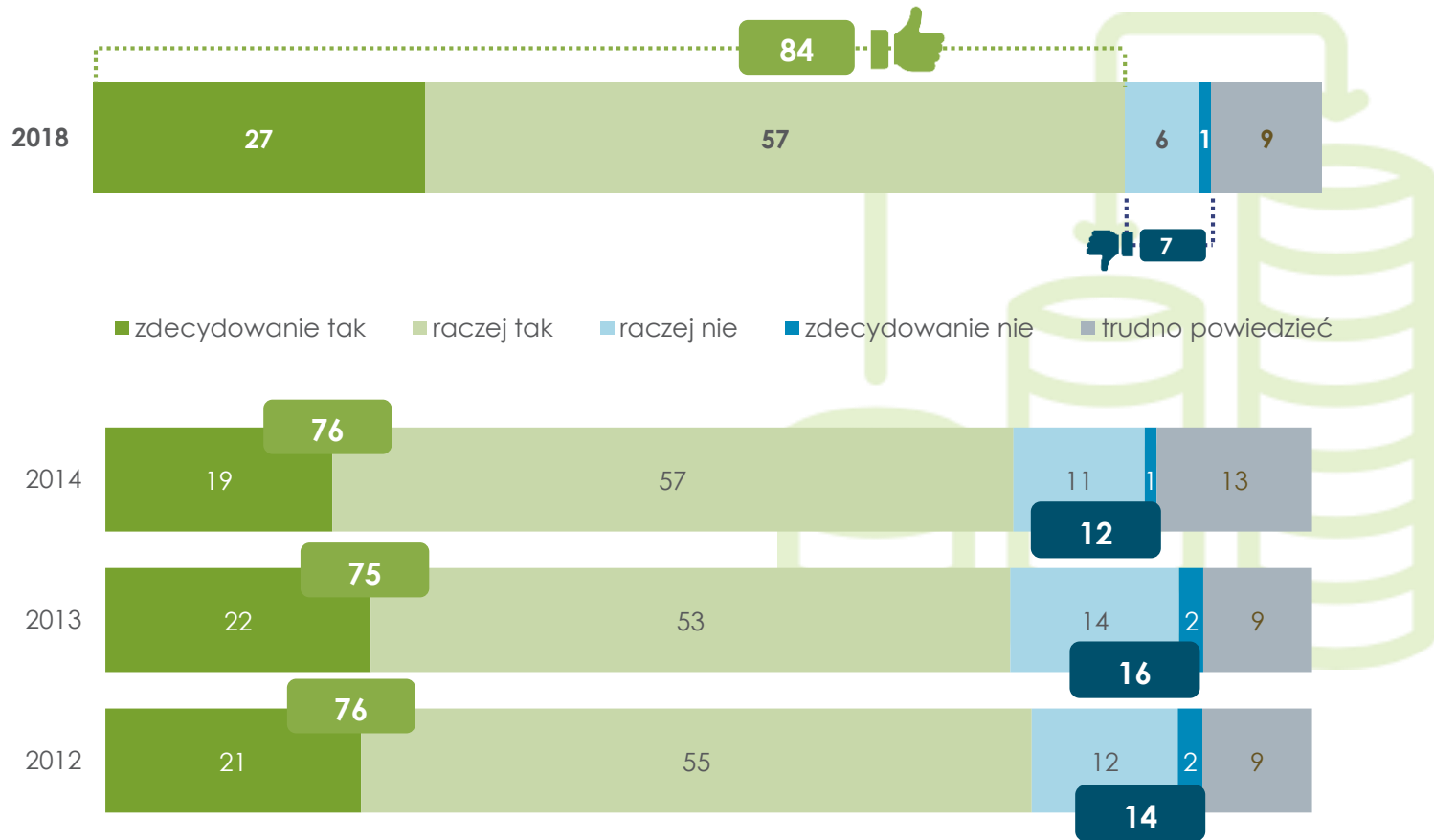
Indywidualne działania i
zachowania wspierające
ochronę środowiska

Wizerunek Ministerstwa
Środowiska

- ❖ Jakie są opinie na temat relacji między rozwojem gospodarczym a ochroną środowiska?
- ❖ Jak oceniany jest aktualny stan środowiska naturalnego w Polsce?
- ❖ Jak oceniany jest aktualny stan środowiska naturalnego w okolicy miejsca zamieszkania respondentów?
- ❖ Jak oceniane są perspektywy stanu środowiska naturalnego w Polsce?
- ❖ Co motywuje do ochrony środowiska przyrodniczego?
- ❖ Od czego zależy poprawa stanu środowiska?
- ❖ Jak postrzegana jest odpowiedzialność za stan środowiska naturalnego?
- ❖ Jaka jest znajomość pojęć związanych z ochroną środowiska?
- ❖ Jakie są główne źródła informacji o sprawach środowiska naturalnego?
- ❖ Czy podejmowane są próby szukania informacji o środowisku i jego ochronie będących w posiadaniu władz publicznych?
- ❖ Kto powinien odpowiadać za kształtowanie postaw i zachowań ekologicznych?

P3. Ogólnie rzecz biorąc, czy uważa Pan(i), że ochrona środowiska może pozytywnie wpłynąć na rozwój gospodarczy kraju?

Pytanie jednokrotnego wyboru.

dane w %

2018: N=1010

2014: N=1000

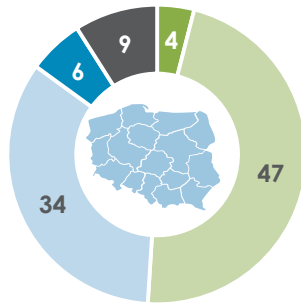
2013: N=1000

2012: N=1000

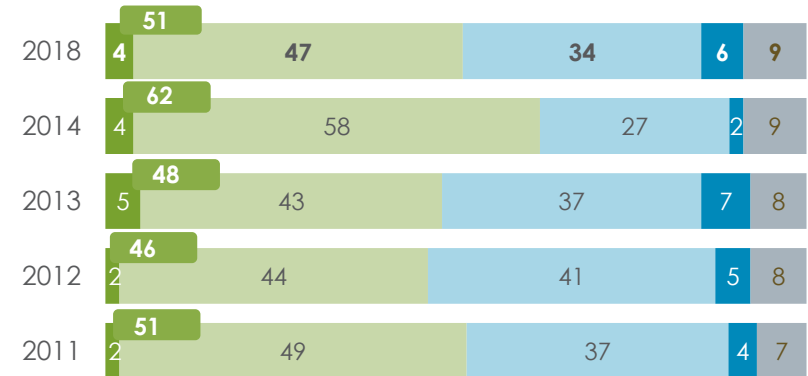
P4. Proszę powiedzieć, jak ocenia Pan(i) stan OBECNY środowiska:

Pytanie jednokrotnego wyboru.

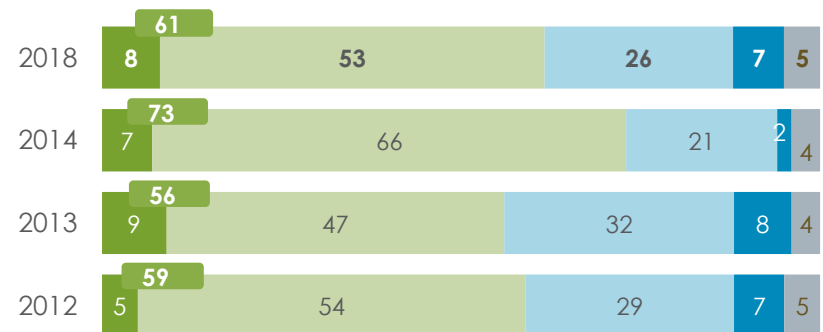
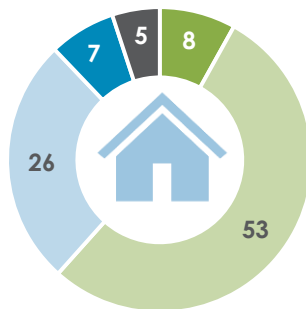
W Polsce

■ zdecydowanie dobrze   ■ raczej dobrze   ■ raczej źle   ■ zdecydowanie źle   ■ trudno powiedzieć

W okolicy miejsca zamieszkania

dane w %

2018: N=1010

2014: N=1000

2013: N=1000

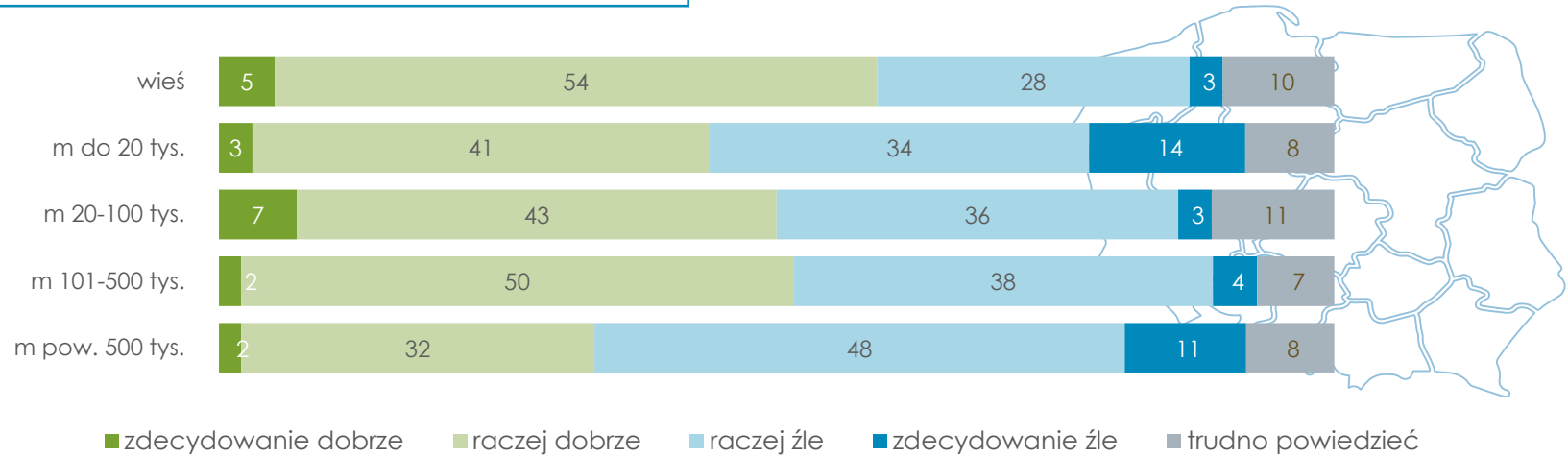
2012: N=1000

P4. Proszę powiedzieć, jak ocenia Pan(i) stan OBECNY środowiska:

Pytanie jednokrotnego wyboru.

W Polsce

W okolicy miejsca zamieszkania

dane w %

Wieś, N=398

M do 20 tys., N=133

M 20-100 tys., N=194

M pow. 100-500 tys., N=170

M pow. 500 tys., N=114

P5. Proszę wskazać dwa Pana(i) zdaniem najważniejsze powody, dla których warto chronić środowisko:

Pytanie wielokrotnego wyboru.

2018

64%

dbałość, troska o zdrowie człowieka

51%

troska o przyszłe pokolenia

35%

przyroda jako wartość sama w sobie

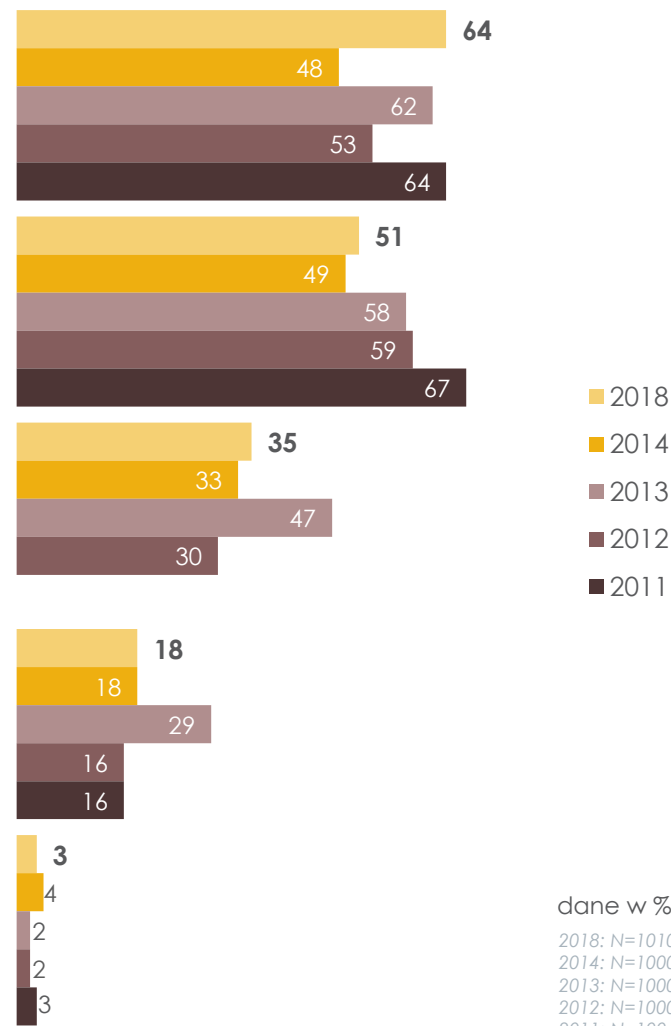
18%

oszczędność, względy ekonomiczne

3%

trudno powiedzieć

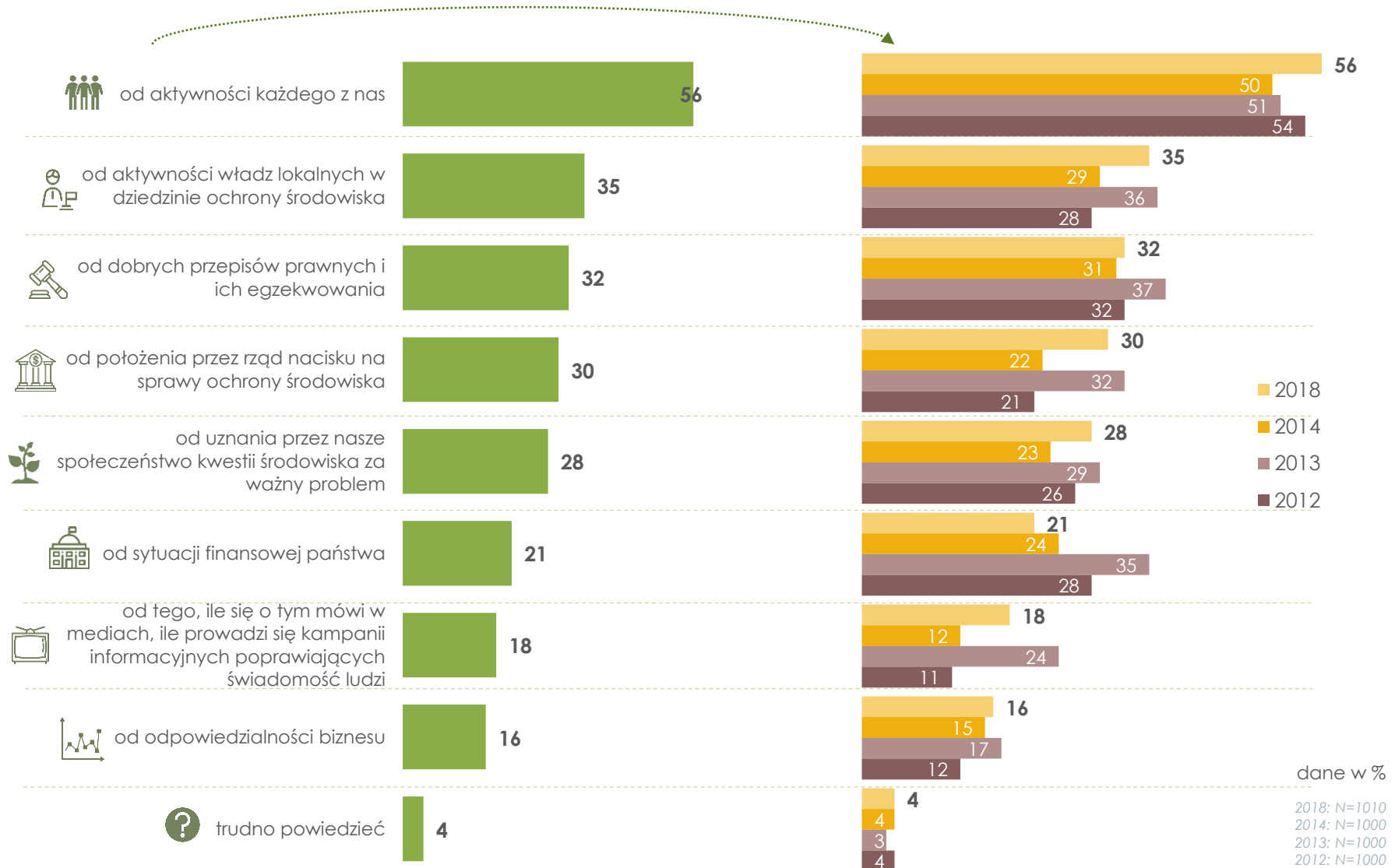

*Odpowiedź: „przyroda jako wartość sama w sobie” została dodana do kwestionariusza w 2012 r. W 2011 r. była natomiast możliwość wskazania: „moja filozofia życiowa”, którą podało 9% badanych.

P6. Od czego Pana(i) zdaniem w największym stopniu zależy stan środowiska?
Proszę podać co najwyżej trzy odpowiedzi.

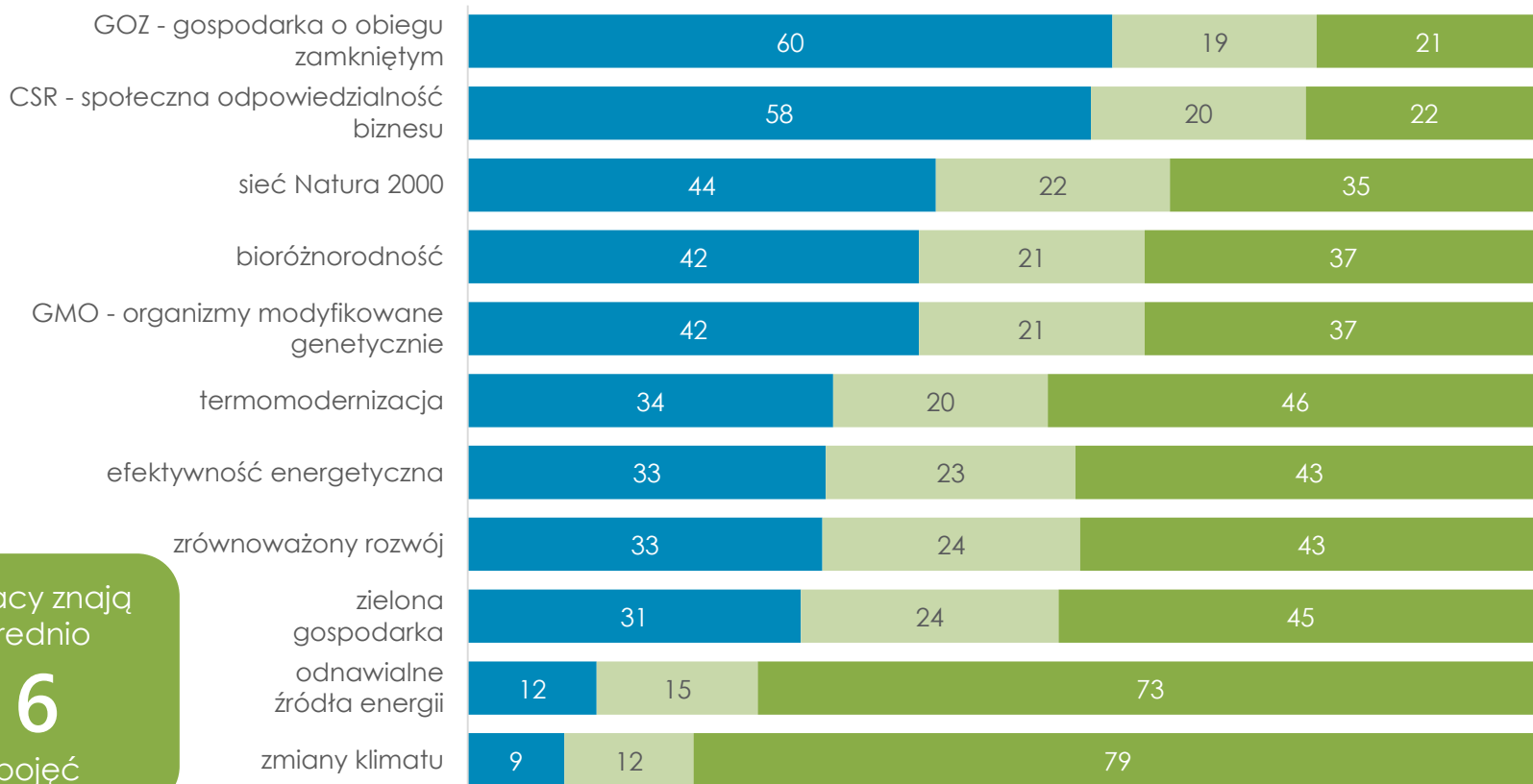
Pytanie wielokrotnego wyboru.

2018

P7. Przeczytałem Panu(i) kilka pojęć związanych ze środowiskiem naturalnym. Które z nich Pan(i) zna i rozumie?

Pytanie jednokrotnego wyboru.

Polacy znają średnio

6

pojęć

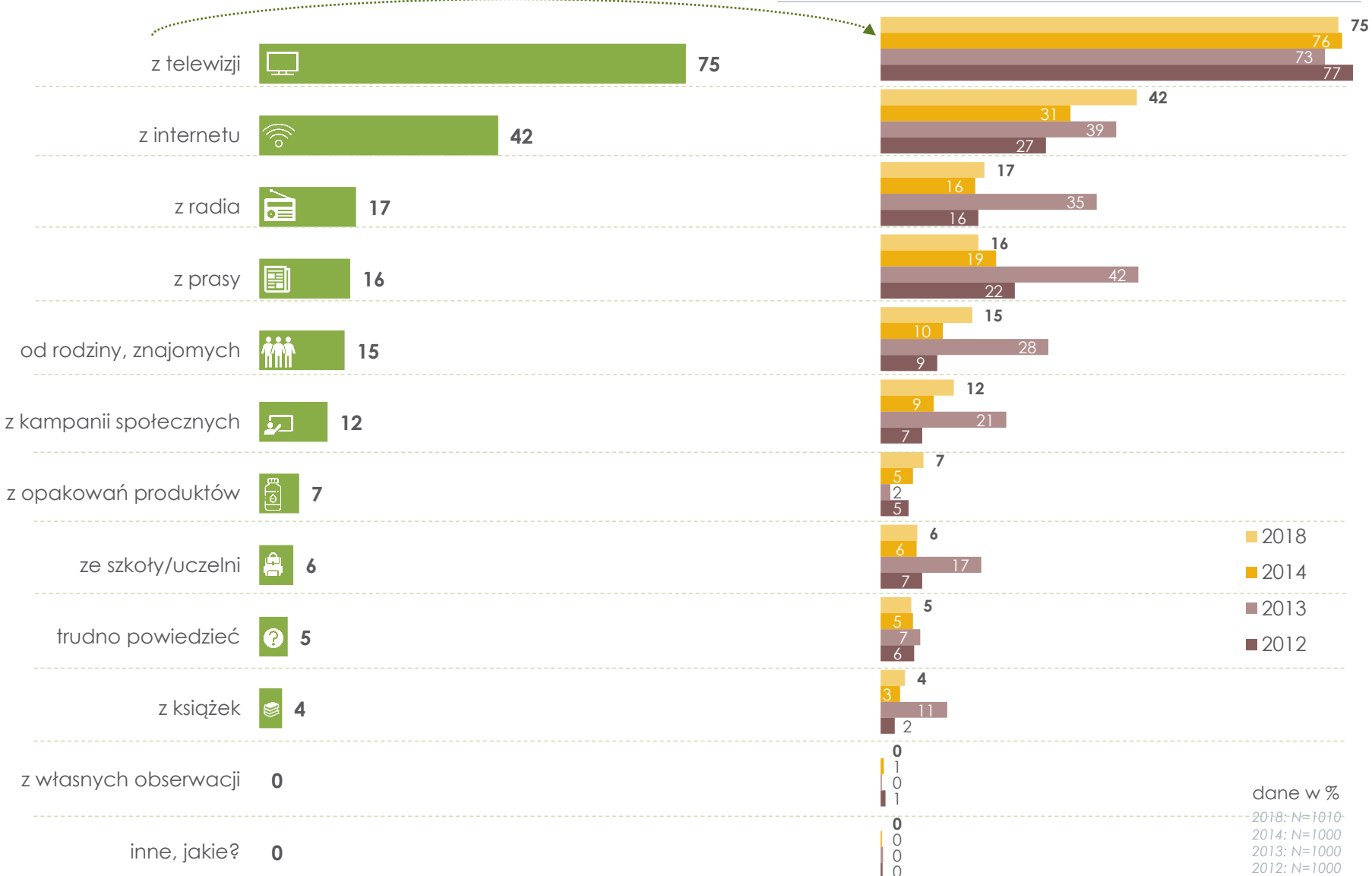
dane w %
Podstawa: Polacy w wieku 15+, N=1010

*Ze względu na zmiany w kwestionariuszu (dodanie kategorii „tak, znam, ale nie rozumiem” porównanie wyników do lat 2011-2014 nie jest możliwe.

P8. Skąd, na ogół, dowiaduje się Pan(i) o sprawach dotyczących środowiska naturalnego? Proszę podać maksymalnie trzy główne źródła informacji.

Pytanie wielokrotnego wyboru.

2018

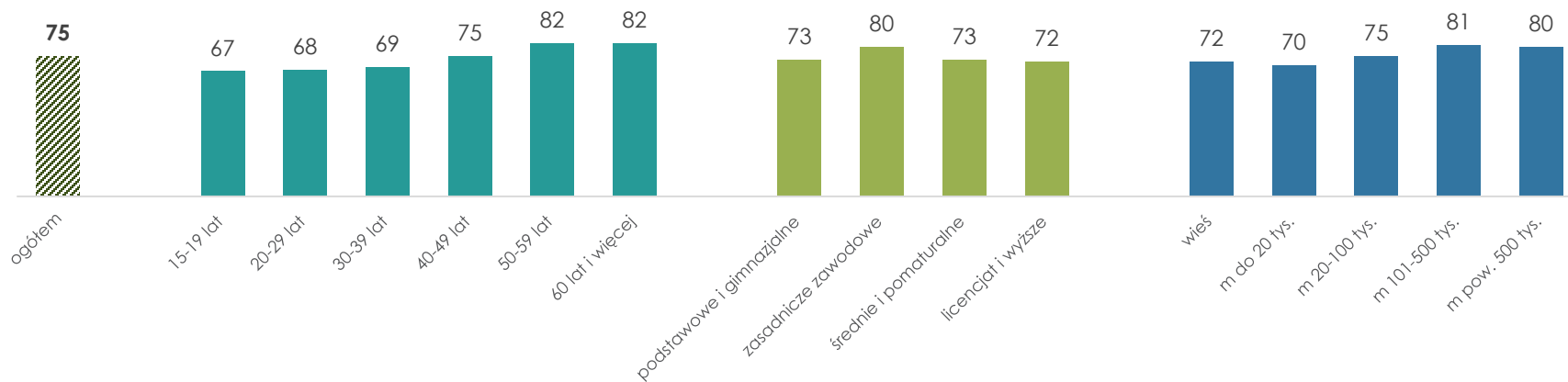
dane w %
 2018: N=1010
 2014: N=1000
 2013: N=1000
 2012: N=1000

*W 2013 roku, inaczej niż w 2012 i 2014, od respondentów wymagano wskazania trzech źródeł informacji. W roku 2012, 2014 i 2018 ankietowani mogli wskazać do trzech źródeł.

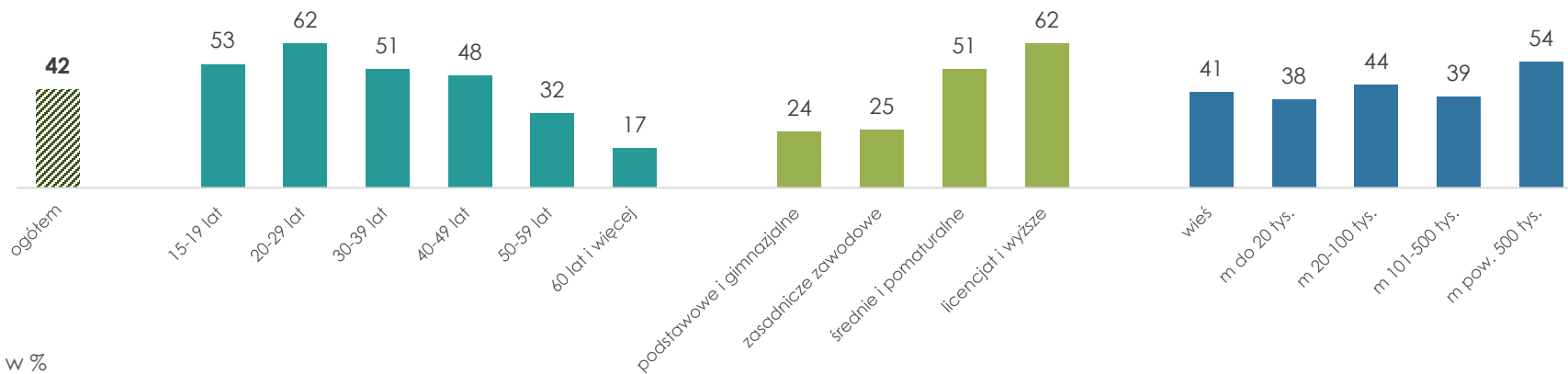
P8. Skąd, na ogół, dowiaduje się Pan(i) o sprawach dotyczących środowiska naturalnego? Proszę podać maksymalnie trzy główne źródła informacji.

Pytanie wielokrotnego wyboru.

Z TELEWIZJI

Z INTERNETU

dane w %

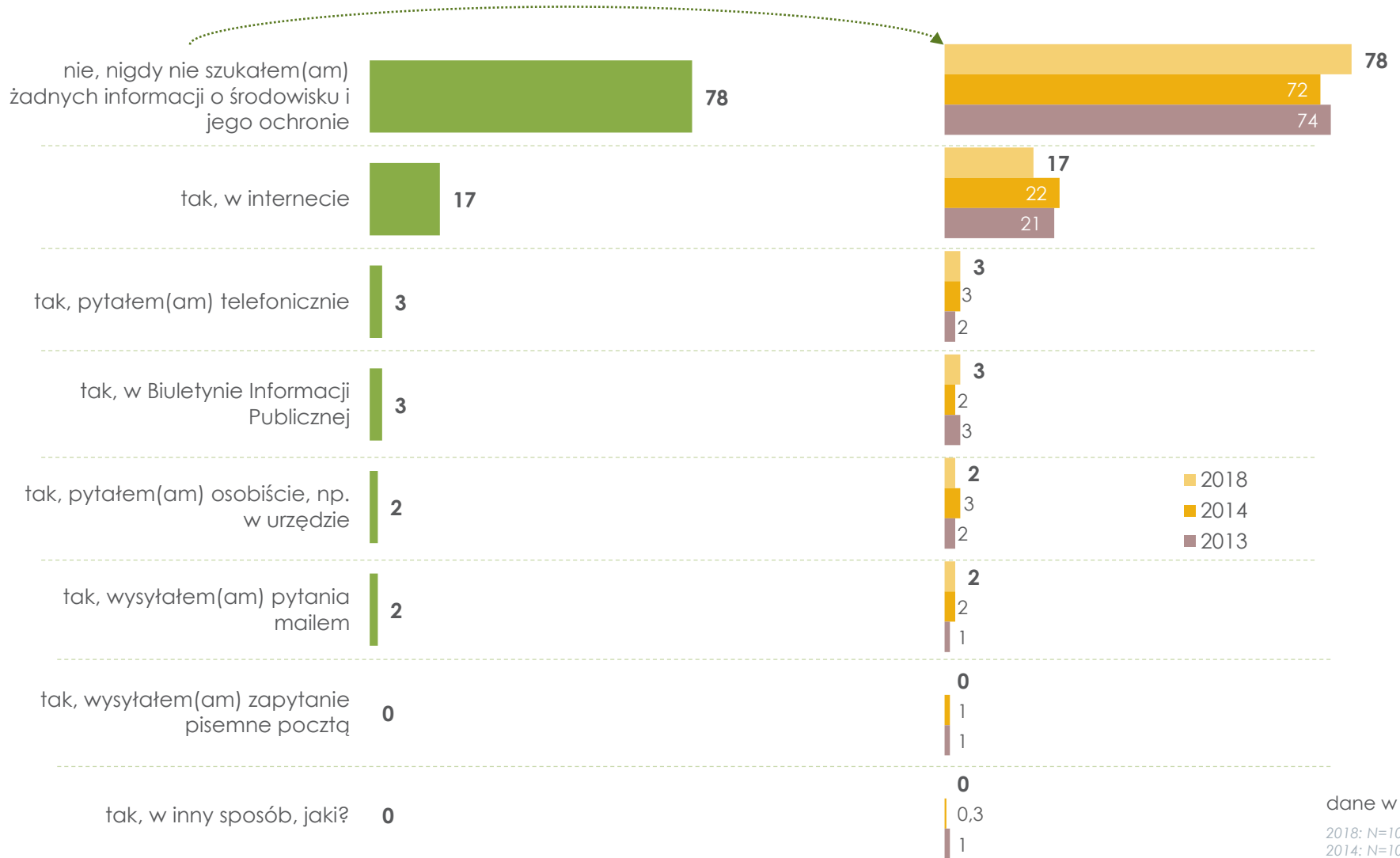
15-19 lat, N=67
 20-29 lat, N=173
 30-39 lat, N=181
 40-49 lat, N=208
 50-59 lat, N=158
 60 lat i więcej, N=223

Podstawowe i gimnazjalne: N=140
 Zasadnicze zawodowe: N=287
 Średnie i podyplomowe: N=369
 Licencjat i wyższe: N=213

Wieś, N=398
 M do 20 tys., N=133
 M 20-100 tys., N=194
 M pow. 100-500 tys., N=170
 M pow. 500 tys., N=114

P9. Czy kiedykolwiek szukał(a) Pan(i) informacji o środowisku i jego ochronie znajdujących się w posiadaniu władz publicznych?

Pytanie wielokrotnego wyboru.

dane w %

2018: N=1010

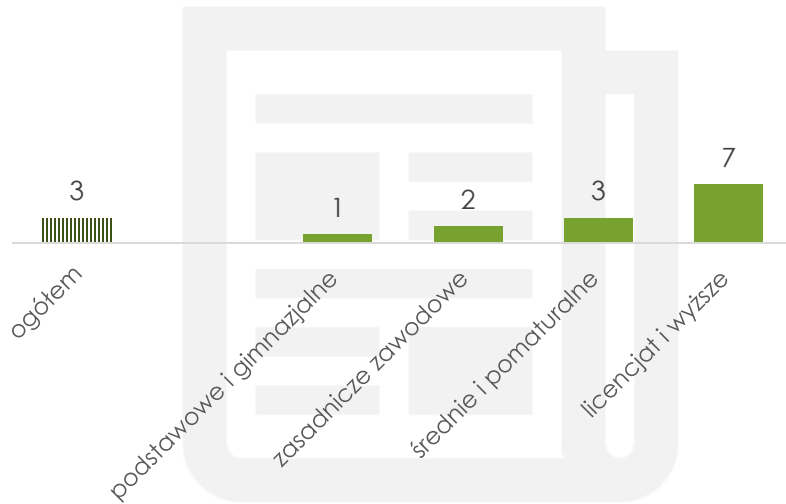
2014: N=1000

2013: N=1000

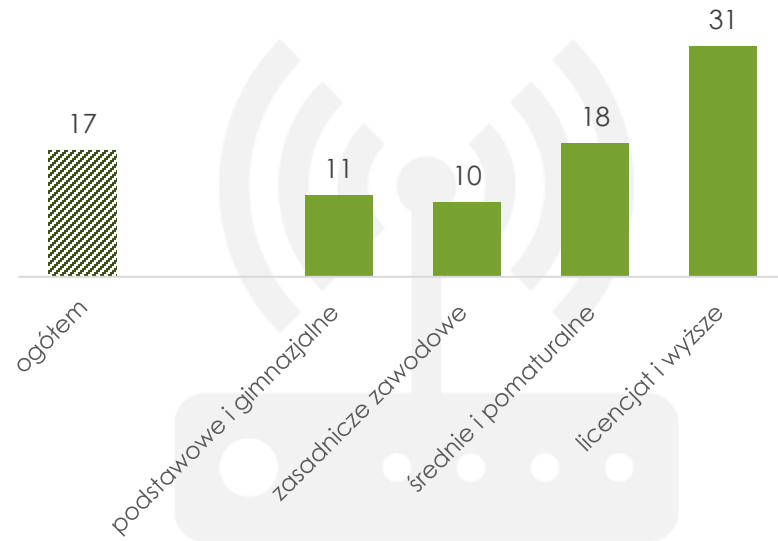
P9. Czy kiedykolwiek szukał(a) Pan(i) informacji o środowisku i jego ochronie znajdujących się w posiadaniu władz publicznych?

Pytanie wielokrotnego wyboru.

TAK, W BIULETYNIE INFORMACJI PUBLICZNEJ

TAK, W INTERNECIE

dane w %

Podstawowe i gimnazjalne: N=140

Zasadnicze zawodowe: N=287

Średnie i pomaturalne: N=369

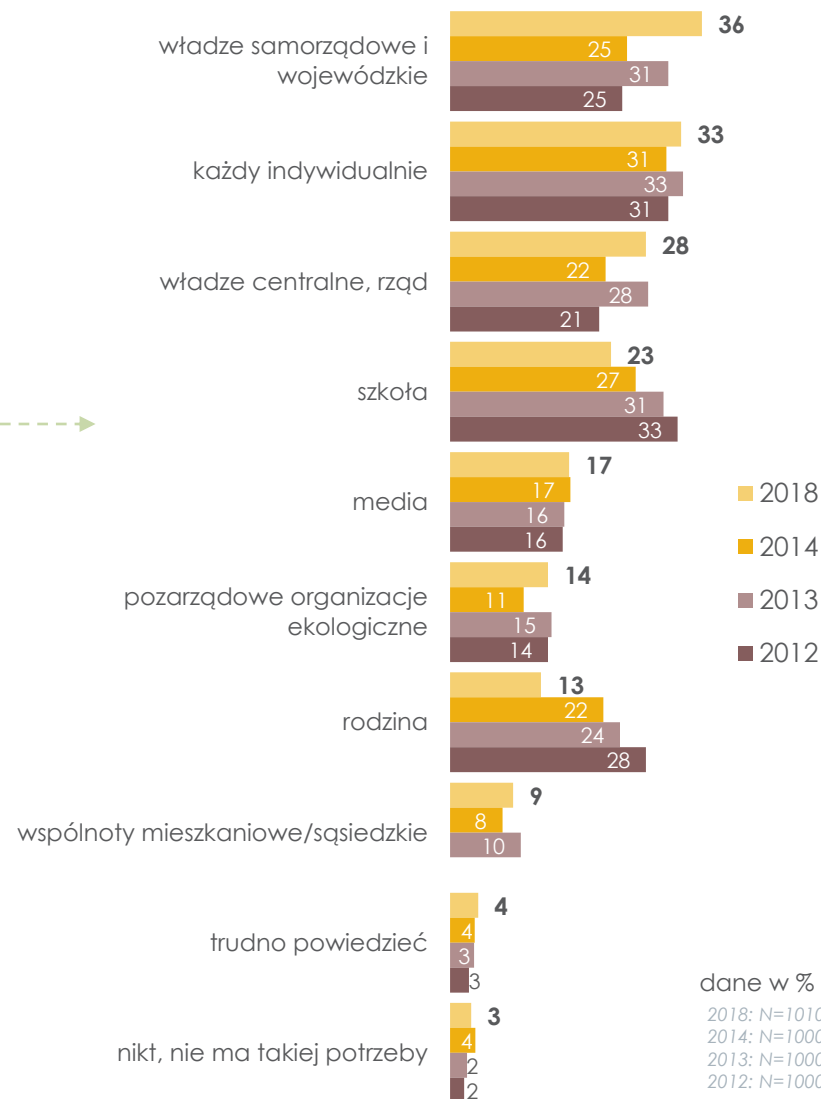
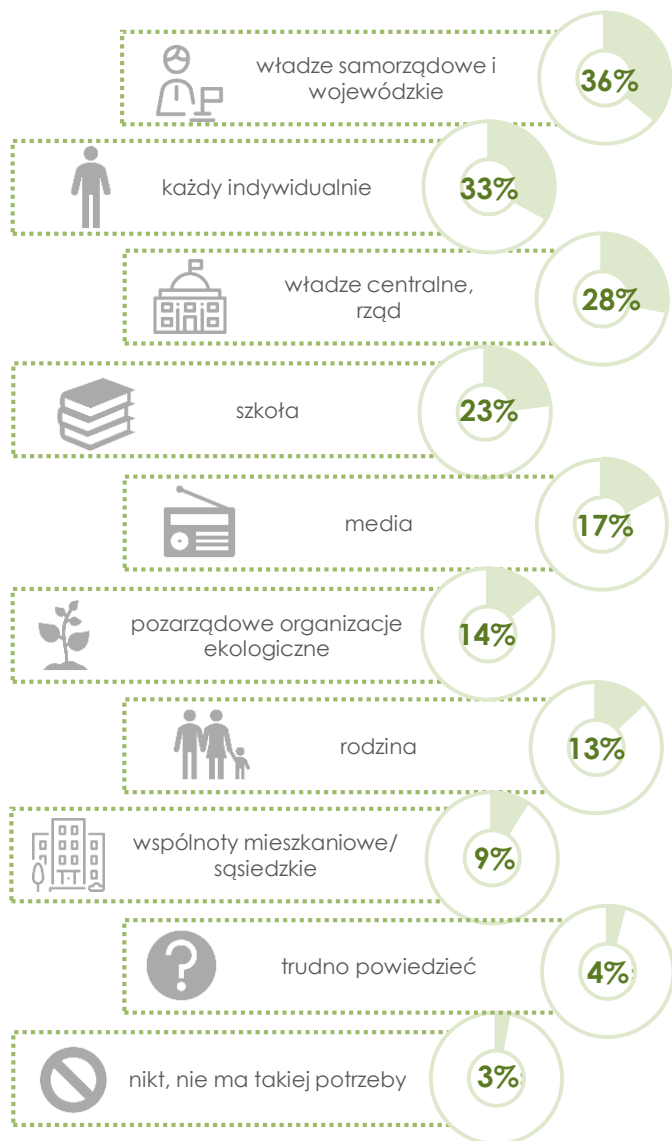
Licencjat i wyższe: N=213

P10. Jak Pan(i) myśli, kto przede wszystkim powinien dbać o kształtowanie postaw i zachowań ekologicznych społeczeństwa? Proszę podać maksymalnie dwie najważniejsze Pana(i) zdaniem odpowiedzi.

Pytanie wielokrotnego wyboru.

2018

dane w %

2018: N=1010

2014: N=1000

2013: N=1000

2012: N=1000

Omówienie wyników

PŁEĆ

Zaobserwowano **lepszą znajomość pojęć związanych ze środowiskiem naturalnym wśród mężczyzn, niż wśród kobiet**. Mężczyźni częściej niż kobiety deklarowali znajomość takich pojęć jak: CSR, zrównoważony rozwój, efektywność energetyczna, termomodernizacja oraz GOZ.

Osoby młode (w wieku 15-19 lat) częściej niż inne grupy wskazują, że ochrona środowiska pozytywnie wpłynie na rozwój gospodarczy kraju. Grupa ta lepiej również ocenia obecny stan środowiska w Polsce. Zaobserwowano również wyraźne różnice w odpowiedziach respondentów ze względu na ich wiek w przypadku pytania dotyczącego głównego źródła informacji o sprawach dotyczących środowiska naturalnego. Osoby powyżej 50 roku życia częściej niż pozostali wskazywały na **telewizję** (82%), rzadziej z kolei na Internet (50-59 lat: 32%, 60+ lat: 17%). Dodatkowo osoby starsze, w wieku 60 lat i więcej częściej informacje te czerpią z **radia** (23%) oraz **od rodziny, znajomych** (20%). Co więcej, osoby w wieku 15-19 lat istotnie częściej niż pozostali dowiadują się o sprawach dotyczących środowiska naturalnego ze szkoły/uczelni (41%).

Znajomość i rozumienie pojęć związanych ze środowiskiem naturalnym jest na nieco niższym poziomie w grupie osób powyżej 60 r.ż. niż w pozostałych grupach. Dotyczy to wszystkich 11 terminów. Największe zainteresowanie informacjami o środowisku i jego ochronie znajdującymi się w posiadaniu władz publicznych odnotowano w grupie respondentów w wieku **30-39 lat**, najmniejsze zaś wśród osób powyżej 50 roku życia. 32% respondentów w wieku 30-39 lat zadeklarowało, że kiedykolwiek poszukiwało takich informacji, tymczasem wśród osób powyżej 50 roku życia odsetek ten wyniósł jedynie 15%.

WIEK

MIEJSCE ZAMIESZKANIA

Mieszkańcy wsi istotnie częściej pozytywnie oceniali obecny stan środowiska w Polsce (59%), w przeciwieństwie do mieszkańców miast powyżej 500 tys. (33%). Podobną tendencję zaobserwowano w przypadku oceny środowiska w okolicy miejsca zamieszkania. Ponadto mieszkańcy wsi istotnie częściej uważają, że najważniejszym powodem, dla którego warto chronić środowisko jest **troska o przyszłe pokolenia** (56%), istotnie rzadziej wskazywali natomiast na oszczędność, względy ekonomiczne (13%).

Mieszkańcy wsi istotnie rzadziej niż pozostali dowiadują się o sprawach dotyczących środowiska naturalnego z **kampanii społecznych** (9%). Tymczasem mieszkańcy miast pow. 500 tys. informacje te istotnie częściej czerpią z Internetu (54%) oraz z prasy (29%).

Osoby z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym istotnie częściej niż pozostali uważają, że **ochrona środowiska może pozytywnie wpłynąć na rozwój gospodarczy kraju** (93%). Natomiast obecny stan środowiska w Polsce oraz w okolicy miejsca zamieszkania był częściej pozytywnie oceniany przez osoby z podstawowym i gimnazjalnym wykształceniem. **Wraz ze wzrostem wykształcenia wzrasta także znajomość pojęć związanych ze środowiskiem naturalnym.** Dotyczy to wszystkich 11 terminów. Osoby z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym deklarowały znajomość średnio 6 pojęć, osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz średnim i pomaturalnym – 7 pojęć. Tymczasem osoby z wykształceniem wyższym znają średnio 8 pojęć. Zaobserwowano także dość znaczne różnice w odpowiedziach respondentów ze względu na ich wykształcenie w przypadku pytania dotyczącego głównego źródła informacji o sprawach związanych ze środowiskiem naturalnym. **Wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia wzrasta odsetek wskazań na Internet** (podstawowe i gimnazjalne – 24%, licencjat i wyższe – 62%) oraz **kampanie społeczne** (podstawowe i gimnazjalne – 3%, licencjat i wyższe – 24%). Osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym istotnie częściej niż pozostali informacje te czerpią z telewizji (80%) oraz z radia (24%).

WYKSZTAŁCENIE

DOCHÓD

Wraz ze wzrostem dochodu maleje odsetek osób uważających, że ochrona środowiska może pozytywnie wpłynąć na rozwój gospodarczy kraju oraz osób, które o sprawach dotyczących środowiska naturalnego dowiadują się z telewizji.

Omówienie wyników

Blisko 84% Polaków uważa, że ochrona środowiska może **pozytywnie wpłynąć na rozwój gospodarki kraju**. W porównaniu do lat 2012-2014 odsetek pozytywnych wskazań znacznie wzrósł.

Polacy lepiej oceniają stan środowiska w miejscu **swojego zamieszkania** (61%) niż w **całej Polsce** (51%). Najwyższe odsetki pozytywnych wskazań odnotowano w 2014 roku.

Niezmiennie, najczęściej wskazywanym powodem ochrony środowiska jest **dbałość, troska o zdrowie człowieka**. W dalszej kolejności jest dbałość o przyszłe pokolenia oraz przyroda jako wartość sama w sobie. Wyniki te są analogiczne do poprzednich edycji badania, chociaż odsetek wskazań na poszczególne aspekty jest nieco wyższy niż w 2014 roku.

Według opinii Polaków stan środowiska zależy od **aktywności każdego z nas**. Bez względu na rok badania ta odpowiedź była wskazywana przynajmniej przez połowę ankietowanych. W dalszej kolejności deklarowano, że stan środowiska zależy od aktywności władz lokalnych (35%) oraz od przepisów prawa (32%).

Blisko 60% Polaków nie zna i nie rozumie pojęć „**gospodarka o obiegu zamkniętym**” oraz „**społeczna odpowiedzialność biznesu**”. Najbardziej znanymi pojęciami są „**zmiany klimatu**” (79%) oraz „**odnawialne źródła energii**” (73%).

Omówienie wyników

Nieziemiennie, **telewizja** jest głównym źródłem informacji o sprawach dotyczących środowiska naturalnego. Zauważyć jednak należy, iż na przestrzeni lat coraz większą popularność w tym zakresie zyskuje **Internet** (wzrost z 31% w 2014 roku do 42% w 2018).

Zdecydowana większość respondentów **nie poszukuje informacji** na temat środowiska i jego ochrony będących w posiadaniu władz publicznych (78%). Trend ten utrzymuje się od 2013 roku. Wśród osób poszukujących informacji najczęściej wykorzystywanym w tym celu źródłem nadal pozostaje Internet.

Zdaniem respondentów podmiotami, które powinny dbać o kształtowanie postaw i zachowań ekologicznych społeczeństwa są przede wszystkim **władze samorządowe i wojewódzkie** (36%), **każdy obywatel** (33%) oraz **władze centralne i rząd** (28%). Na przestrzeni ostatnich lat odnotowano spadek liczby wskazań w przypadku takich podmiotów jak szkoła i rodzina.

JAKOŚĆ POWIETRZA

PROBLEMATYKA ROZDZIAŁU

Największe wyzwania dla
Polski a problemy
środowiska naturalnego

Środowisko naturalne i
jego ochrona

Jakość powietrza

Gospodarowanie
odpadami

Zmiany klimatu

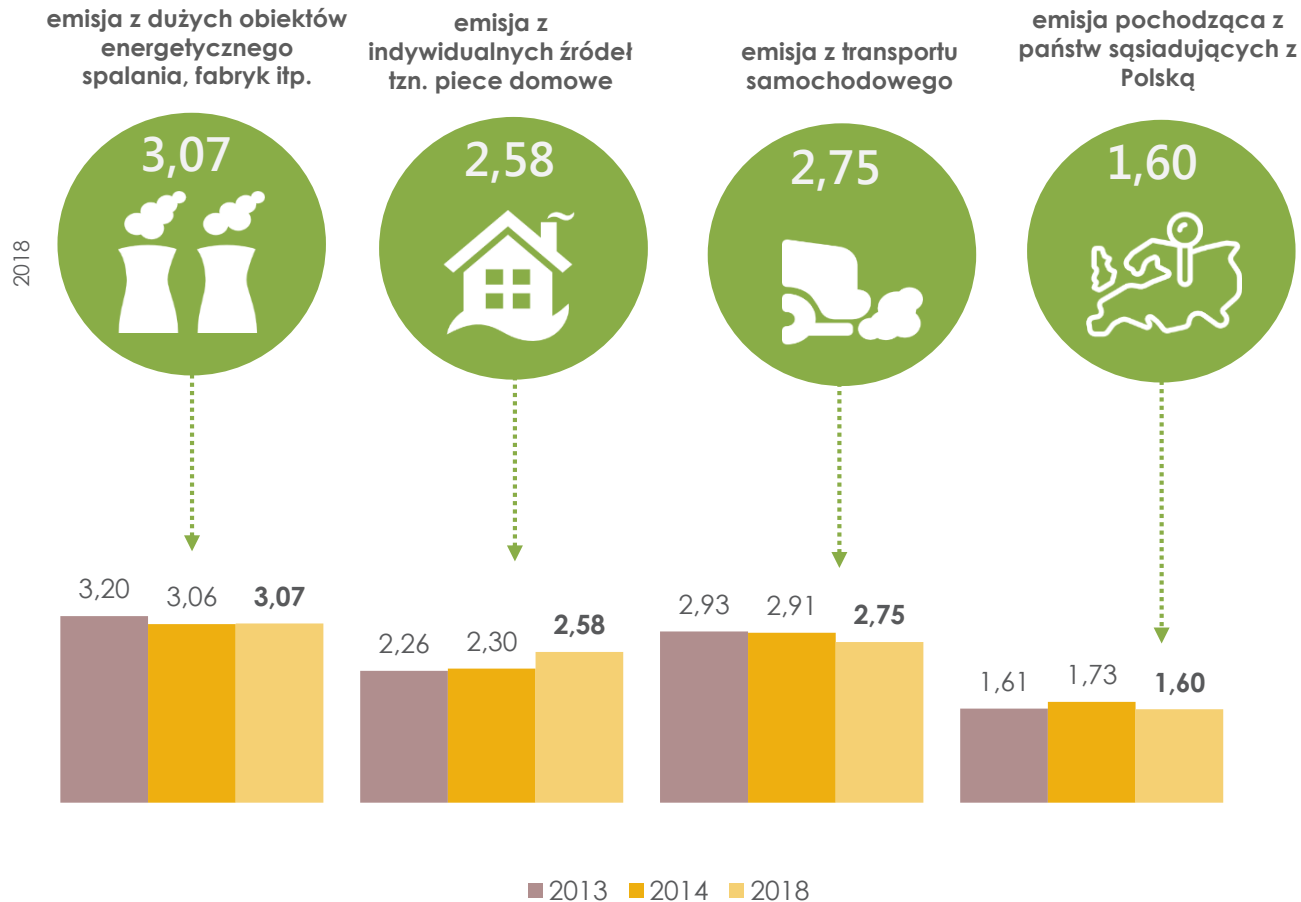
Indywidualne działania i
zachowania wspierające
ochronę środowiska

Wizerunek Ministerstwa
Środowiska

- ❖ Z jakich względów powietrze w Polsce uznawane jest za złe jakościowo? (które powody mają zdaniem ludzi większe, a które mniejsze znaczenie?)
- ❖ Jakie rodzaje ogrzewania są najczęściej stosowane w polskich gospodarstwach domowych?
- ❖ Za jakimi działaniami, mającymi na celu poprawę jakości powietrza, opowiadają się Polacy? (które ich zdaniem są najważniejsze, a które mniej ważne?)

P11. Proszę uszeregować poniższe powody złej jakości powietrza w Polsce w kolejności OD najważniejszego dla Pana(i) powodu DO najmniej ważnego. ŚREDNIA Z OCEN (1-4)

Pytanie jednokrotnego wyboru.

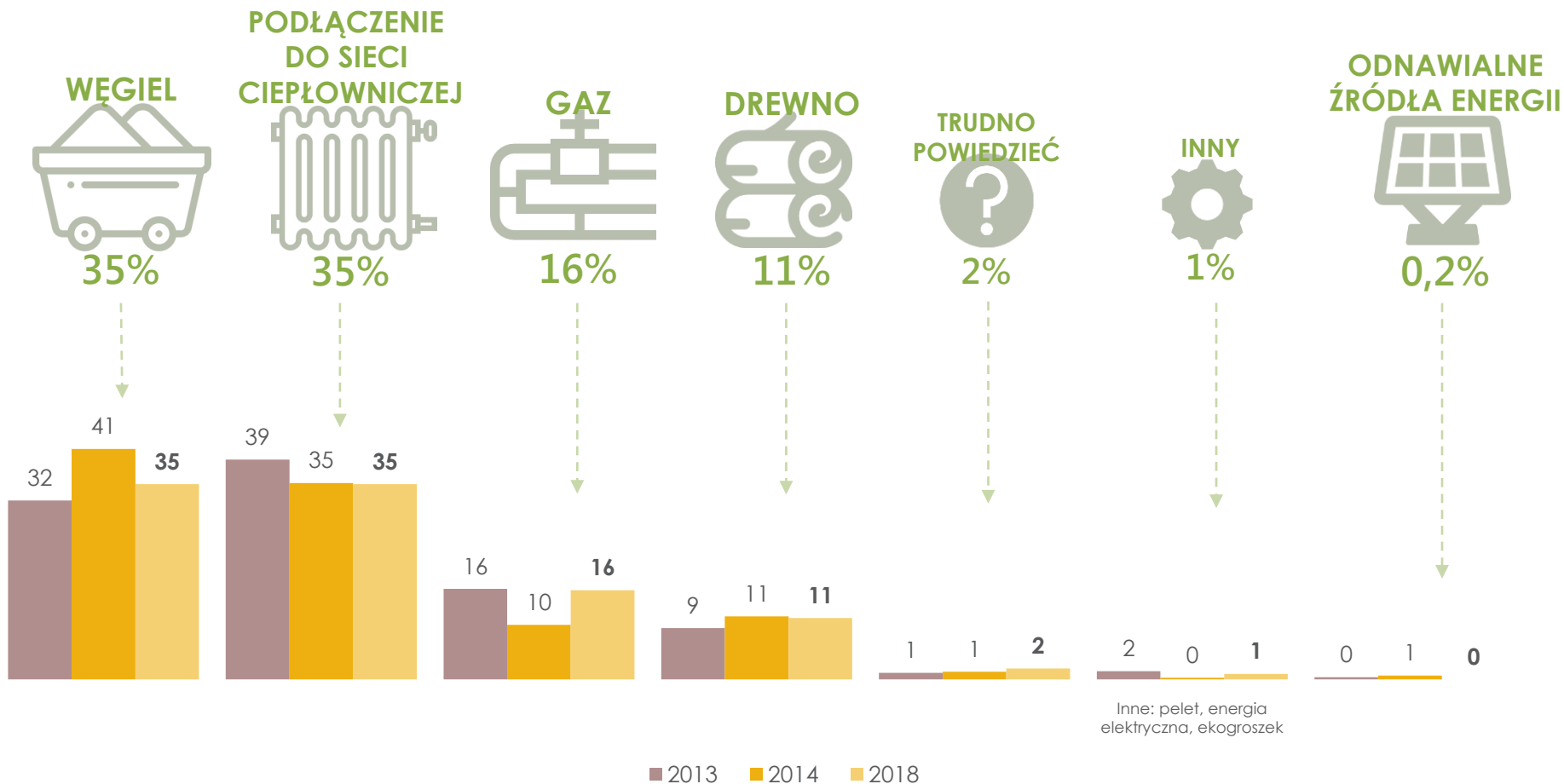
2018: N=1010
2014: N=1000
2013: N=1000

* Wskazaniom respondentów przyznawano wartości punktowe: od 4 przy powodzie najważniejszym do 1 przy powodzie najmniej ważnym. Ze wskazań wszystkich respondentów obliczono średnią. Im wyższy wynik – tym powód ogółem jest bardziej istotny.

P12. Proszę powiedzieć, jaki GŁÓWNY rodzaj ogrzewania stosuje się w Pana(i) gospodarstwie domowym?

Pytanie jednokrotnego wyboru.

2018

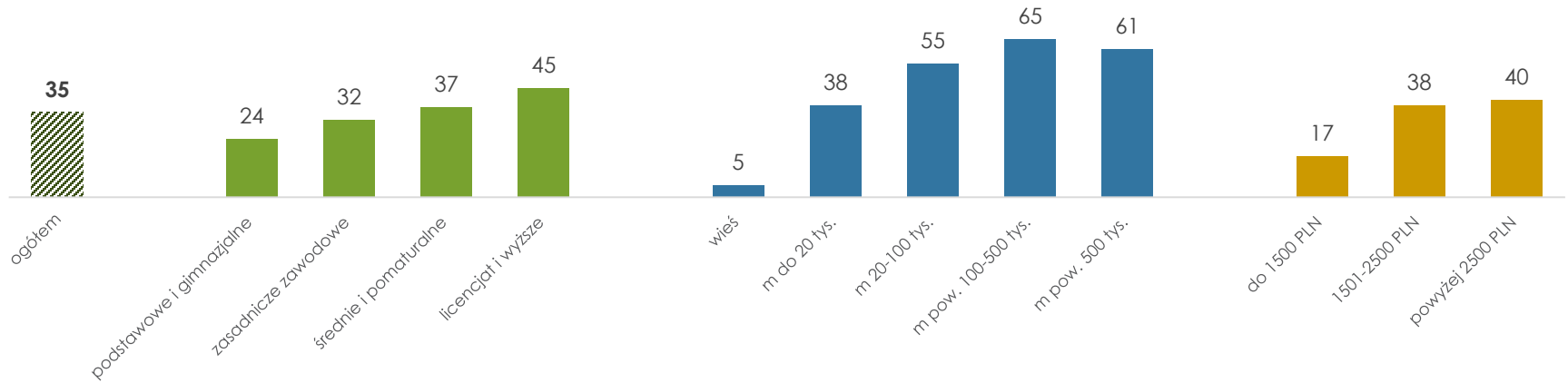
dane w %

2018: N=1010
2014: N=1000
2013: N=1000

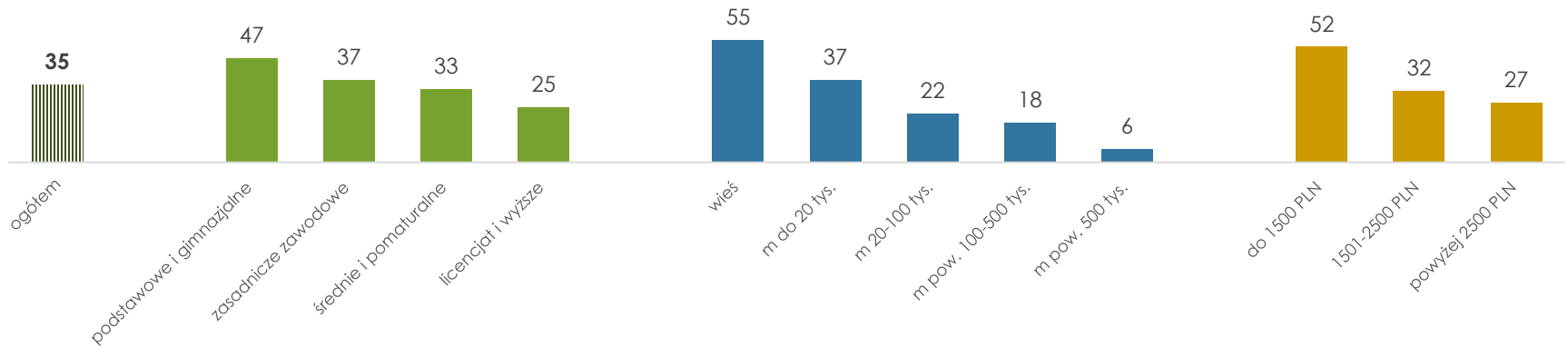

P12. Proszę powiedzieć, jaki GŁÓWNY rodzaj ogrzewania stosuje się w Pana(i) gospodarstwie domowym?

PODŁĄCZENIE DO SIECI CIEPŁOWNICZEJ

WĘGIEL

dane w %

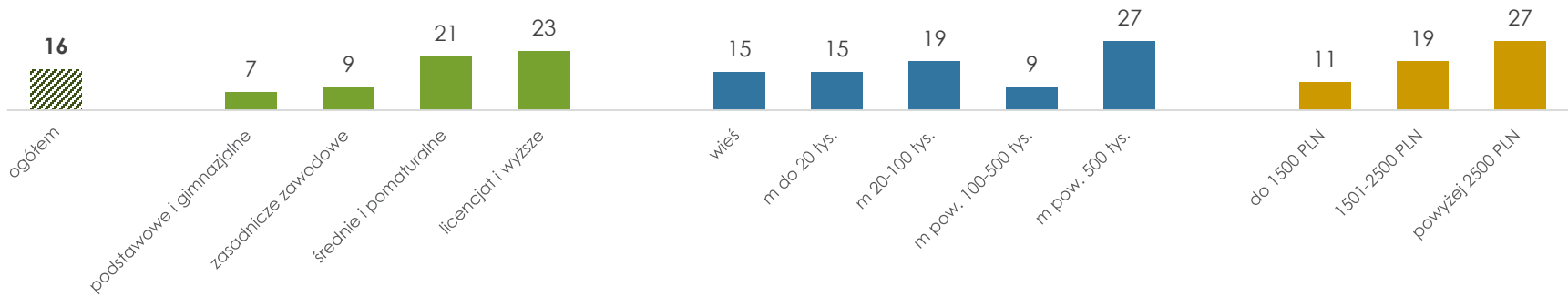
Podstawowe i gimnazjalne: N=140
 Zasadnicze zawodowe: N=287
 Średnie i pomaturalne: N=369
 Licencjat i wyższe: N=213

Wieś, N=398
 M do 20 tys., N=133
 M 20-100 tys., N=194
 M pow. 100-500 tys., N=170
 M pow. 500 tys., N=114

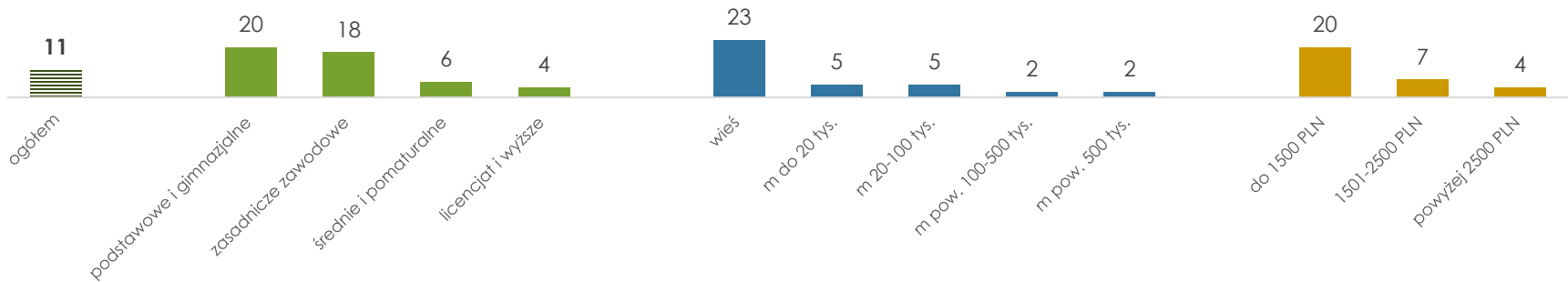
Do 1500 PLN na osobę, N=192
 1501-2500 PLN na osobę, N=294
 Powyżej 2500 PLN na osobę, N=113

P12. Proszę powiedzieć, jaki GŁÓWNY rodzaj ogrzewania stosuje się w Pana(i) gospodarstwie domowym?

GAZ

DREWNO

dane w %

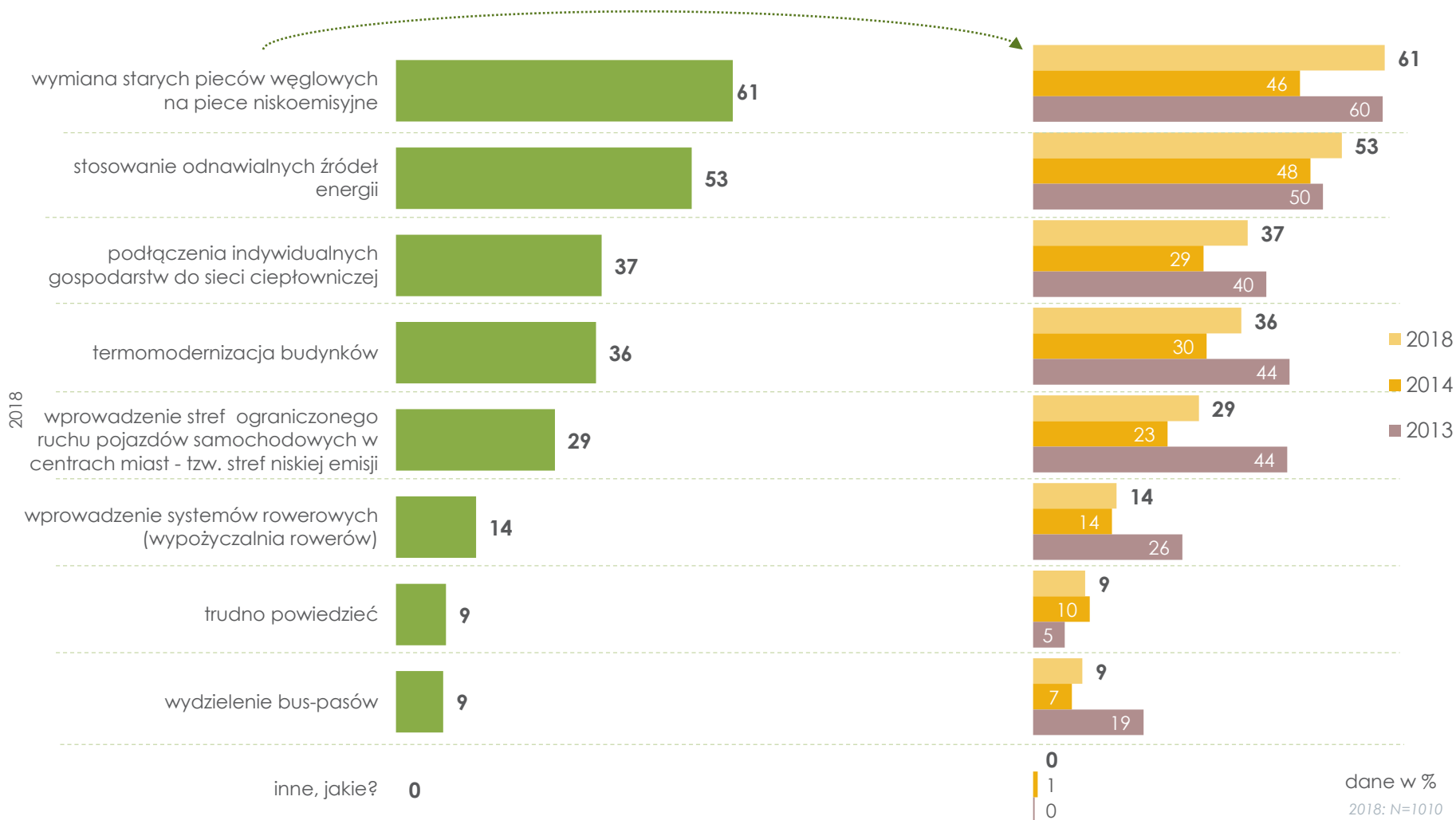
Podstawowe i gimnazjalne: N=140
 Zasadnicze zawodowe: N=287
 Średnie i pomaturalne: N=369
 Licencjat i wyższe: N=213

Wieś, N=398
 M do 20 tys., N=133
 M 20-100 tys., N=194
 M pow.100-500 tys., N=170
 M pow. 500 tys., N=114

Do 1500 PLN na osobę, N=192
 1501-2500 PLN na osobę, N=294
 Powyżej 2500 PLN na osobę, N=113

P13. Proszę wskazać jakie Pana(i) zdaniem powinno stosować się działania w celu poprawy jakości powietrza w Polsce? Udzielając odpowiedzi proszę wskazać trzy i zacząć od najważniejszego dla Pana(i) działania, następnie wskazać to znajdujące się na drugim oraz trzecim miejscu pod względem ważności.

Pytanie wielokrotnego wyboru.

dane w %

2018: N=1010

2014: N=1000

2013: N=1000

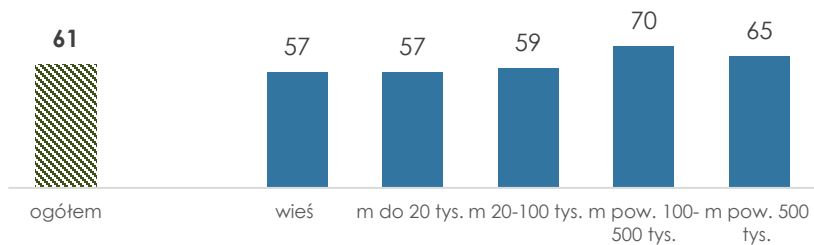

MINISTERSTWO
ŚRODOWISKA

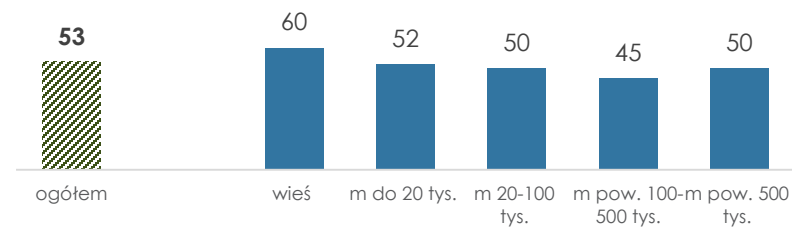
P13. Proszę wskazać jakie Pana(i) zdaniem powinno stosować się działania w celu poprawy jakości powietrza w Polsce? Udzielając odpowiedzi proszę wskazać trzy i zacząć od najważniejszego dla Pana(i) działania, następnie wskazać to znajdujące się na drugim oraz trzecim miejscu pod względem ważności.

Pytanie wielokrotnego wyboru.

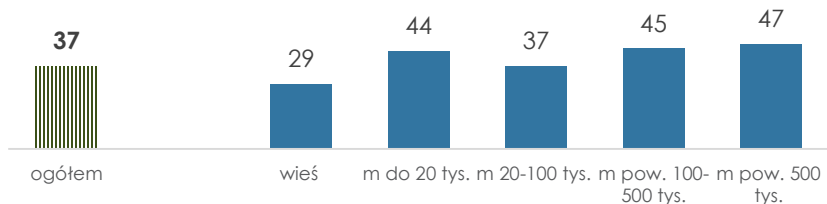
WYMIANA STARYCH PIECÓW WĘGLOWYCH NA PIECE NISKOEMISYJNE

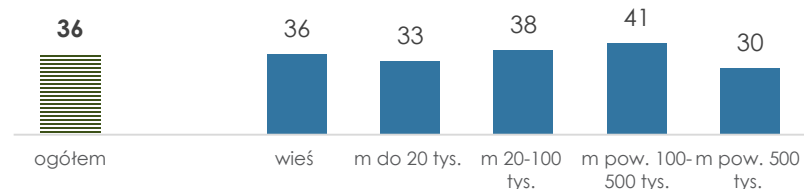
STOSOWANIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII

PODŁĄCZENIA INDYWIDUALNYCH GOSPODARSTW DO SIECI CIEPŁOWNICZEJ

TERMOMODERNIZACJA BUDYNKÓW

dane w %

Wieś, N=398

M do 20 tys., N=133

M 20-100 tys., N=194

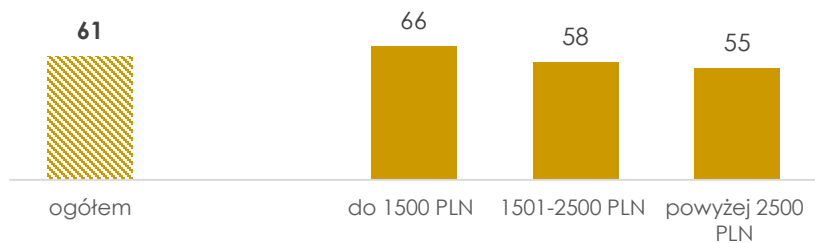
M pow. 100-500 tys., N=170

M pow. 500 tys., N=114

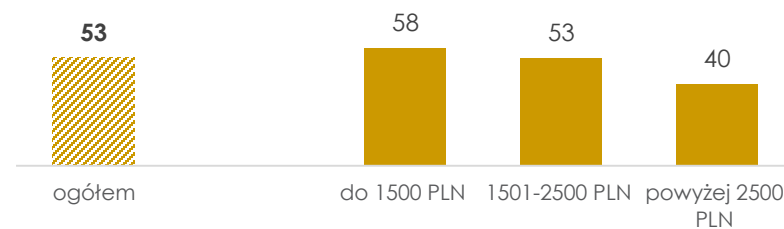
P13. Proszę wskazać jakie Pana(i) zdaniem powinno stosować się działania w celu poprawy jakości powietrza w Polsce? Udzielając odpowiedzi proszę wskazać trzy i zacząć od najważniejszego dla Pana(i) działania, następnie wskazać to znajdujące się na drugim oraz trzecim miejscu pod względem ważności.

Pytanie wielokrotnego wyboru.

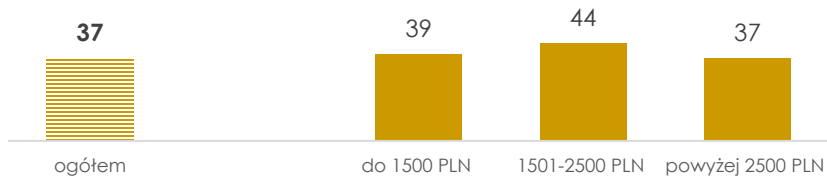
WYMIANA STARYCH PIECÓW WĘGLOWYCH NA PIECE NISKOEMISYJNE

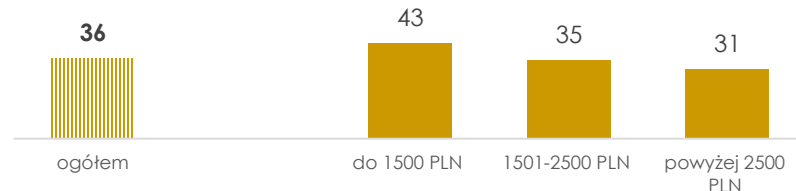
STOSOWANIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII

PODŁĄCZENIA INDYWIDUALNYCH GOSPODARSTW DO SIECI CIEPŁOWNICZEJ

TERMOMODERNIZACJA BUDYNKÓW

dane w %

Do 1500 PLN na osobę, N=192

1501-2500 PLN na osobę, N=294

Powyżej 2500 PLN na osobę, N=113

Omówienie wyników

PŁEĆ

Bez względu na płeć respondenci najczęściej jako najważniejszy powód złego stanu powietrza w Polsce wskazywali **emisję z dużych obiektów energetycznego spalania**, zaś jako najmniej ważny powód - emisję pochodzącą z państw sąsiadujących z Polską. Płeć nie różnicuje również wskazywanych przez respondentów działań w celu poprawy jakości powietrza w Polsce.

Wiek nie różnicuje znacząco wskazań dotyczących powodów złej jakości powietrza w Polsce. Warto jednak zaznaczyć, że osoby w wieku 30-39 lat nieznacznie częściej niż pozostałe grupy wskazywały w tym zakresie na emisję z transportu samochodowego. Niemniej jednak najczęściej wskazywaną przyczyną dalej pozostaje emisja z dużych obiektów energetycznego spalania. W przypadku działań jakie powinny być stosowane w celu poprawy jakości powietrza w Polsce osoby młode (20-29 lat) znacznie częściej wskazywały na stosowanie odnawialnych źródeł energii, natomiast osoby starsze (pow. 60 r.ż.) oraz pomiędzy 40 a 49 r.ż. na podłączenie indywidualnych gospodarstw do sieci ciepłowniczej.

WIEK

MIEJSCE ZAMIESZKANIA

Mieszkańcy wsi zdecydowanie częściej niż inne grupy wskazywali, iż emisja z fabryk to główny powód złej jakości powietrza w Polsce. **Warto również zaznaczyć, że główny rodzaj ogrzewania w gospodarstwie domowym istotnie różni się ze względu na miejsce zamieszkania respondentów.** Osoby mieszkające na wsi znacznie częściej niż pozostali do ogrzewania wykorzystują węgiel (55%) oraz drewno (23%). Tymczasem mieszkańcy większych miast deklarowali przede wszystkim podłączenie do sieci ciepłowniczej. Dodatkowo w miastach powyżej 500 tys. mieszkańców zaobserwowano większy niż w pozostałych kategoriach odsetek wskazań na gaz (27%). W przypadku działań dotyczących poprawy jakości powietrza mieszkańcy wsi częściej wskazywali na stosowanie odnawialnych źródeł energii, mieszkańcy miast między 100 a 500 tyś. na wymianę starych pieców węglowych, natomiast osoby mieszkające w dużych miastach (pow. 500 tyś.) na wprowadzenie stref ograniczonego ruchu pojazdów samochodowych w centrach.

Główny rodzaj ogrzewania w gospodarstwie domowym istotnie różni się także ze względu na wykształcenie respondentów. **Wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia wzrasta odsetek osób deklarujących podłączenie do sieci ciepłowniczej** (podstawowe i gimnazjalne 24%, licencjat i wyższe 45%) oraz **używających gazu** (odpowiednio: 7% i 23%). Tymczasem odsetek wskazań na węgiel (47% i 25%) oraz drewno (20% i 4%) maleje wraz ze wzrostem wykształcenia.

WYKSZTAŁCENIE

DOCHÓD

Podłączenie do sieci ciepłowniczej oraz używanie gazu rosną także wraz ze wzrostem dochodów. Wraz ze wzrostem dochodów maleje natomiast odsetek wskazań na węgiel oraz drewno. Warto również zaznaczyć, iż osoby z dochodem powyżej 2500 zł na osobę zdecydowanie rzadziej wskazywały na stosowanie odnawialnych źródeł energii jako działań mogących pomóc w poprawie jakości powietrza w Polsce. Respondenci z niższym dochodem (do 1500 zł) relatywnie częściej wymieniali w tym aspekcie termomodernizację budynków.

Omówienie wyników

Według opinii Polaków najczęstszym źródłem zanieczyszczenia powietrza jest **emisja z dużych obiektów energetycznego spalania takich jak fabryki**. Bez względu na rok badania jest to najczęściej wskazywana odpowiedź. W porównaniu do lat 2013 i 2014, w roku 2018 rzadziej wskazywano emisję z transportu samochodowego i emisję pochodzącą z państw sąsiadujących z Polską.

Niezmiennie, głównymi rodzajami ogrzewania stosowanymi w polskich gospodarstwach domowych są **węgiel** oraz **podłączenie do sieci ciepłowniczej** (po 35% wskazań). Główne rodzaje ogrzewania są niezmiennie na przestrzeni lat, chociaż w roku 2018 odnotowano spadek respondentów ogrzewających swoje gospodarstwa za pomocą węgla, a wzrost tych wykorzystujących gaz.

W celu poprawy jakości powietrza najbardziej rekomendowanym działaniem w opinii Polaków jest **wymiana starych pieców węglowych** na piece niskoemisyjne (61%) oraz stosowanie odnawialnych źródeł energii (53%). Tendencja do wskazywania poszczególnych rozwiązań nie zmienia się na przestrzeni lat.

A row of four large, colorful recycling bins (yellow, blue, red, and green) is lined up against a grey wall. The bins are on a paved surface. A white banner with the text 'GOSPODAROWANIE ODPADAMI' is overlaid on the center of the image.

GOSPODAROWANIE ODPADAMI

PROBLEMATYKA ROZDZIAŁU

Największe wyzwania dla
Polski a problemy
środowiska naturalnego

Środowisko naturalne i
jego ochrona

Jakość powietrza

Gospodarowanie
odpadami

Zmiany klimatu

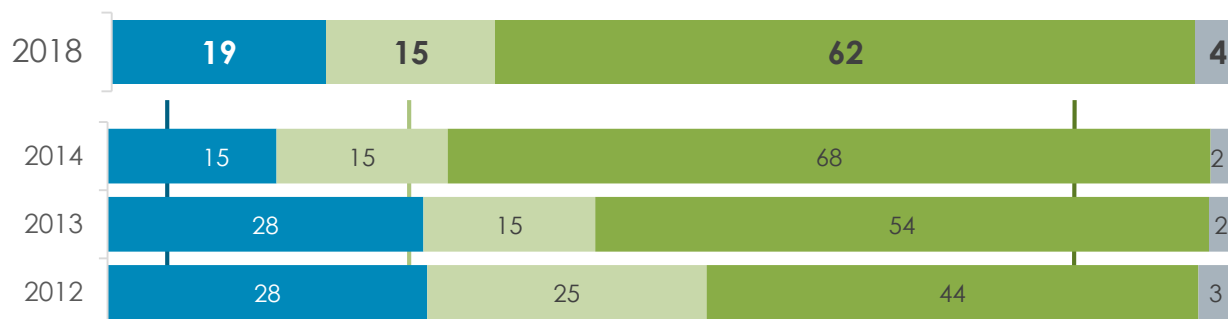
Indywidualne działania i
zachowania wspierające
ochronę środowiska

Wizerunek Ministerstwa
Środowiska

- ❖ Jaka jest deklarowana skala segregowania odpadów?
- ❖ Dlaczego ludzie nie segregują śmieci?
- ❖ Jakie odpady oddzielane są od innych?
- ❖ Jaka jest skala obserwowanych negatywnych zjawisk związanych z gospodarką odpadami?
- ❖ Jak oceniany jest aktualny stan gospodarki odpadami w Polsce?
- ❖ Jak oceniane są perspektywy stanu gospodarki odpadami w Polsce?
- ❖ Czy zauważane są działania informacyjne i edukacyjne gmin w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi?

P14. Proszę powiedzieć, w jaki sposób w Pana(i) gospodarstwie domowym pozbywa się śmieci?

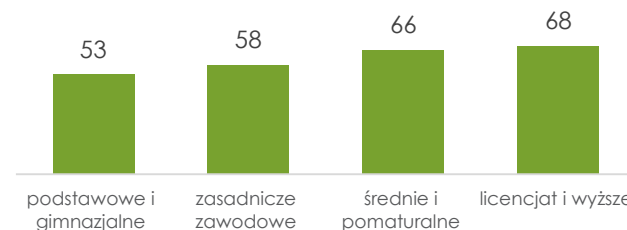
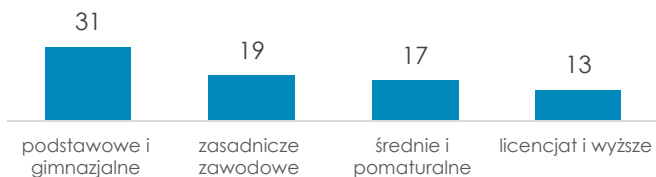
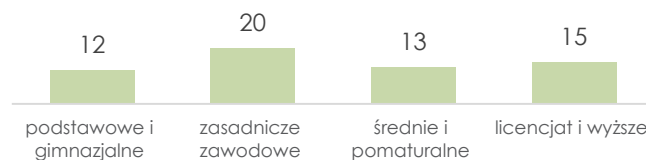
Pytanie jednokrotnego wyboru.

* W 2011 r. kategoria była poszerzona o kategorie: „samodzielnie wywozimy śmieci na składowisko/ wysypisko”, „samodzielnie wywozimy śmieci w inne miejsce”, „palę śmieci w domu lub przy domu”, które na potrzeby prezentacji zagregowano do „inny sposób”.

dane w %

2018: N=1010
2014: N=1000
2013: N=1000
2012: N=1000

dane w %

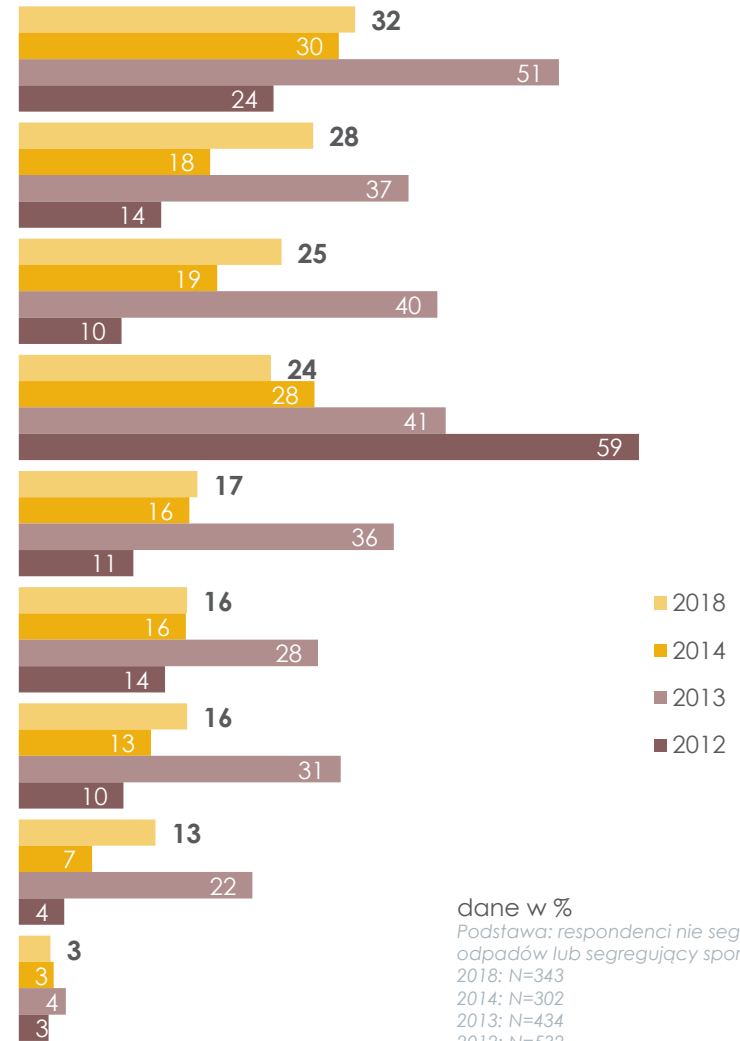
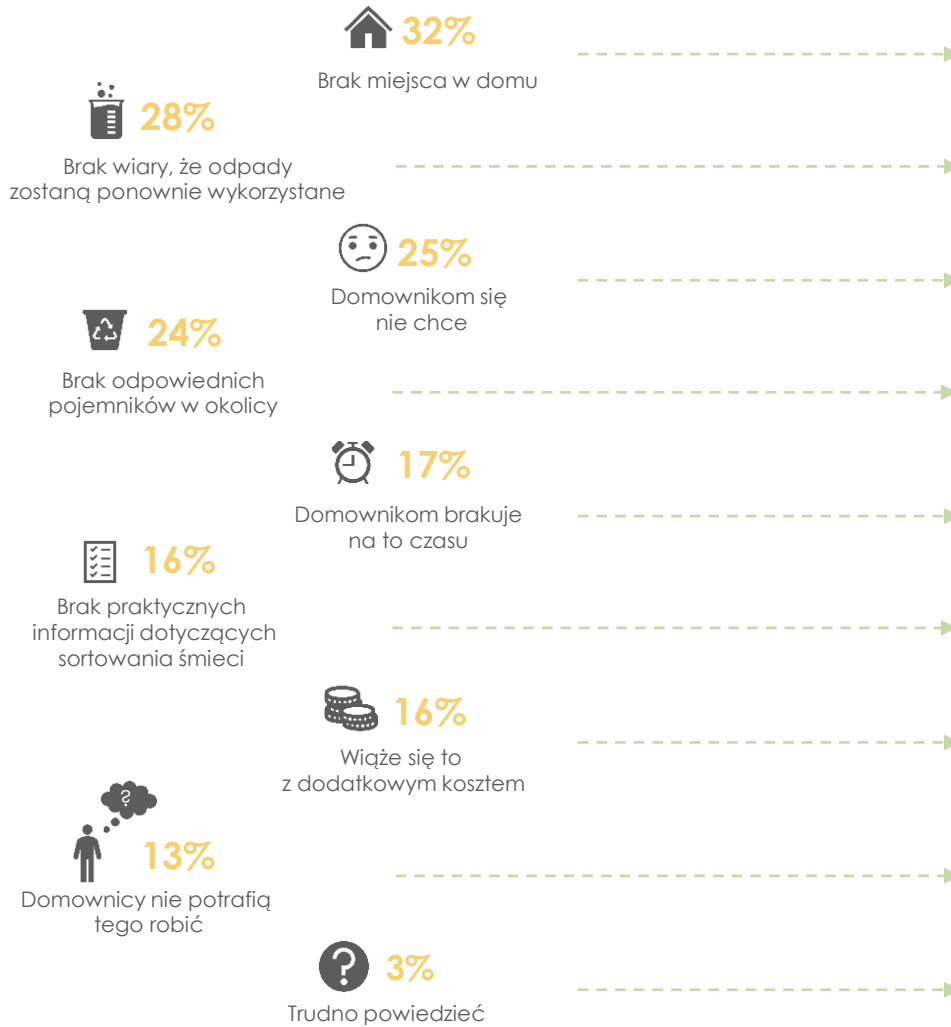
Podstawa: osoby wrzucające wszystko do jednego kosza, N=192

Osoby segregujące śmieci sporadycznie, N=152

Osoby segregujące śmieci regularnie, N=626

P15. Dlaczego w Pana(i) gospodarstwie domowym nie segreguje się odpadów lub robi się to sporadycznie?
Proszę podać trzy główne przyczyny.

Pytanie wielokrotnego wyboru.

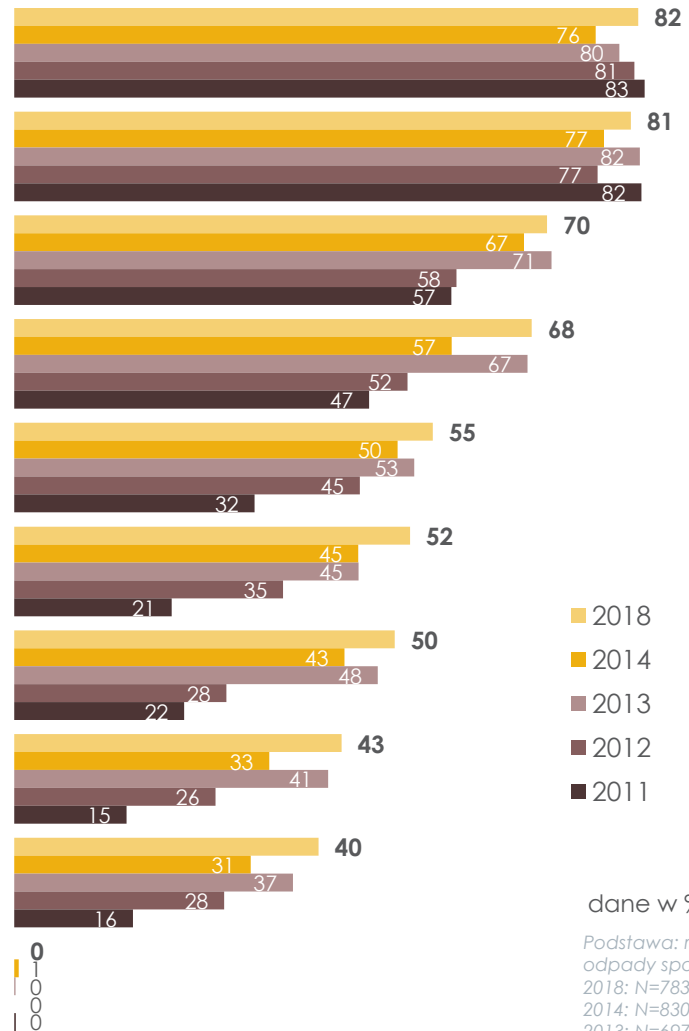

dane w %
Podstawa: respondenci nie segregujący odpadów lub segregujący sporadycznie
2018: N=343
2014: N=302
2013: N=434
2012: N=532

* W 2012, 2014 i 2018 roku, inaczej niż w 2013, od respondentów wymagano wskazania do trzech powodów, a nie dokładnie trzech.

P16. Jakie śmieci oddziela Pan(i) od reszty podczas segregowania odpadów?

Pytanie wielokrotnego wyboru.

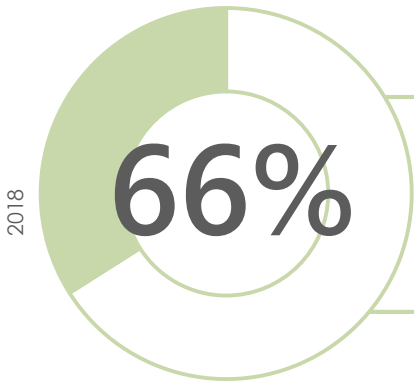
■ 2018
■ 2014
■ 2013
■ 2012
■ 2011

dane w %

Podstawa: respondenci segregujący odpady sporadycznie lub regularnie
 2018: N=783
 2014: N=830
 2013: N=697
 2012: N=685
 2011: N=618

P17. Czy w swojej najbliższej okolicy lub sąsiedztwie zauważył(a) Pan(i) w ostatnich latach następujące zjawiska?

Pytanie wielokrotnego wyboru.

respondentów
zauważyło w ostatnich
latach minimum jedno
negatywne zjawisko

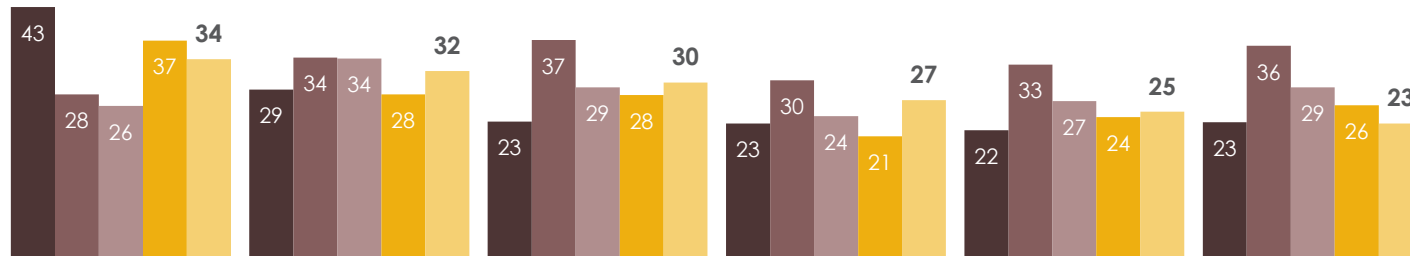
palenie liści
przy domu

wywożenie śmieci
do lasu

palenie śmieci w
domu lub przy
domu

podrzucanie śmieci

„dzikie wysypiska”

nie zauważyłem(am)
żadnego z tych
zjawisk

■ 2011 ■ 2012 ■ 2013 ■ 2014 ■ 2018

dane w %

2018: N=1010
2014: N=1000
2013: N=1000
2012: N=1000
2011: N=1004

P17. Czy w swojej najbliższej okolicy lub sąsiedztwie zauważył(a) Pan(i) w ostatnich latach następujące zjawiska?

Pytanie wielokrotnego wyboru.

PALENIE LIŚCI PRZY DOMU

WYWOŻENIE ŚMIECI DO LASU

PALENIE ŚMIECI W DOMU LUB PRZY DOMU

PODRZUCANIE ŚMIECI

dane w %

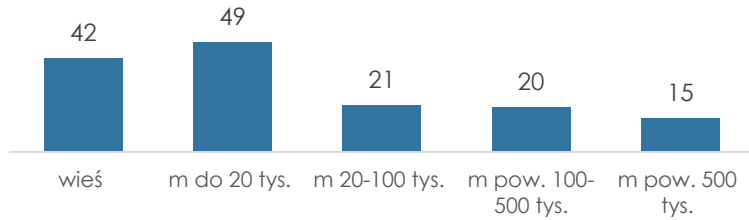
kobiety, N=514

mężczyźni, N=496

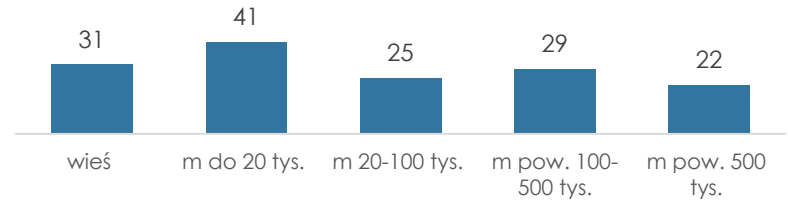
P17. Czy w swojej najbliższej okolicy lub sąsiedztwie zauważył(a) Pan(i) w ostatnich latach następujące zjawiska?

Pytanie wielokrotnego wyboru.

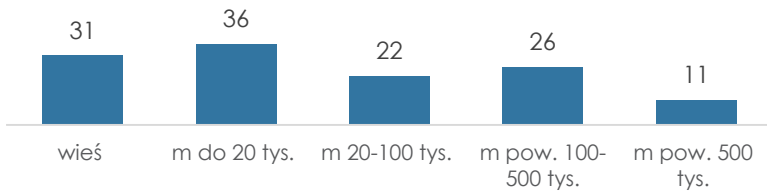
PALENIE LIŚCI PRZY DOMU

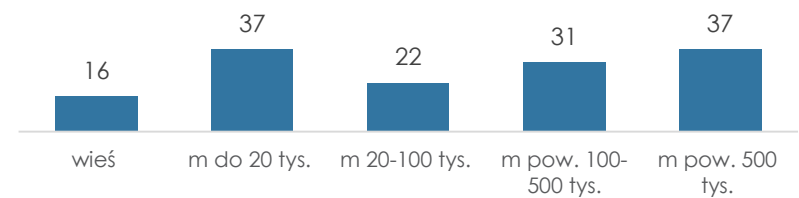
WYWOŻENIE ŚMIECI DO LASU

PALENIE ŚMIECI W DOMU LUB PRZY DOMU

PODRZUCANIE ŚMIECI

dane w %

Wieś, N=398

M do 20 tys., N=133

M 20-100 tys., N=194

M pow. 100-500 tys., N=170

M pow. 500 tys., N=114

P17. Czy w swojej najbliższej okolicy lub sąsiedztwie zauważył(a) Pan(i) w ostatnich latach następujące zjawiska?

DETERMINANTA: OCENA OBECNEGO STANU ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Pytanie wielokrotnego wyboru.

PALENIE LIŚCI PRZY DOMU

WYWOŻENIE ŚMIECI DO LASU

PALENIE ŚMIECI W DOMU LUB PRZY DOMU

PODRZUCANIE ŚMIECI

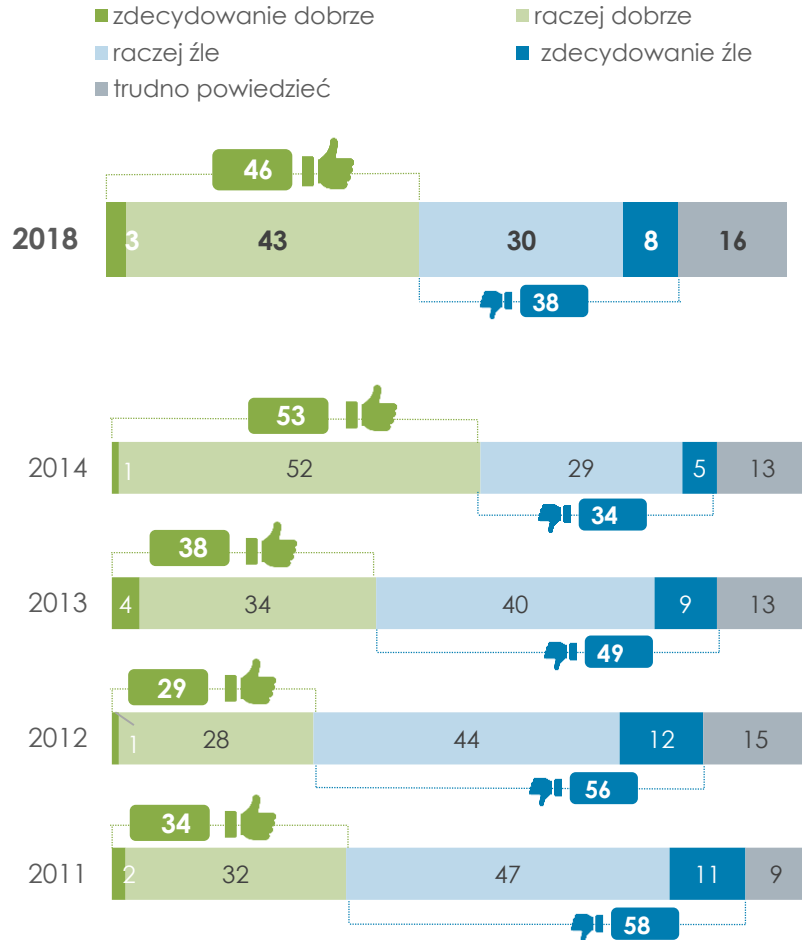
dane w %

Respondenci dobrze oceniający obecny stan środowiska naturalnego, N=515
Respondenci źle oceniający obecny stan środowiska naturalnego, N=403

P18. Jak ocenia Pan(i) OBECNY system gospodarowania odpadami w Polsce?

Pytanie jednokrotnego wyboru.

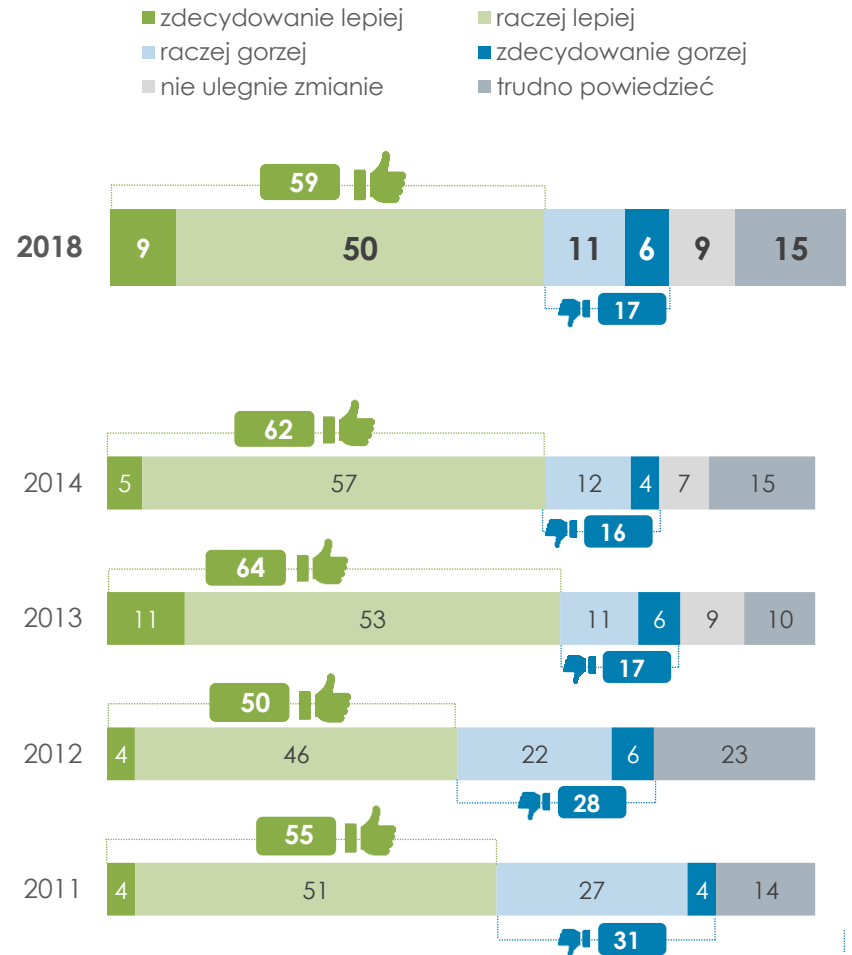

dane w %

2018: N=1010
 2014: N=1000
 2013: N=1000
 2012: N=1000
 2011: N=1004

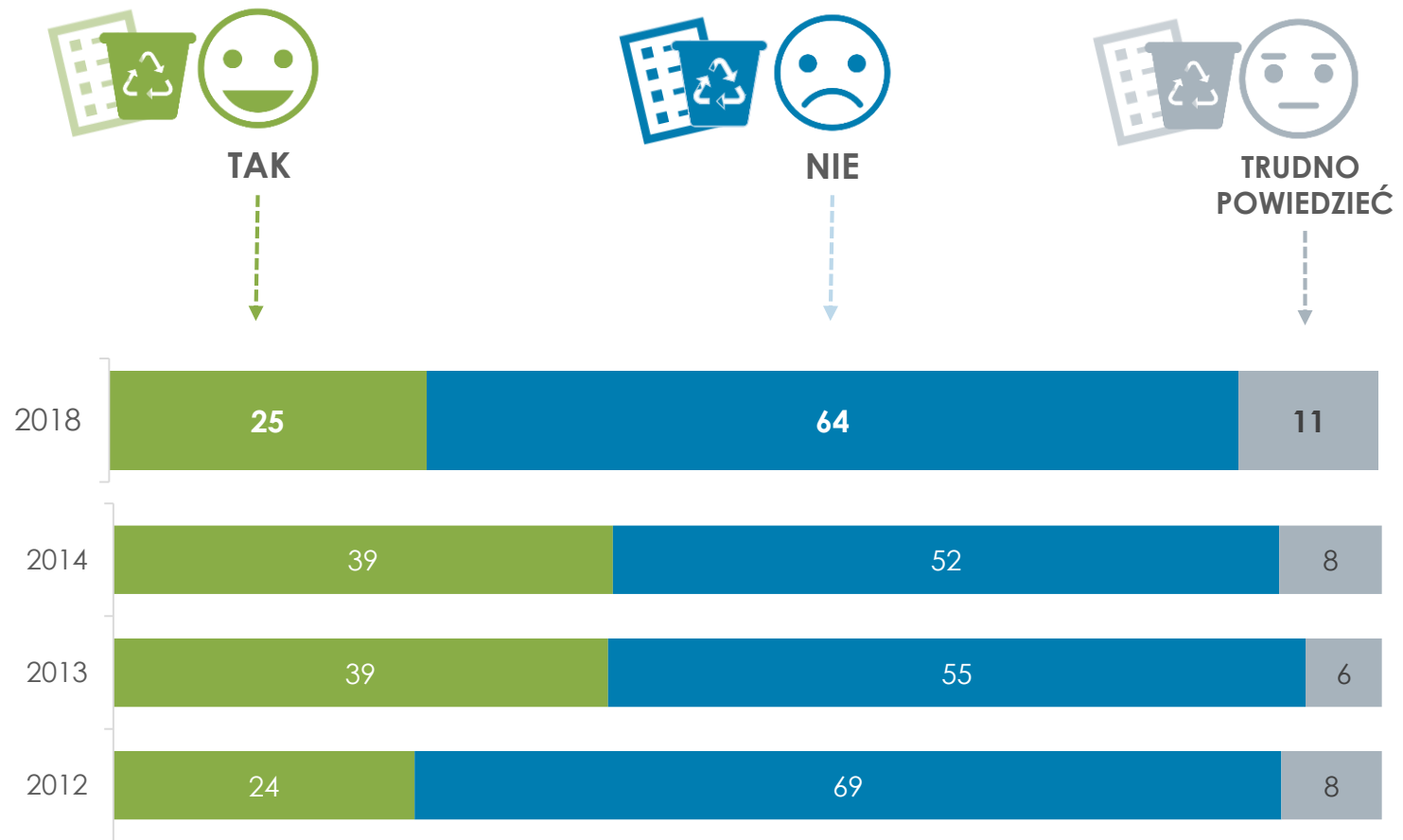
P19. A jak Pan(i) uważa, jak będzie za 20 lat z gospodarką odpadami w Polsce?

Pytanie jednokrotnego wyboru.

P20. Czy w ciągu ostatniego roku zauważył(a) Pan(i) prowadzone na terenie gminy działania informacyjne i edukacyjne w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami?

Pytanie jednokrotnego wyboru.

dane w %

2018: N=1010

2014: N=1000

2013: N=1000

2012: N=1000

Omówienie wyników

PŁEĆ

Nie zaobserwowano istotnych różnic w odniesieniu do sposobu gospodarowania odpadami. Natomiast, kobiety częściej w stosunku do mężczyzn wskazują, że nie segregują śmieci ponieważ w okolicy brakuje odpowiednich pojemników. Mężczyźni jednak częściej segregują świetłówki. Dodatkowo, kobiety rzadziej są świadkami, zjawisk związanych z niewłaściwym gospodarowaniem odpadów. Płeć nie różnicuje oceny systemu gospodarowania odpadami w Polsce.

Wiek nie różnicuje sposobu w jaki pozbywa się odpadów w gospodarstwach domowych. Jako powód niesegregowania śmieci osoby młode, w wieku 20-29 lat częściej wskazują, że **domownikom się nie chce**. W przypadku konkretnych odpadów osoby w wieku 50-59 lat częściej niż pozostałe grupy segregują makulaturę, metale oraz odpady organiczne. Osoby w wieku 30-39 lat rzadziej są świadkami niewłaściwej utylizacji odpadów, podczas gdy, osoby powyżej 50 roku życia częściej są świadkami palenia śmieci (50-59 lat) oraz ich podrzucania (60 i więcej lat). **Polacy w wieku 40-49 lat są bardziej sceptycznie nastawieni do obecnego stanu gospodarowania odpadami i rzadziej widzą szansę na zmianę.**

WIEK

MIEJSCE ZAMIESZKANIA

Mieszkańcy wsi częściej segregują śmieci niż osoby mieszkające w większych miejscowościach. Osoby zamieszkujące wieś, które nie sortują odpadów jako powód, częściej niż pozostali, wskazują na brak odpowiednich pojemników. Dodatkowo, co piąty mieszkaniec wsi nie wie jak segregować śmieci. Warto zauważyć, że im mniejsza miejscowość tym częściej segreguje się konkretne odpady - różnic nie zaobserwowano jedynie w przypadku plastiku oraz baterii. Grupą, która zauważa najwięcej przypadków niewłaściwego gospodarowania odpadami są mieszkańcy miast do 20 tys. mieszkańców. Być może z tego względu grupa ta negatywnie ocenia obecny system gospodarowania odpadami, chociaż dostrzega szansę poprawy w tym zakresie w najbliższych 20 latach.

Osoby z wyższym wykształceniem częściej segregują śmieci. W przypadku wskazywanych powodów niesegregowania odpadów nie zaobserwowano różnic w wykształceniu. Osoby z wyższym wykształceniem również częściej segregują poszczególne odpady (plastik, makulaturę, baterie, zużyty sprzęt oraz leki), natomiast osoby z podstawowym lub gimnazjalnym wykształceniem częściej są świadkami palenia liści. Grupa ta również lepiej od pozostałych ocenia system gospodarowania odpadami w Polsce. Nie obserwuje się natomiast istotnych różnic w przypadku zmian gospodarki odpadami w perspektywie 20 następných lat.

WYKSZTAŁCENIE

DOCHÓD

Osoby mniej zamożne częściej segregują śmieci niż osoby o wyższych zarobkach. Również częściej segregują szkło oraz metal. Respondenci, których dochód na osobę przewyższa 2500 zł rzadziej zauważali niewłaściwą utylizację odpadów, natomiast ci których dochód wynosi od 1501 do 2500 zł częściej wskazywali, że obecna polityka zarządzania odpadami jest dobra.

Omówienie wyników

Sześciu na dziesięciu Polaków **regularnie segreguje śmieci**, co oznacza, że w porównaniu do roku 2014 wynik ten nie uległ zmianie. Najczęstszymi powodami wskazywanymi przez osoby nie segregujące śmieci są natomiast: brak miejsca w domu (32%), brak wiary, że odpady zostaną ponownie wykorzystane (28%) oraz to, że domownikom się nie chce (25%). Co więcej, blisko **13% Polaków nie segreguje odpadów, ponieważ nie wie jak to robić**. W porównaniu do poprzednich lat odsetek osób niepotrafiących segregować śmieci wzrósł. Brak miejsca w domu nadal jest dominującym motywem niesegregowania śmieci.

Najczęściej segregowanymi odpadami są **plastik, szkło, papier** oraz **metal**. Dodatkowo wskazać należy, iż leki oraz świetlówki są segregowane tylko przez około 40% Polaków (co i tak w porównaniu do poprzedniej edycji badania stanowi wzrost o blisko 10 p.p.).

Blisko 66% Polaków zauważyło przynajmniej jedno niebezpieczne zjawisko dotyczące niewłaściwej utylizacji odpadów. Najczęściej wskazywano na **palenie liści** oraz **wywożenie śmieci do lasu**. W porównaniu do lat 2011-2014 zmalał odsetek występowania takich zjawisk jak podrzucanie śmieci oraz dzikie wysypiska.

Niecała połowa Polaków uważa, że obecny system gospodarowania odpadami w Polsce jest **dobry**. W porównaniu do roku 2014 odsetek osób pozytywnie oceniających gospodarkę odpadami zmalał (z 53% do 46%). Co więcej, blisko sześciu na dziesięciu Polaków uważa, że w przeciągu następnych 20 lat **gospodarowanie odpadami ulegnie poprawie**. Wyniki otrzymane w 2018 roku są zbliżone do tych z lat 2014 i 2013.

Jedna czwarta Polaków w ciągu ostatniego roku zauważyła prowadzone na terenie gminy **działania informacyjne i edukacyjne** związane z segregacją odpadów. W porównaniu do lat 2014 i 2013 odsetek zauważonych działań zmalał.

ZMIANY KLIMATU

PROBLEMATYKA ROZDZIAŁU

Największe wyzwania dla
Polski a problemy
środowiska naturalnego

Środowisko naturalne i
jego ochrona

Jakość powietrza

Gospodarowanie
odpadami

Zmiany klimatu

Indywidualne działania i
zachowania wspierające
ochronę środowiska

Wizerunek Ministerstwa
Środowiska

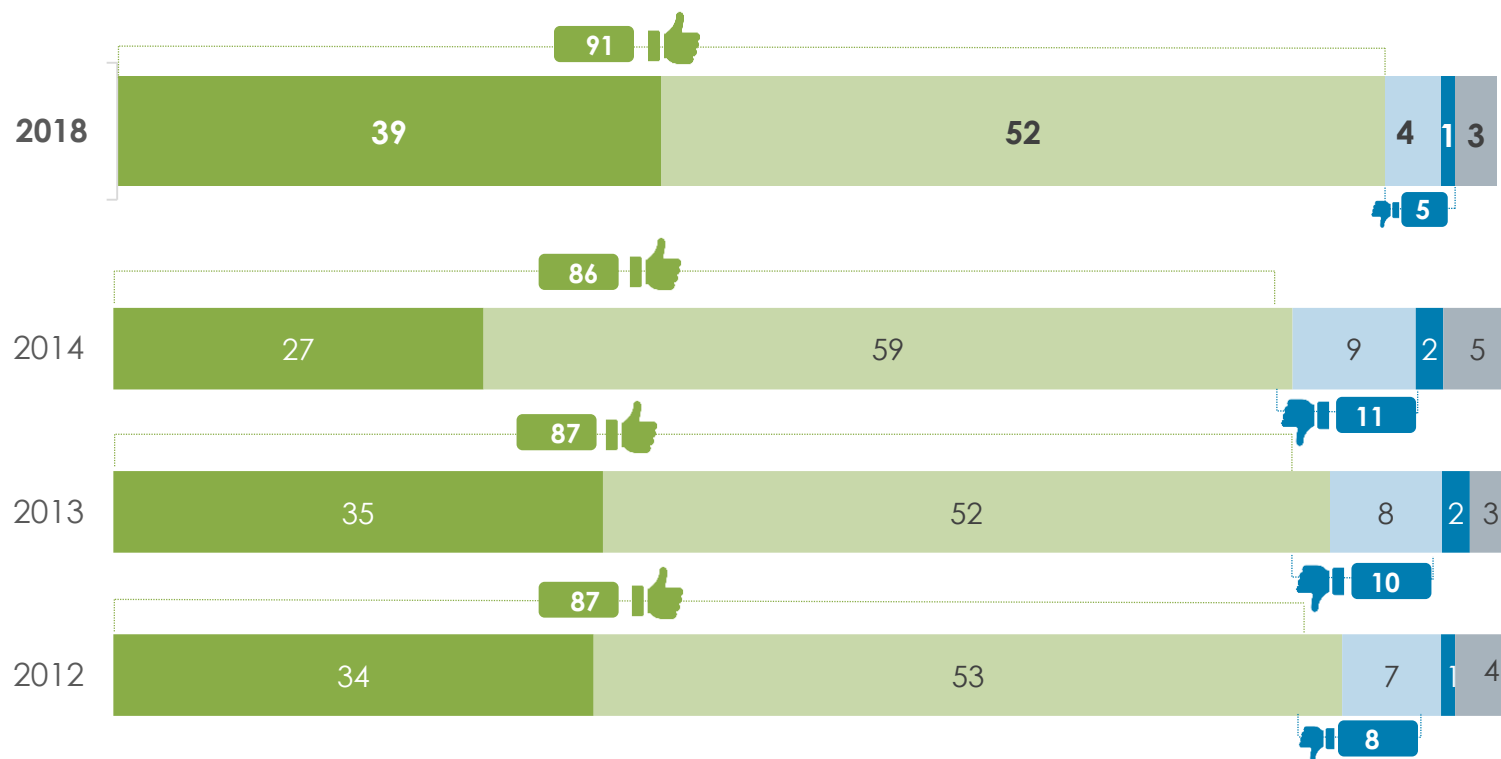
- ❖ Jak oceniana jest ważność problemu zmian klimatycznych?
- ❖ Kto odpowiada za minimalizację skutków zmian klimatu?
- ❖ Jakie są opinie na temat redukcji gazów cieplarnianych?

P21. Jak ważnym problemem są, Pana(i) zdaniem, zmiany klimatu?

Pytanie jednokrotnego wyboru.

- bardzo ważnym
- raczej ważnym
- raczej nieważnym
- w ogóle nieważnym
- trudno powiedzieć

dane w %

2018: N=1010

2014: N=1000

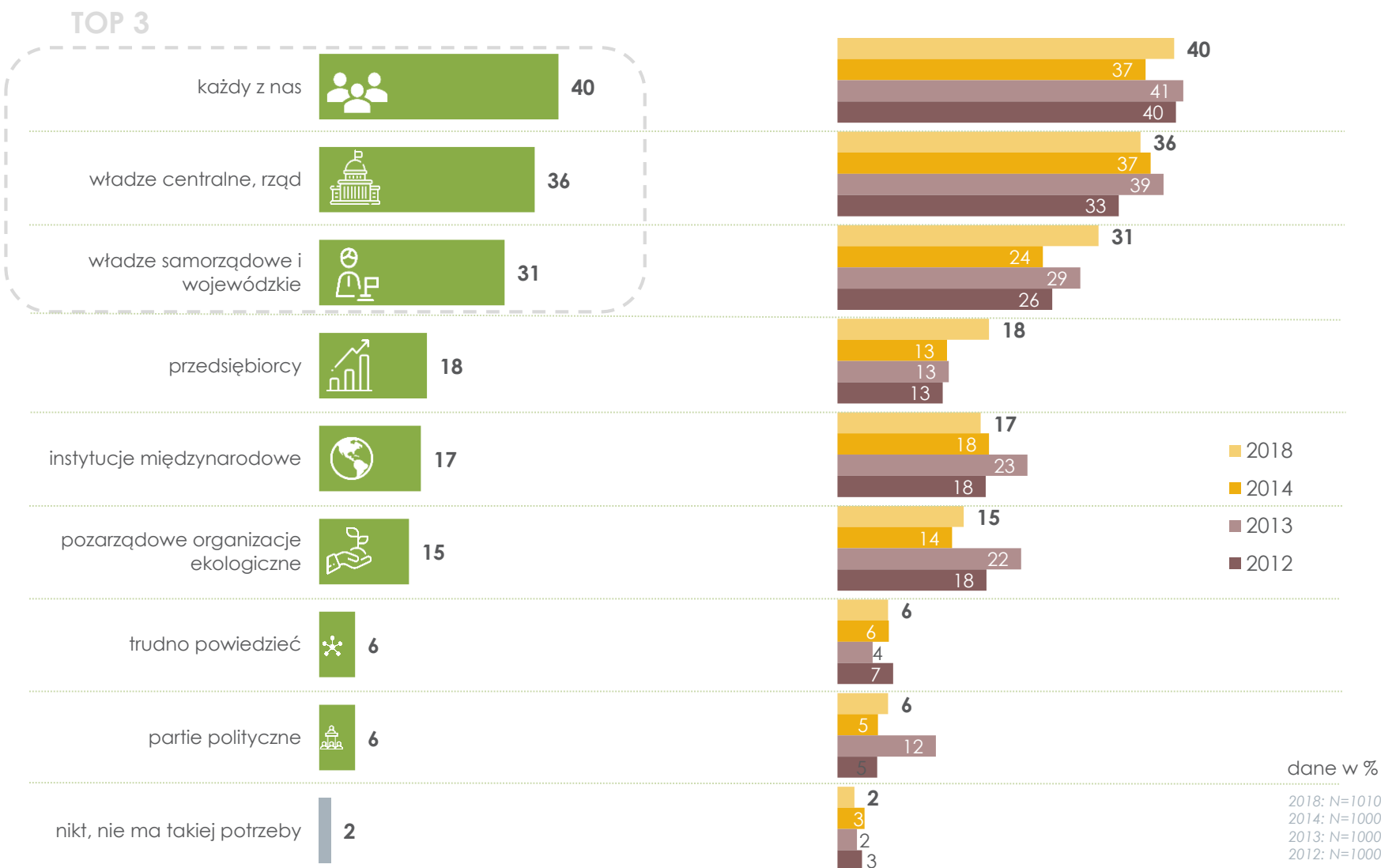
2013: N=1000

2012: N=1000

P22. Kto powinien podejmować działania na rzecz minimalizacji niekorzystnych skutków zmian klimatu? Proszę wybrać do dwóch odpowiedzi.

Pytanie wielokrotnego wyboru.

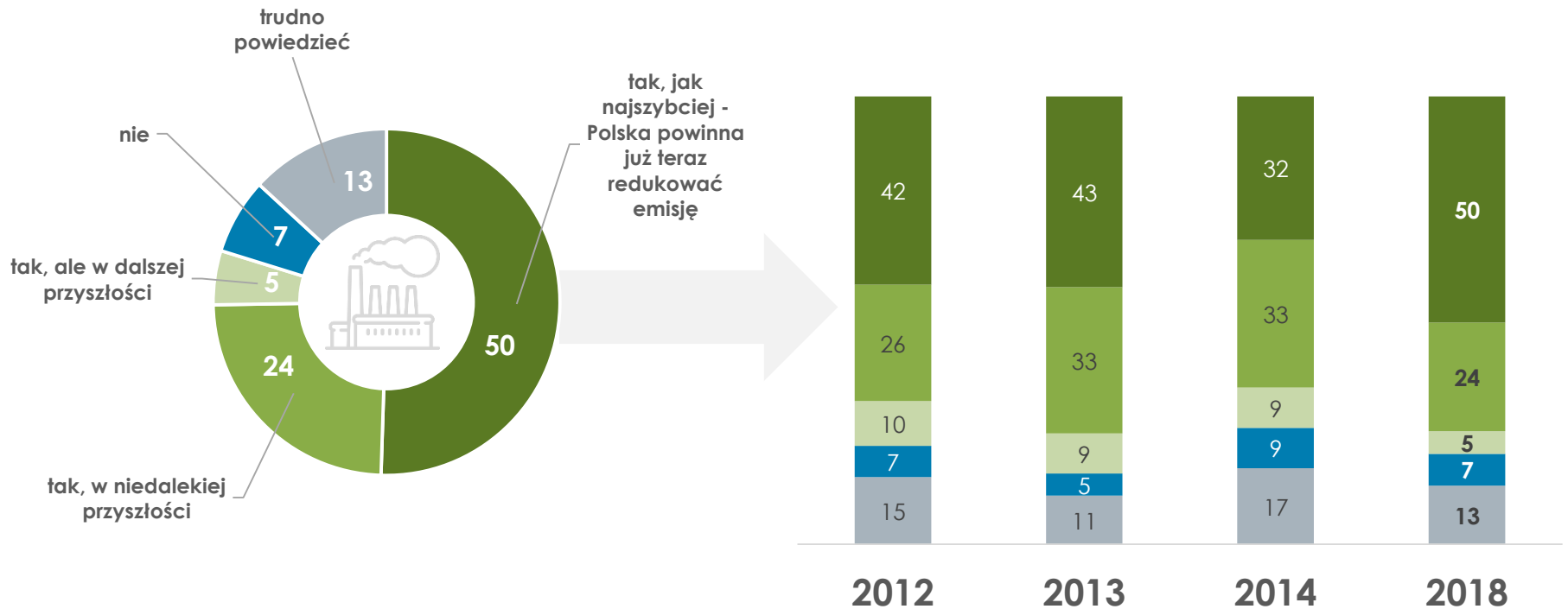
2018

P23. Proszę powiedzieć, czy Polska powinna redukować emisję gazów cieplarnianych?

Pytanie jednokrotnego wyboru.

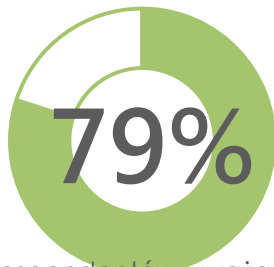

dane w %

2018: N=1010
 2014: N=1000
 2013: N=1000
 2012: N=1000

P23.1 Dlaczego uważa Pan(i), że Polska powinna redukować emisję gazów cieplarnianych?

Pytanie jednokrotnego wyboru.

respondentów uważa, że Polska powinna redukować emisję gazów cieplarnianych

36%

aby przyszłym pokoleniom żyło się lepiej

29%

ze względu na szkodliwe skutki dla środowiska

20%

ze względu na szkodliwe skutki dla zdrowia ludzkiego

8%

należy respektować zobowiązania międzynarodowe

5%

żeby dać przykład innym państwom

1%

trudno powiedzieć

0%

inne

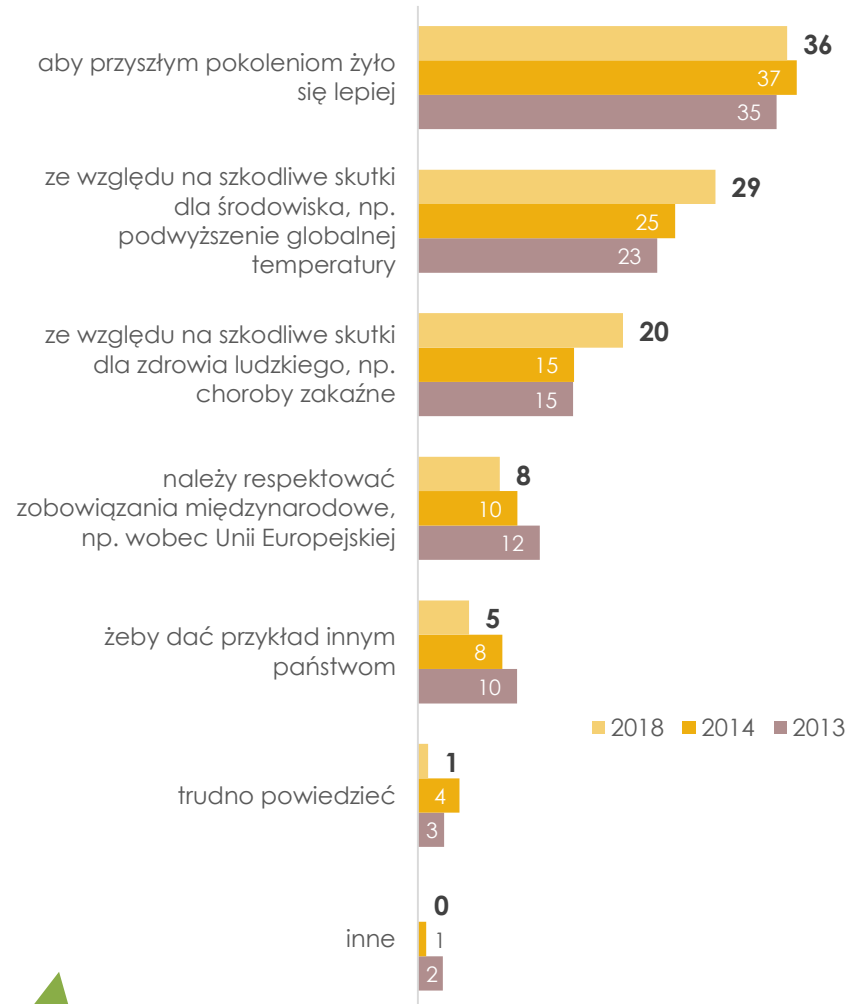
dane w %

Podstawa: respondenci wyrażający opinię, że Polska powinna redukować emisję gazów cieplarnianych

2018: N=803

2014: N=742

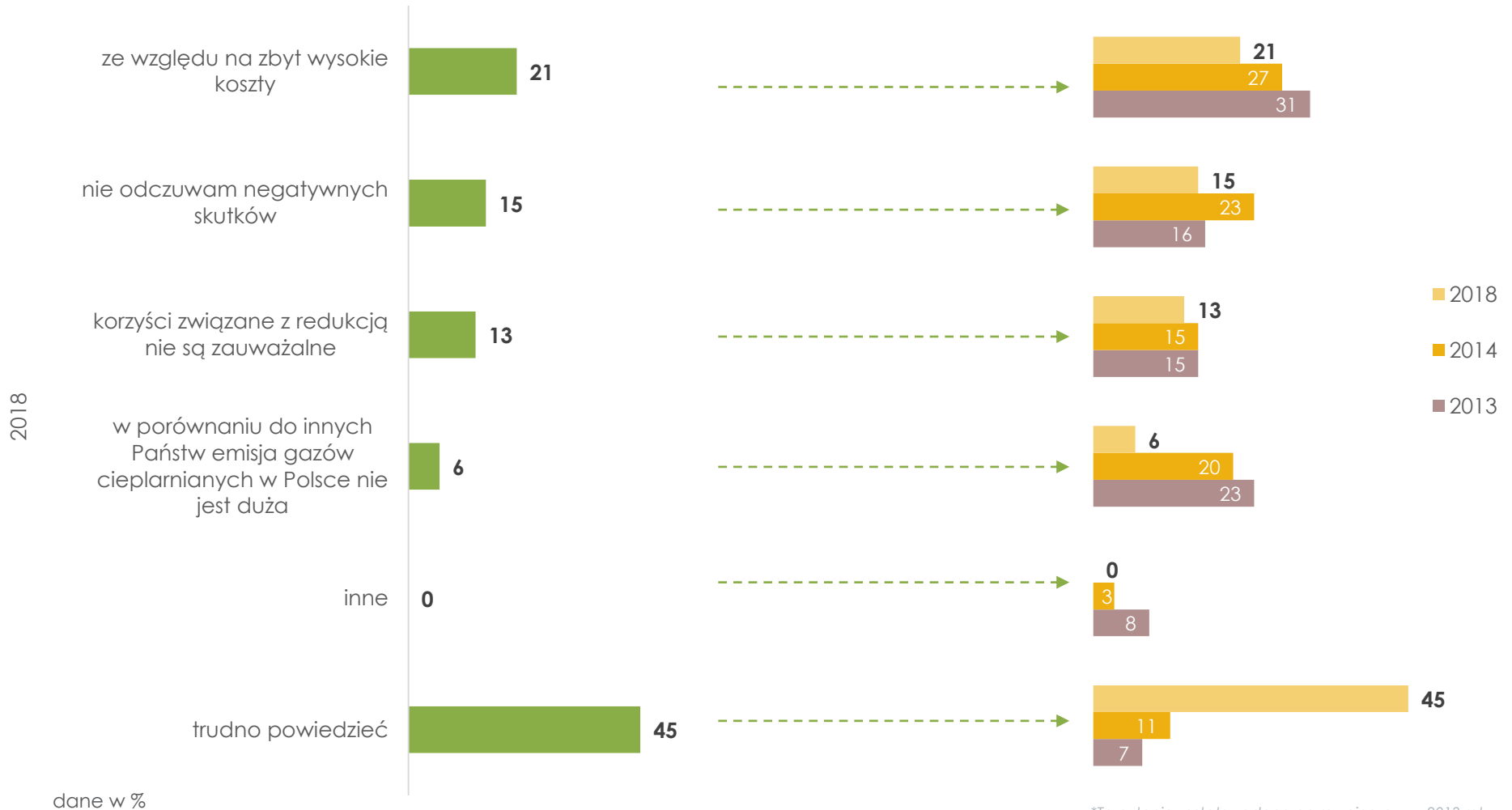
2013: N=846

*To pytanie zostało zadane po raz pierwszy w 2013 roku.

P23.2 Dlaczego uważa Pan(i), że Polska NIE powinna redukować emisji gazów cieplarnianych?

Pytanie jednokrotnego wyboru.

Podstawa: respondenci wyrażający opinię, że Polska nie powinna redukować emisji gazów cieplarnianych
 2018: N=73
 2014: N=91
 2013: N=47

*To pytanie zostało zadane po raz pierwszy w 2013 roku.

Omówienie wyników

PŁEĆ

Zarówno kobiety, jak i mężczyźni uważają, że Polska powinna redukować emisję gazów cieplarnianych. Kobiety istotnie częściej niż mężczyźni wskazywały, że Polska powinna redukować emisję gazów cieplarnianych ze względu na **szkodliwe skutki dla środowiska** (32% wobec 25%). Natomiast mężczyźni częściej niż kobiety wskazywali na **powinność respektowania zobowiązań międzynarodowych** (11% wobec 6%).

Większość przedstawicieli każdej z kategorii wiekowej jest zdania, że Polska powinna redukować emisję gazów cieplarnianych. Jednak osoby w wieku 20-29 lat częściej niż pozostałe grupy wskazywali, że **działania te powinny być podjęte jak najszybciej** (60%). W pozostałych przypadkach wiek nie różnicuje udzielanych odpowiedzi.

WIEK

MIEJSCE ZAMIESZKANIA

Bez względu na miejsce zamieszkania, większość respondentów jest zdania, że **zmiany klimatu są ważnym problemem**. Osoby mieszkające na wsi częściej niż pozostali uważają, że działania na rzecz minimalizacji niekorzystnych skutków zmian klimatu powinny podejmować władze **samorządowe i wojewódzkie** (38%). Rządziej zaś, że takimi działaniami powinny zajmować się władze centralne, rząd (32%) czy pozarządowe organizacje ekologiczne (12%). Tymczasem w większych miastach częściej wskazywano na partie polityczne (100-500 tys. – 10%, powyżej 500 tys. – 13%). Przedstawiciele każdej z kategorii uważają, że Polska powinna redukować emisję gazów cieplarnianych. Na wsiach rządziej niż w pozostałych kategoriach wskazywano w tym zakresie na **szkodliwe skutki dla środowiska** (24%), częściej zaś na dawanie przykładu innym państwom (9%).

Wykształcenie nie różnicuje odpowiedzi w niniejszym bloku tematycznym. Zwrócono jedynie uwagę, iż osoby z wykształceniem wyższym znacznie częściej niż inne grupy wskazywały, że Polska **jak najszybciej powinna redukować emisję gazów cieplarnianych**.

WYKSZTAŁCENIE

DOCHÓD

Osoby z dochodem do 1500 zł na jednego członka rodziny zdecydowanie częściej wyrażały opinię, iż działania na rzecz minimalizacji niekorzystnych skutków zmian klimatu powinny przede wszystkim podejmować **władze samorządowe i wojewódzkie**. W przypadku osób z wyższym dochodem (pow. 2500 zł) zauważyć należy, iż zdecydowanie rządziej niż pozostali wyrażali zdanie, iż Polska jak najszybciej powinna redukować emisję gazów.

Omówienie wyników

Dziewięciu na dziesięciu Polaków uważa, że zmiany klimatyczne są **ważnym problemem**. W porównaniu do poprzednich lat, odsetek ten wzrósł z 86% do 91%.

Według Polaków działania na rzecz minimalizacji niekorzystnych skutków zmian klimatu powinien podejmować **każdy z nas, władze centralne oraz rząd**, a także **władze samorządowe i wojewódzkie**. Bez względu na rok badania najczęściej wskazywane odpowiedzi pozostają bez zmian.

Połowa Polaków jest zdania, że Polska **jak najszybciej** powinna zacząć redukować emisję gazów cieplarnianych. W porównaniu do lat 2012-2014 odsetek osób wskazujący, że Polska powinna (wcześniej czy później) podjąć działania w tym aspekcie wzrósł z 74% (w roku 2014) do 79% (w 2018 roku). Największy wzrost odnotowano w przypadku odpowiedzi dotyczącej natychmiastowego podjęcia działań (z 32% do 50%).

Głównym powodem konieczności redukcji gazów cieplarnianych wśród respondentów jest pragnienie **lepszego życia dla przyszłych pokoleń** oraz **dostrzeganie szkodliwych skutków dla środowiska**. Kolejność wskazywanych na przestrzeni lat motywów nie zmienia się. W przypadku chęci redukcji emisji ze względu na szkodliwość gazów dla środowiska odnotowano wzrost w porównaniu do lat 2013-2014.

Najczęściej wskazywanymi powodami braku chęci redukcji gazów cieplarnianych przez Polaków są **zbyt wysokie koszty z tym związane** (21%), **brak odczuwalności negatywnych skutków** (15%) oraz **nie dostrzeganie korzyści z tym związanych** (13%). W porównaniu do lat 2013-2014 odsetek osób wskazujących poszczególne powody uległ zmniejszeniu.

A photograph of a bicycle with a large wicker basket on the back, parked on a cobblestone street. The bicycle has blue tires and a black frame. In the background, there is a brick wall and a person walking. The text is overlaid on a white rectangular background.

**WSPIERAJĄCE OCHRONĘ ŚRODOWISKA
DZIAŁANIA INDYWIDUALNE I
ZACHOWANIA KONSUMENCKIE**

PROBLEMATYKA ROZDZIAŁU

Największe wyzwania dla
Polski a problemy
środowiska naturalnego

Środowisko naturalne i
jego ochrona

Jakość powietrza

Gospodarowanie
odpadami

Zmiany klimatu

Indywidualne działania i
zachowania wspierające
ochronę środowiska

Wizerunek Ministerstwa
Środowiska

- ❖ Czy zwraca się uwagę na oznaczenia związane z ekologią i środowiskiem?
- ❖ Jaka jest znajomość oznaczeń/certyfikatów związanych ze środowiskiem?
- ❖ Czy zwraca się uwagę na miejsce wytworzenia (okolica) produktów, które są kupowane?
- ❖ Czy zwraca się uwagę na sposób opakowania produktów (ekologiczny)?
- ❖ Czy korzysta się z toreb wielokrotnego użytku?
- ❖ Czy w polskich domach marnuje się żywność?
- ❖ Czy zwraca się uwagę na ograniczanie zużycia wody?
- ❖ Jakie działania podejmowane są w związku z oszczędzaniem energii?
- ❖ Czy planuje się działania zwiększające efektywność energetyczną i umożliwiające zmniejszenie rachunków za energię?
- ❖ Jaka jest gotowość do ponoszenia kosztów związanych z ochroną środowiska np. płacenia więcej za produkty/usługi bardziej ekologiczne?
- ❖ Czy Polacy uczestniczą w akcjach proekologicznych?

P24. Proszę powiedzieć, jak często wykonuje Pan(i) następujące czynności.

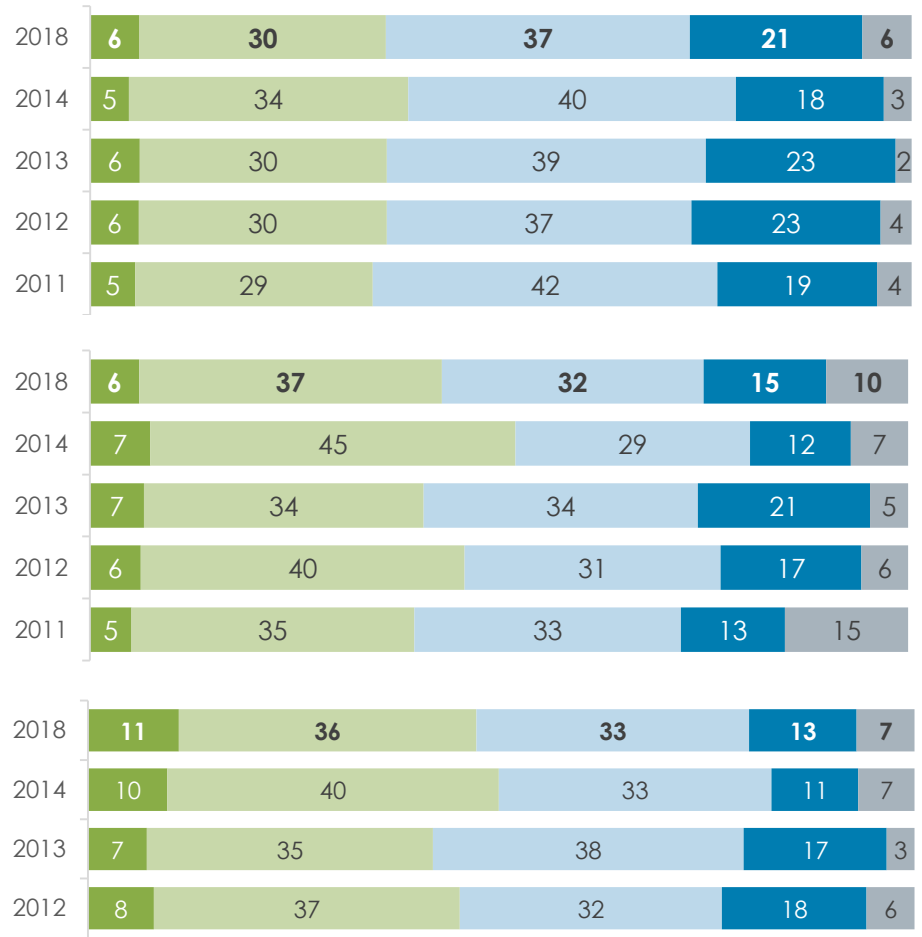
Pytanie jednokrotnego wyboru.

zawsze często rzadko wcale trudno powiedzieć

Zwracam uwagę na oznaczenia związane z ekologią i środowiskiem.

Staram się wybierać/wybieram towary wyprodukowane w okolicy zamieszkania.

Staram się kupować/kupuję produkty, które mają ekologiczne opakowania (np. posiadają tylko niezbędne opakowania lub nadające się do przetworzenia).

dane w %
 2018: N=1010
 2014: N=1000
 2013: N=1000
 2012: N=1000
 2011: N=1004

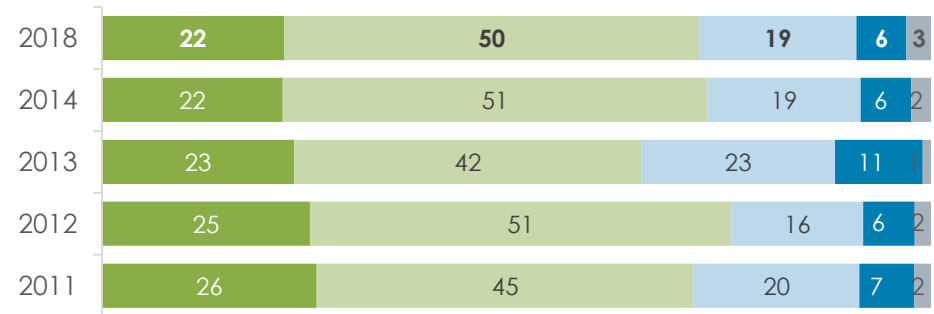

P24. Proszę powiedzieć, jak często wykonuje Pan(i) następujące czynności.

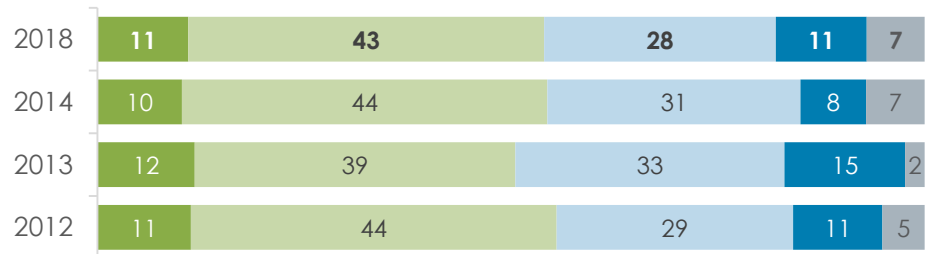
Pytanie jednokrotnego wyboru.

■ zawsze ■ często ■ rzadko ■ wcale ■ trudno powiedzieć

**Korzystam z toreb wielokrotnego
użytku (np. materiałowych,
płóciennych).**

**Staram się unikać/unikam produktów
jednorazowych, nietrwałych.**

dane w %

2018: N=1010

2014: N=1000

2013: N=1000

2012: N=1000

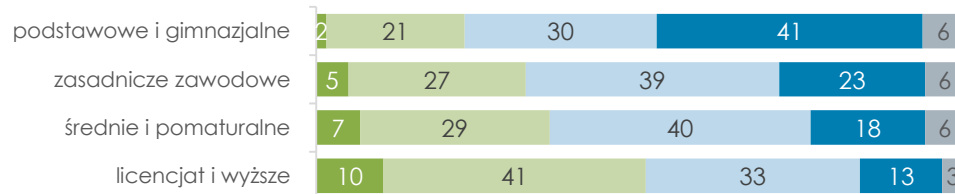
2011: N=1004

P24. Proszę powiedzieć, jak często wykonuje Pan(i) następujące czynności.

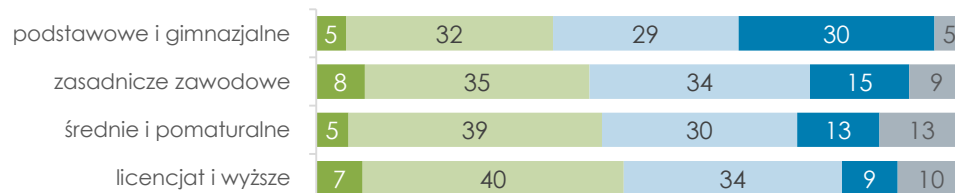
Pytanie jednokrotnego wyboru.

■ zawsze ■ często ■ rzadko ■ wcale ■ trudno powiedzieć

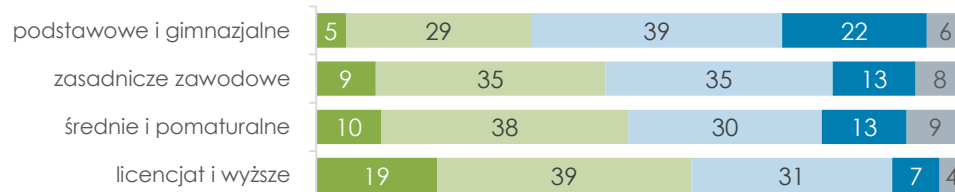
Zwracam uwagę na oznaczenia związane z ekologią i środowiskiem.

Staram się wybierać/wybieram towary wyprodukowane w okolicy zamieszkania.

Staram się kupować/kupuję produkty, które mają ekologiczne opakowania (np. posiadają tylko niezbędne opakowania lub nadające się do przetworzenia).

dane w %

Podstawowe i gimnazjalne: N=140

Zasadnicze zawodowe: N=287

Średnie i podyplomowe: N=369

Licencjat i wyższe: N=213

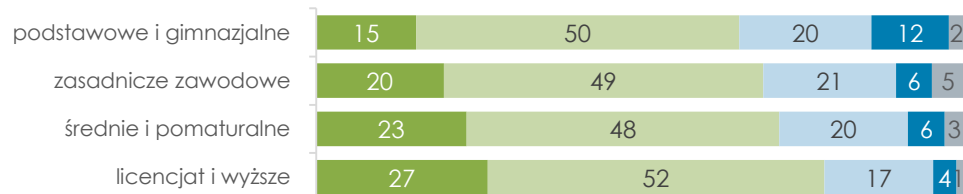
MINISTERSTWO
ŚRODOWISKA

P24. Proszę powiedzieć, jak często wykonuje Pan(i) następujące czynności.

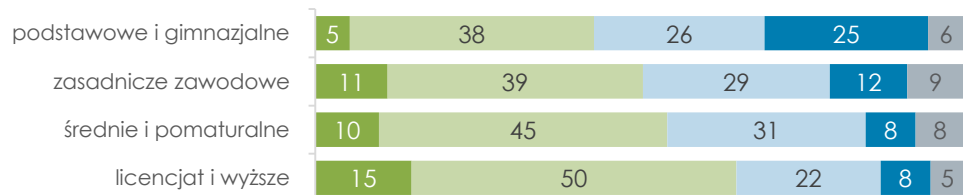
Pytanie jednokrotnego wyboru.

■ zawsze   ■ często   ■ rzadko   ■ wcale   ■ trudno powiedzieć

Korzystam z toreb wielokrotnego użytku (np. materiałowych, płóciennych).

Staram się unikać/unikam produktów jednorazowych, nietrwałych.

dane w %

Podstawowe i gimnazjalne: N=140

Zasadnicze zawodowe: N=287

Średnie i pomaturalne: N=369

Licencjat i wyższe: N=213

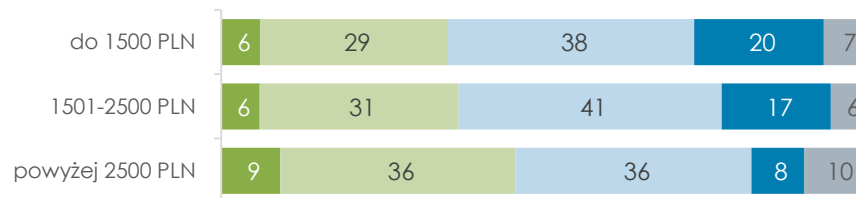
P24. Proszę powiedzieć, jak często wykonuje Pan(i) następujące czynności.

Pytanie jednokrotnego wyboru.

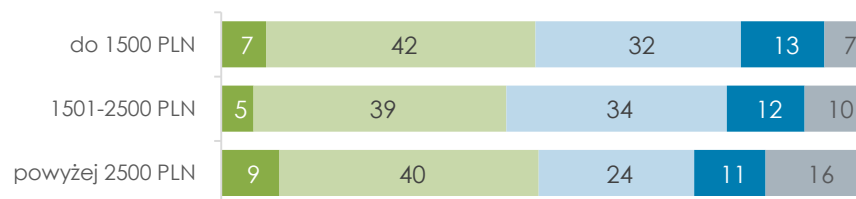
dane w %

■ zawsze ■ często ■ rzadko ■ wcale ■ trudno powiedzieć

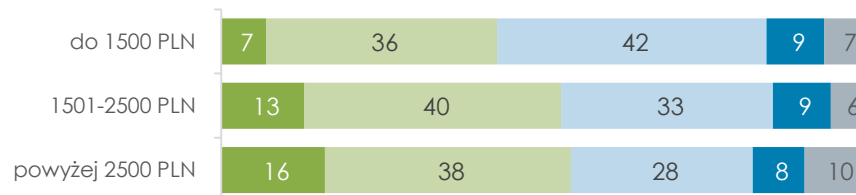
Zwracam uwagę na oznaczenia związane z ekologią i środowiskiem.

Staram się wybierać/wybieram towary wyprodukowane w okolicy zamieszkania.

Staram się kupować/kupuję produkty, które mają ekologiczne opakowania (np. posiadają tylko niezbędne opakowania lub nadające się do przetworzenia).

dane w %

Do 1500 PLN na osobę, N=192

1501-2500 PLN na osobę, N=294

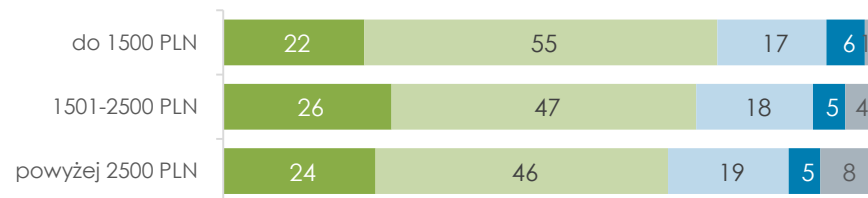
Powyżej 2500 PLN na osobę, N=113

P24. Proszę powiedzieć, jak często wykonuje Pan(i) następujące czynności.

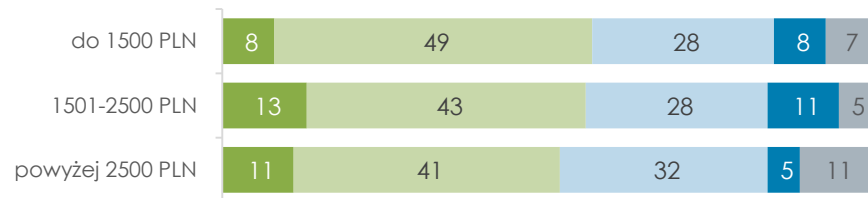
Pytanie jednokrotnego wyboru.

■ zawsze   ■ często   ■ rzadko   ■ wcale   ■ trudno powiedzieć   dane w %

Korzystam z toreb wielokrotnego użytku (np. materiałowych, płóciennych).

Staram się unikać/unikam produktów jednorazowych, nietrwałych.

dane w %

Do 1500 PLN na osobę, N=192

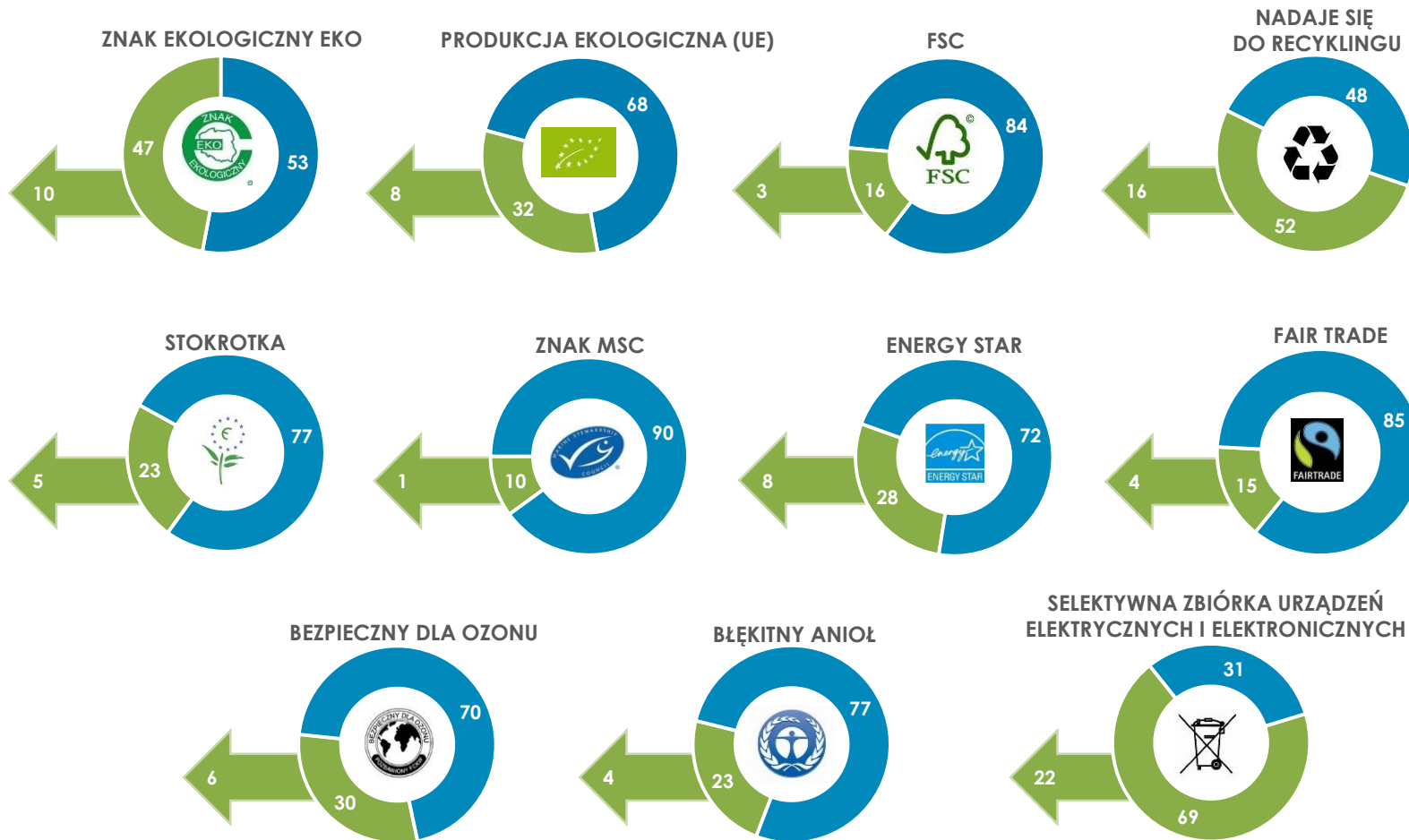
1501-2500 PLN na osobę, N=294

Powyżej 2500 PLN na osobę, N=113

P25. Pokażę Panu(i) kilka oznaczeń, które mogą znaleźć się na różnych produktach. Które z nich są Panu(i) znane?

Pytanie jednokrotnego wyboru.

2018

dane w %

Podstawa: Polacy w wieku 15+, N=1010

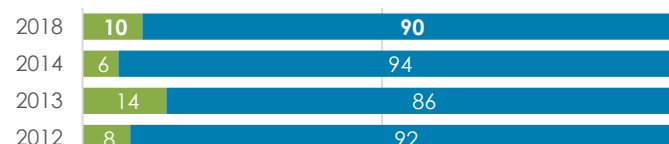
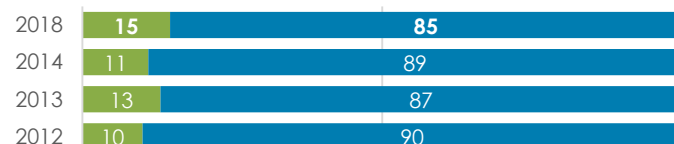
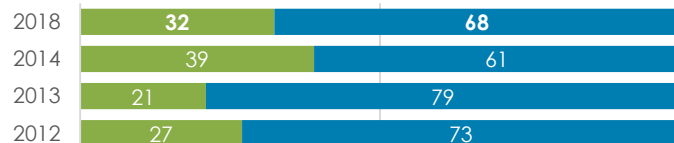
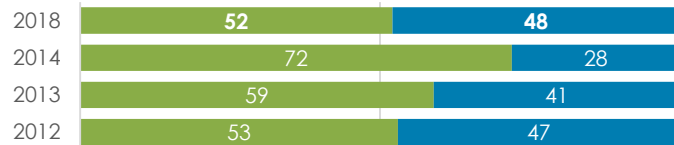
*Odsetek osób kierujących się oznaczeniem przy wyborze produktów został wyliczony na podstawie ogółu odpowiadających.

■ tak, znam   ■ nie, nie znam

← kieruje się nim przy wyborze produktów

P25. Pokażę Panu(i) kilka oznaczeń, które mogą znaleźć się na różnych produktach. Które z nich są Panu(i) znane?

Pytanie jednokrotnego wyboru.

dane w %
 2018: N=1010
 2014: N=1000
 2013: N=1000
 2012: N=1000
 2011: N=1004

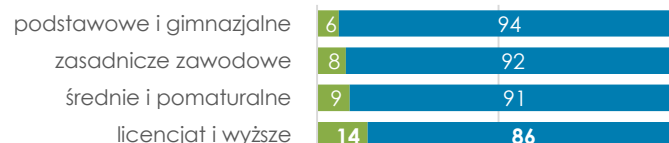
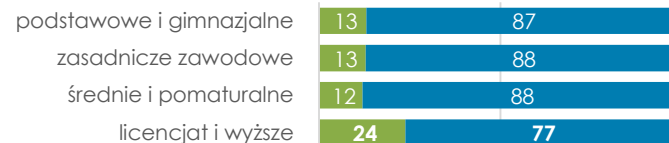
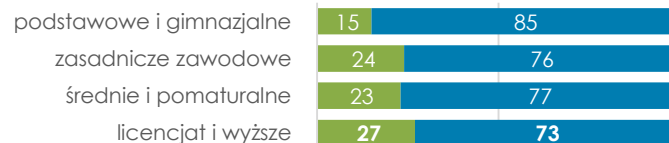
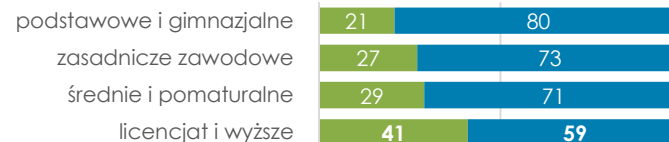
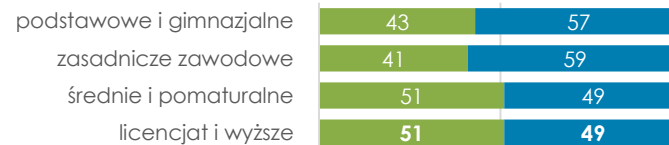
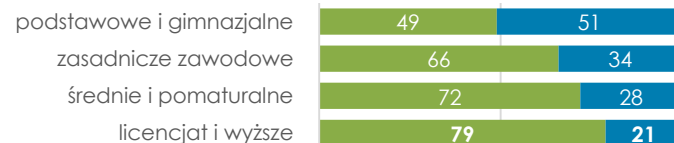
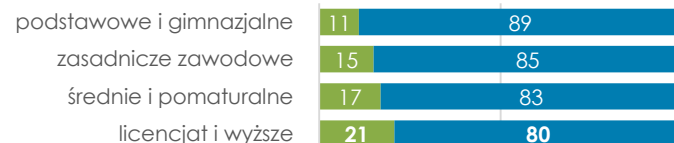
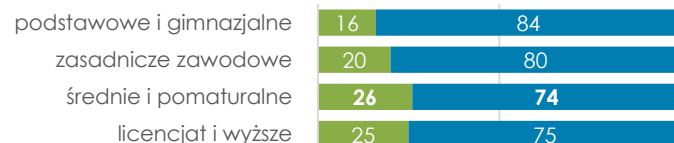
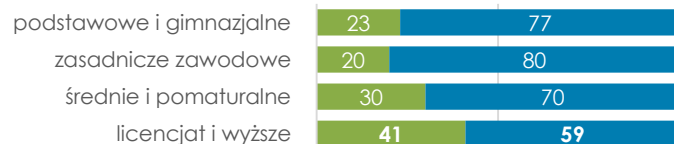
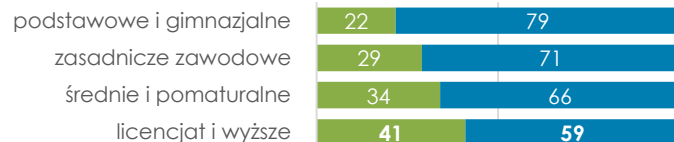
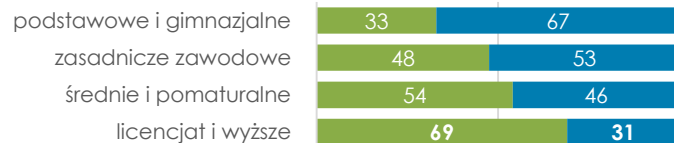
■ tak, znam

■ nie, nie znam

*Znak Błękitny Anioł został dodany do kwestionariusza dopiero w 2013 roku, natomiast znak Selektywnej zbiórki urządzeń elektrycznych i elektronicznych w 2018 roku, stąd brak porównania do lat poprzednich.

P25. Pokażę Panu(i) kilka oznaczeń, które mogą znaleźć się na różnych produktach. Które z nich są Panu(i) znane?

Pytanie jednokrotnego wyboru.

■ tak, znam   ■ nie, nie znam

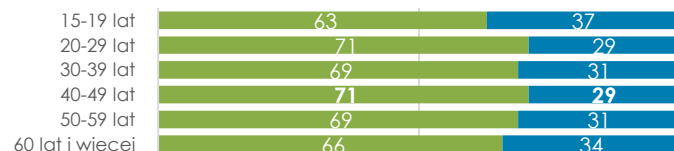
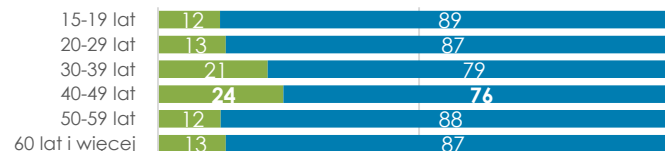
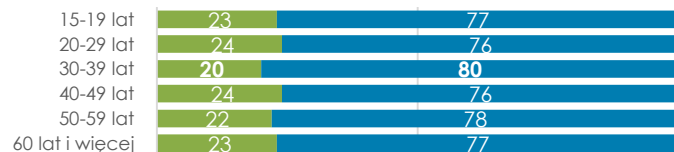
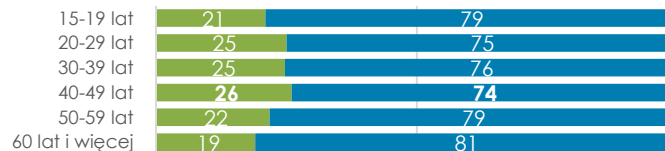
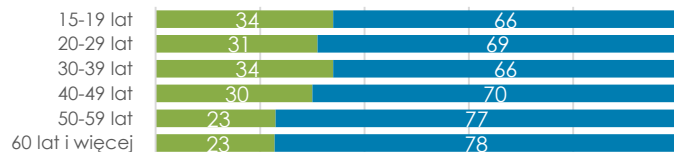
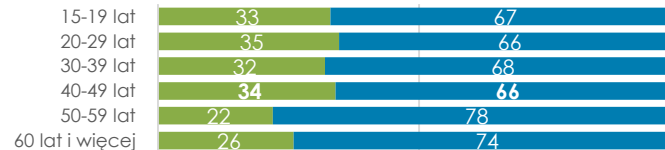
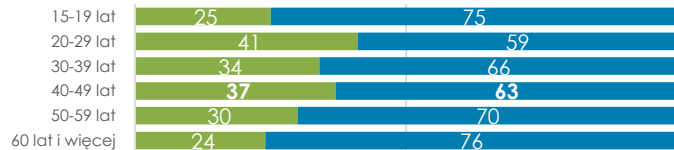
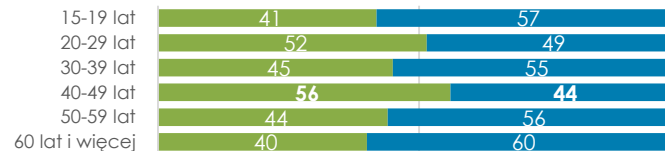
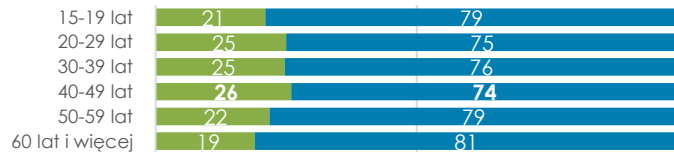
dane w %

Podstawowe i gimnazjalne: N=140
Zasadnicze zawodowe: N=287
Średnie i pomaturalne: N=369
Licencjat i wyższe: N=213

P25. Pokażę Panu(i) kilka oznaczeń, które mogą znaleźć się na różnych produktach. Które z nich są Panu(i) znane?

Pytanie jednokrotnego wyboru.

■ tak, znam

■ nie, nie znam

dane w %

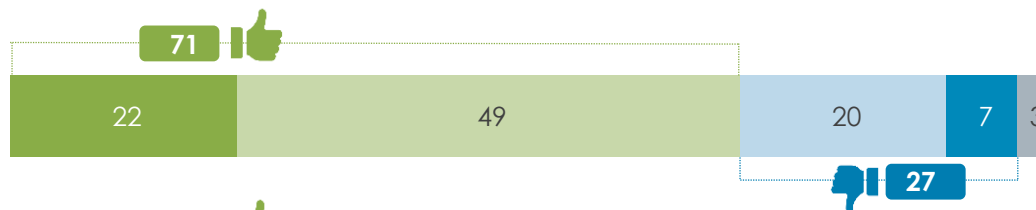
15-19 lat, N=67
 20-29 lat, N=173
 30-39 lat, N=181
 40-49 lat, N=208
 50-59 lat, N=158
 60 lat i więcej, N=223

P26. Proszę ustosunkować się do poniższych stwierdzeń:

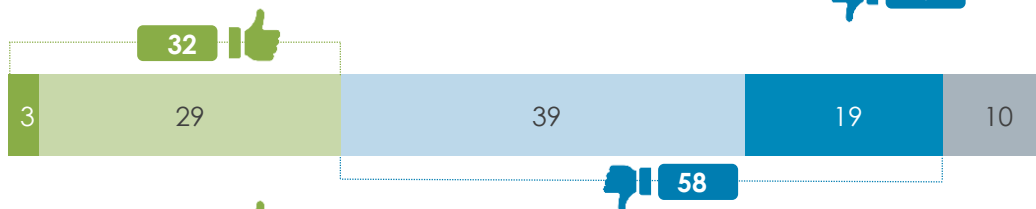
Pytanie jednokrotnego wyboru.

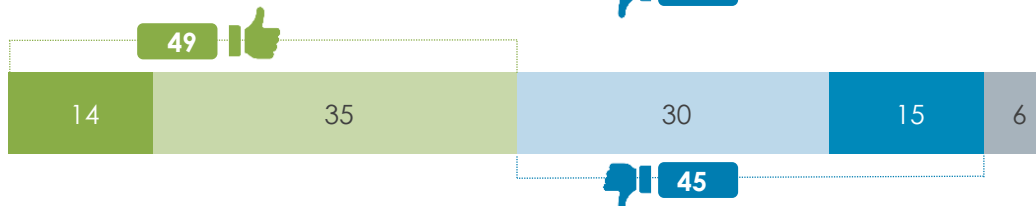
Zwracam uwagę na ograniczenie zużycia wody (np. podczas mycia naczyń lub kąpiel).

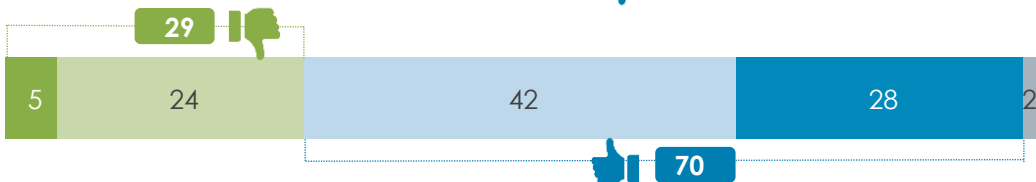
Wybieram rozwiązania ekologiczne, nawet wtedy, gdy oznacza to dodatkowy koszt.

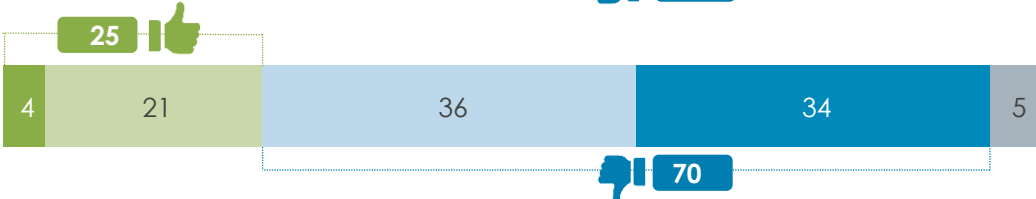
Gdy tylko mogę, zamiast z samochodu, korzystam z komunikacji miejskiej lub roweru.

Mam poczucie, że w moim domu marnuje się żywność.

Biorę udział w kampaniach i akcjach proekologicznych (np. sprzątanie świata, dzień bez samochodu).

dane w %

■ zdecydowanie tak ■ raczej tak ■ raczej nie ■ zdecydowanie nie ■ trudno powiedzieć

Podstawa: Polacy w wieku 15+, N=1010

MINISTERSTWO ŚRODOWISKA

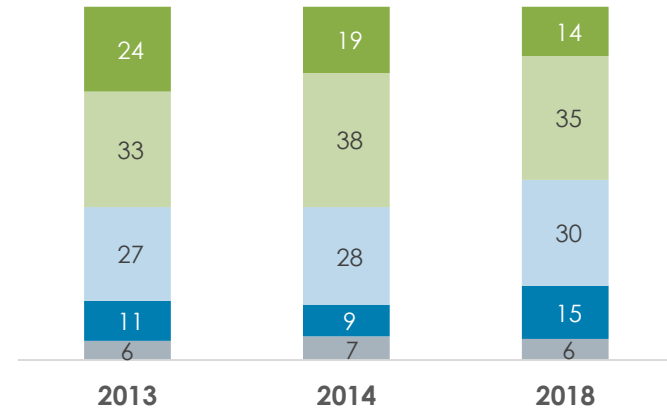
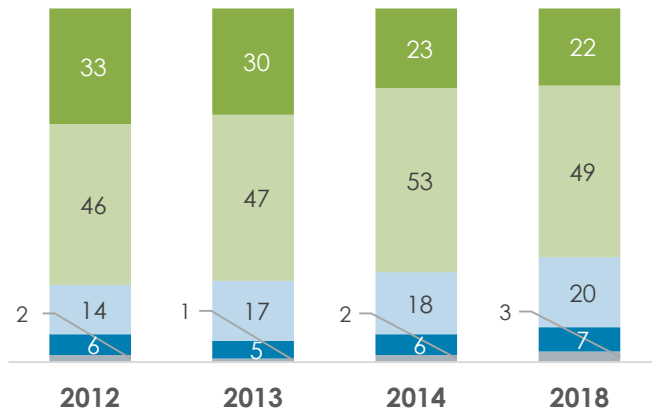
P26. Proszę ustosunkować się do poniższych stwierdzeń:

Pytanie jednokrotnego wyboru.

Zwracam uwagę na ograniczenie zużycia wody (np. podczas mycia naczyń lub kąpieli).

Gdy tylko mogę, zamiast z samochodu, korzystam z komunikacji miejskiej lub roweru.

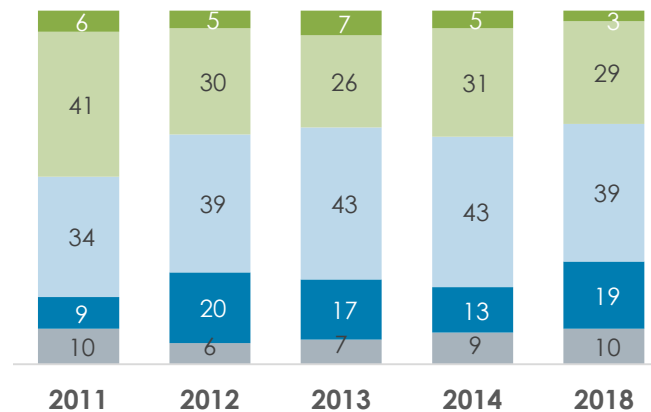
Wybieram rozwiązania ekologiczne, nawet wtedy, gdy oznacza to dodatkowy koszt.

- zdecydowanie tak
- raczej tak
- raczej nie
- zdecydowanie nie
- trudno powiedzieć

dane w %

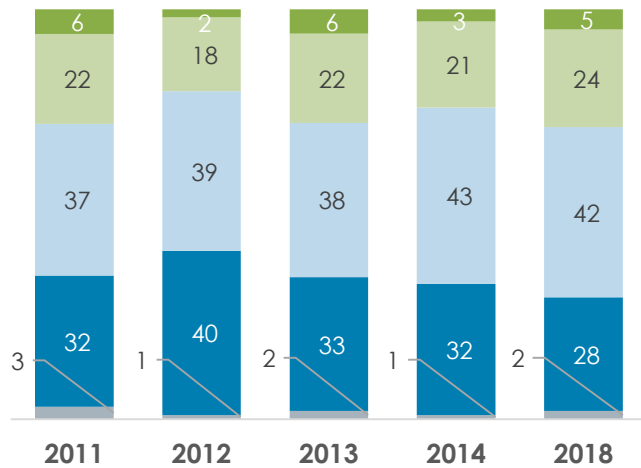
2018: N=1010
2014: N=1000
2013: N=1000
2012: N=1000
2011: N=1004

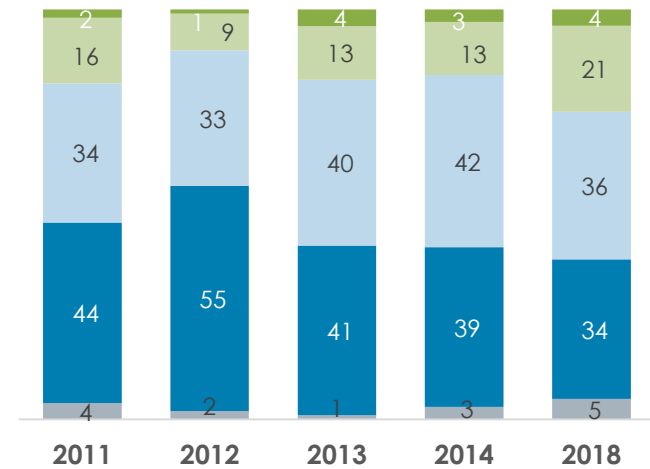
P26. Proszę ustosunkować się do poniższych stwierdzeń:

Pytanie jednokrotnego wyboru.

Mam poczucie, że w moim domu marnuje się żywność.

Biorę udział w kampaniach i akcjach proekologicznych (np. sprzątanie świata, dzień bez samochodu).

- zdecydowanie tak
- raczej tak
- raczej nie
- zdecydowanie nie
- trudno powiedzieć

dane w %

2018: N=1010

2014: N=1000

2013: N=1000

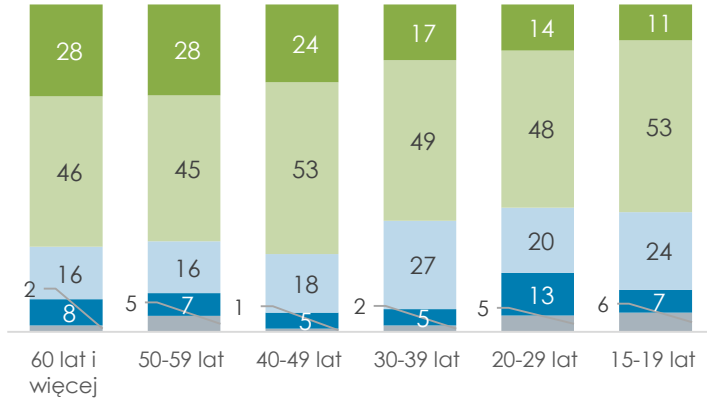
2012: N=1000

2011: N=1004

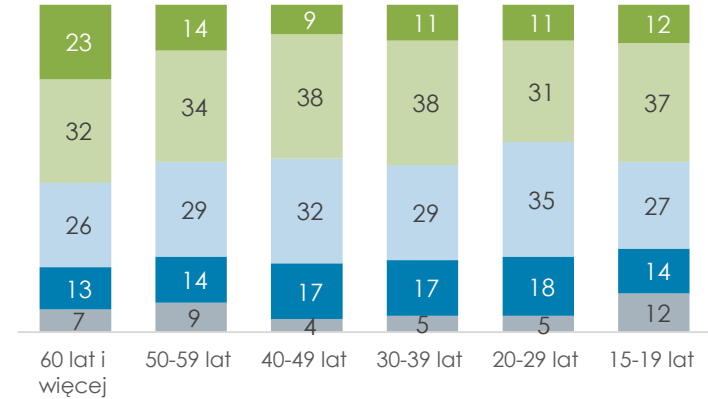
P26. Proszę ustosunkować się do poniższych stwierdzeń:

Pytanie jednokrotnego wyboru.

Zwracam uwagę na ograniczenie zużycia wody (np. podczas mycia naczyń lub kąpieli).

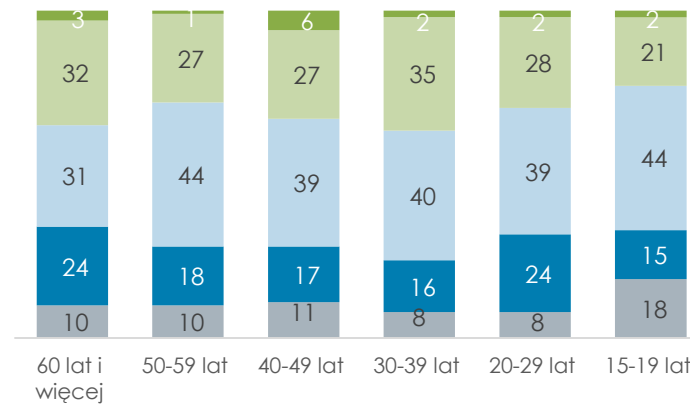

Gdy tylko mogę, zamiast z samochodu, korzystam z komunikacji miejskiej lub roweru.

- zdecydowanie tak
- raczej tak
- raczej nie
- zdecydowanie nie
- trudno powiedzieć

Wybieram rozwiązania ekologiczne, nawet wtedy, gdy oznacza to dodatkowy koszt.

dane w %

15-19 lat, N=67
 20-29 lat, N=173
 30-39 lat, N=181
 40-49 lat, N=208
 50-59 lat, N=158
 60 lat i więcej, N=223

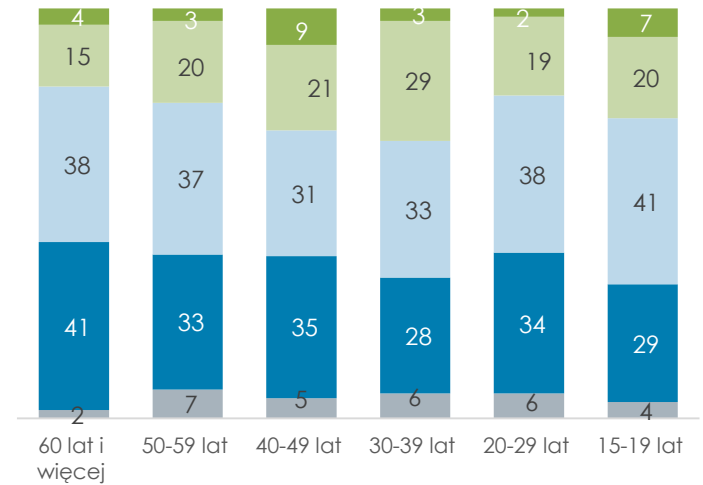
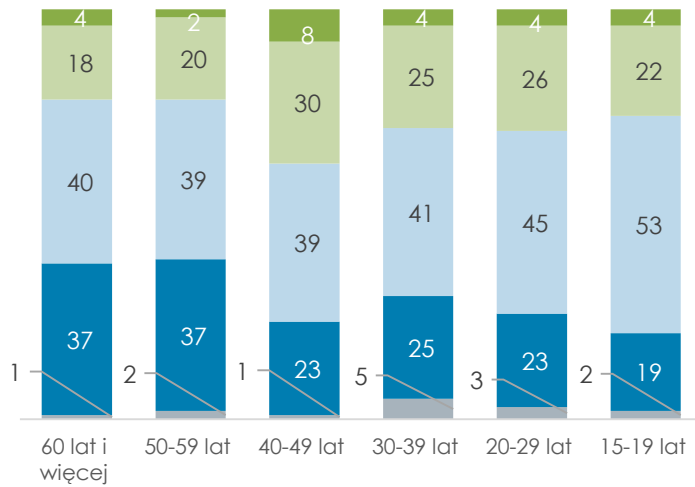
P26. Proszę ustosunkować się do poniższych stwierdzeń:

Pytanie jednokrotnego wyboru.

Mam poczucie, że w moim domu marnuje się żywność.

Biorę udział w kampaniach i akcjach proekologicznych (np. sprzątanie świata, dzień bez samochodu).

- zdecydowanie tak
- raczej tak
- raczej nie
- zdecydowanie nie
- trudno powiedzieć

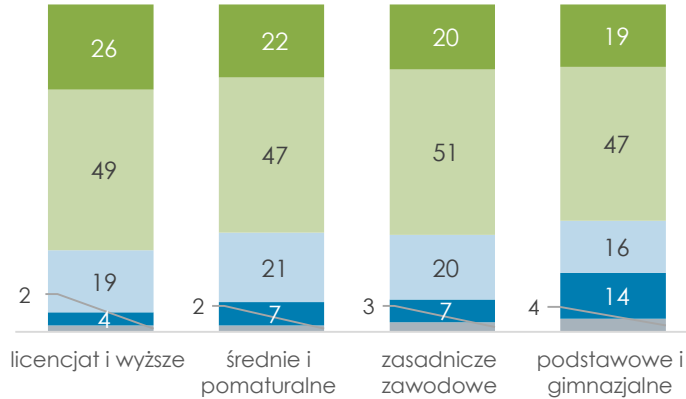
dane w %

15-19 lat, N=67
 20-29 lat, N=173
 30-39 lat, N=181
 40-49 lat, N=208
 50-59 lat, N=158
 60 lat i więcej, N=223

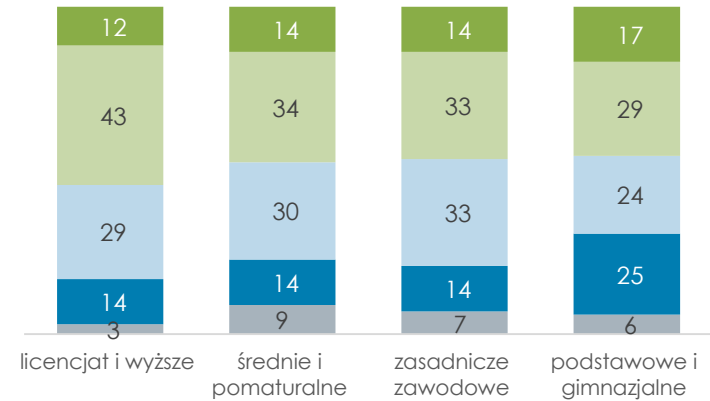
P26. Proszę ustosunkować się do poniższych stwierdzeń:

Pytanie jednokrotnego wyboru.

Zwracam uwagę na ograniczenie zużycia wody (np. podczas mycia naczyń lub kąpieli).

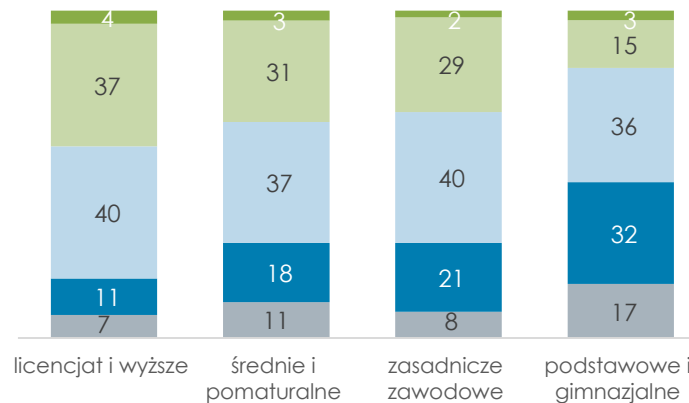
Gdy tylko mogę, zamiast z samochodu, korzystam z komunikacji miejskiej lub roweru.

Wybieram rozwiązania ekologiczne, nawet wtedy, gdy oznacza to dodatkowy koszt.

- zdecydowanie tak
- raczej tak
- raczej nie
- zdecydowanie nie
- trudno powiedzieć

dane w %

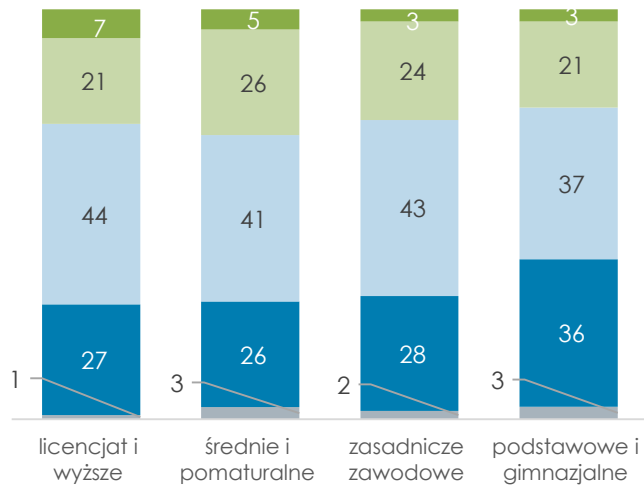
Podstawowe i gimnazjalne: N=140
 Zasadnicze zawodowe: N=287
 Średnie i pomaturalne: N=369
 Licencjat i wyższe: N=213

2018: N=1010
 2014: N=1000
 2013: N=1000
 2012: N=1000
 2011: N=1004

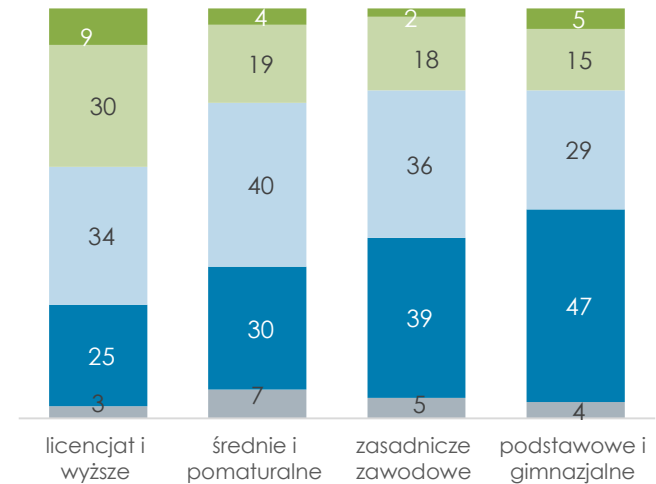
P26. Proszę ustosunkować się do poniższych stwierdzeń:

Pytanie jednokrotnego wyboru.

Mam poczucie, że w moim domu marnuje się żywność.

Biorę udział w kampaniach i akcjach proekologicznych (np. sprzątanie świata, dzień bez samochodu).

- zdecydowanie tak
- raczej tak
- raczej nie
- zdecydowanie nie
- trudno powiedzieć

dane w %

Podstawowe i gimnazjalne: N=140

Zasadnicze zawodowe: N=287

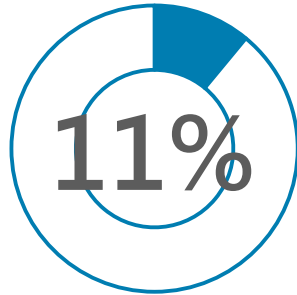
Średnie i podyplomowe: N=369

Licencjat i wyższe: N=213

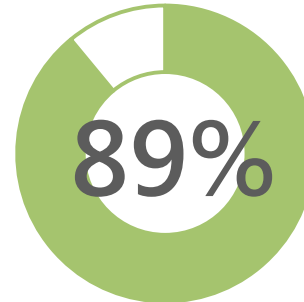

P27. Czy oszczędza Pan(i) energię w domu? Jeśli tak, to w jaki sposób?

Pytanie jednokrotnego wyboru/pytanie wielokrotnego wyboru.

respondentów nie oszczędza energii

respondentów oszczędza energię

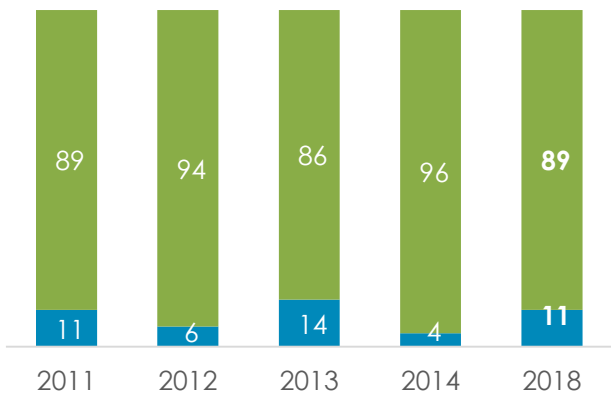

Podstawa: Polacy w wieku 15+, N=1010

P27. Czy oszczędza Pan(i) energię w domu? Jeśli tak, to w jaki sposób?

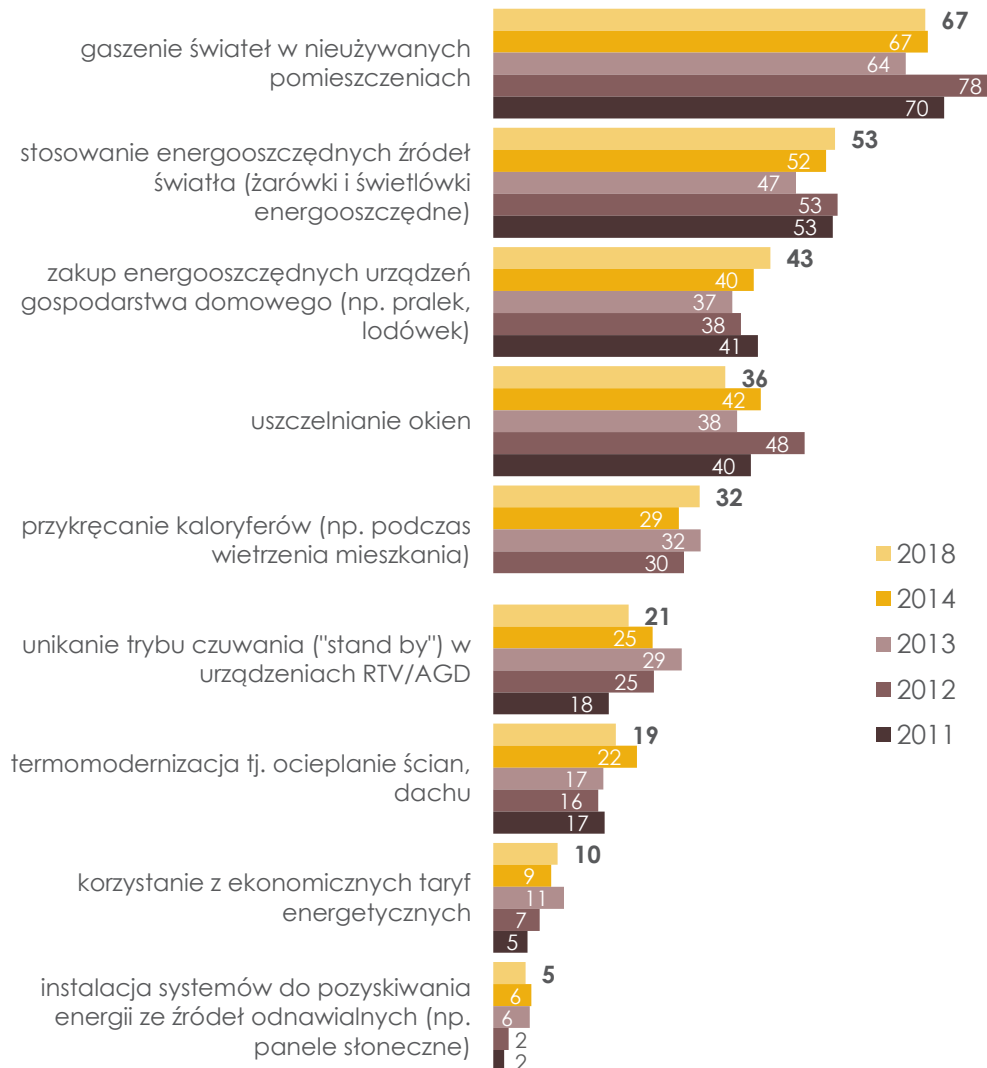
Pytanie jednokrotnego wyboru/pytanie wielokrotnego wyboru.

oszczędzam energię

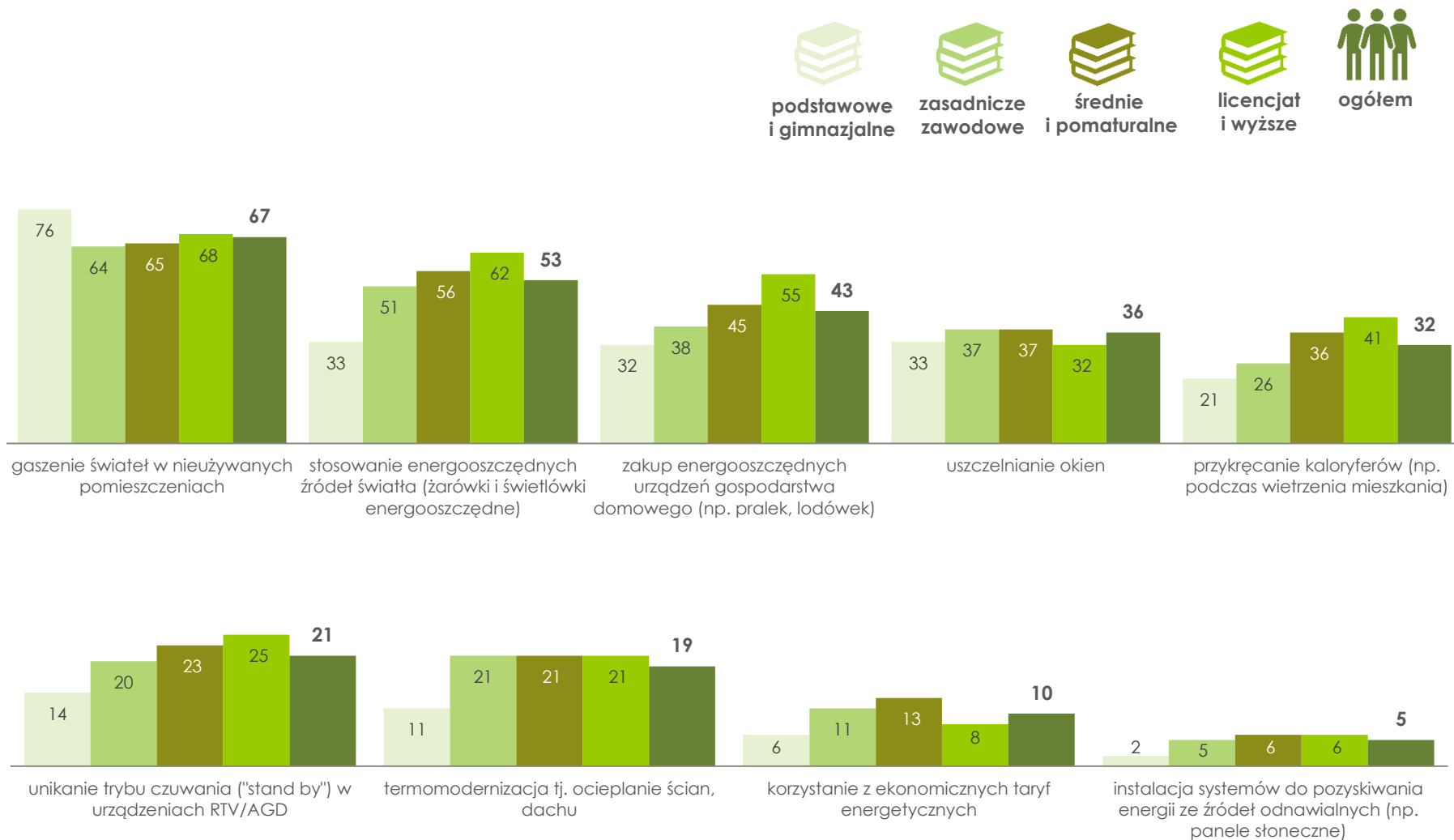
nie oszczędzam energii

dane w %
 2018: N=1010
 2014: N=1000
 2013: N=1000
 2012: N=1000
 2011: N=1004

P27. Czy oszczędza Pan(i) energię w domu? Jeśli tak, to w jaki sposób?

Pytanie jednokrotnego wyboru/pytanie wielokrotnego wyboru.

dane w %

Podstawowe i gimnazjalne: N=140

Zasadnicze zawodowe: N=287

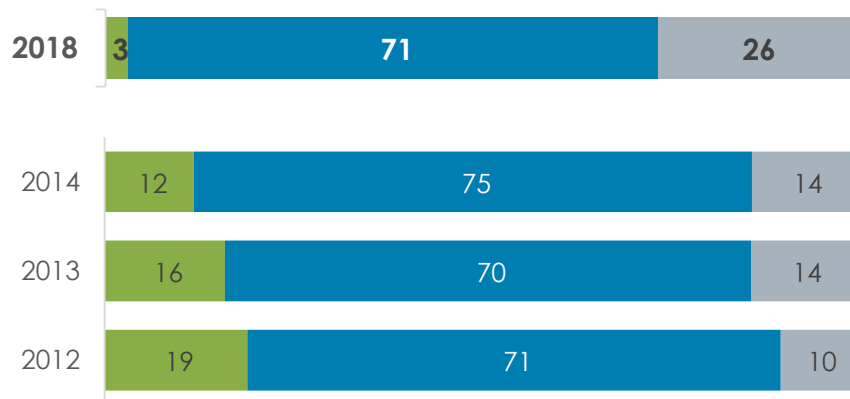
Średnie i podyplomowe: N=369

Licencjat i wyższe: N=213

P28. Czy w najbliższym roku w Pana(i) domu planuje się podjęcie dodatkowych działań, które zwiększą efektywność energetyczną i umożliwią zmniejszenie rachunków za energię?

Pytanie jednokrotnego wyboru.

 tak
  nie
  trudno powiedzieć

dane w %

2018: N=1010
 2014: N=1000
 2013: N=1000
 2012: N=1000

 3%
 respondentów **planuje podjęcie** dodatkowych działań, które zwiększą efektywność energetyczną

termomodernizacja budynku	31%
zastosowanie energooszczędnego oświetlenia	25%
zastosowanie odnawialnych źródeł energii	20%
wymiana starego sprzętu na urządzenia energooszczędne	11%
zmiana systemu ogrzewania	10%
zmiana dostawcy energii	3%

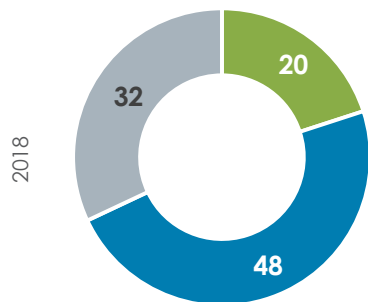
Podstawa: Polacy w wieku 15+, którzy planują podjęcie dodatkowych działań celem zwiększenia efektywności energetycznej, N=32

*Rozszerzenie pytania w 2018 roku nie pozwala na porównanie wyników.

P29. Czysta energia to energia, która nie jest uciążliwa dla środowiska naturalnego. Pozyskuje się ją ze źródeł odnawialnych np. energia słoneczna, wiatrowa, wodna, geotermalna, energia z biomasy i biogazu. Czy był(a)by Pan(i) skłonny(a) wydać więcej na „czystą” energię?

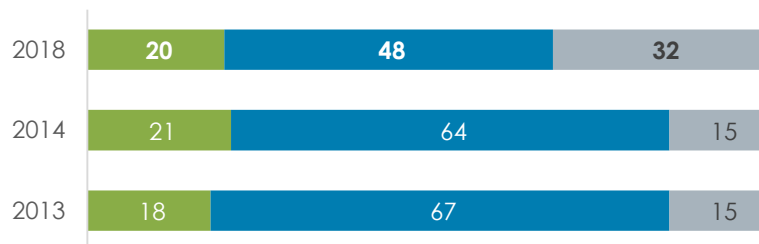
Pytanie jednokrotnego wyboru.

■ tak ■ nie ■ trudno powiedzieć

dane w %

2018: N=1010
2014: N=1000
2013: N=1000

P30. O ile więcej, w skali rocznej, był(a)by Pan(i) skłonny(a) zapłacić za „czystą” energię? Proszę podać przybliżoną wartość procentową, odnosząc się do kwoty, którą płaci Pan(i) obecnie za energię.

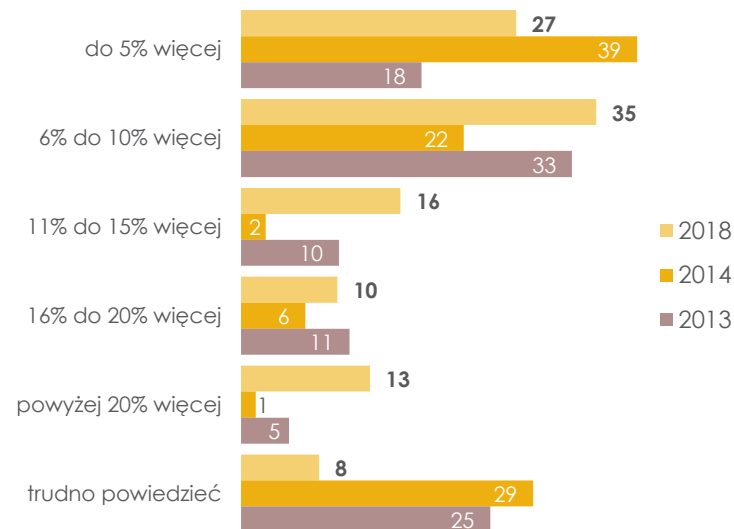
Pytanie jednokrotnego wyboru.

27% do 5% więcej
35% od 6% do 10% więcej
16% od 11% do 15% więcej
10% od 16% do 20% więcej
13% powyżej 20% więcej
8% trudno powiedzieć

2018

dane w %

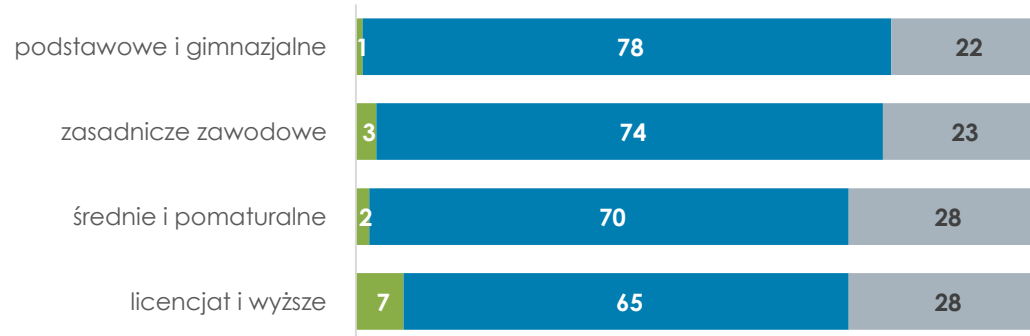
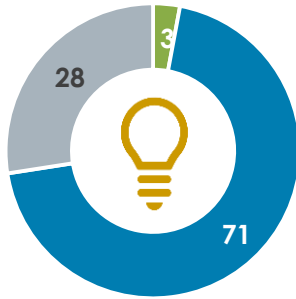
Podstawa: respondenci, którzy byliby skłonni wydać więcej na „czystą” energię
2018: N=206
2014: N=205
2013: N=185

P28. Czy w najbliższym roku w Pana(i) domu planuje się podjęcie dodatkowych działań, które zwiększą efektywność energetyczną i umożliwią zmniejszenie rachunków za energię?

Pytanie jednokrotnego wyboru.

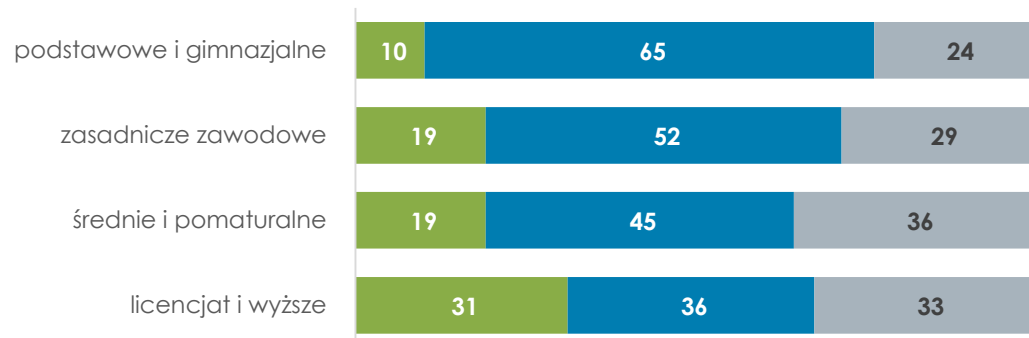
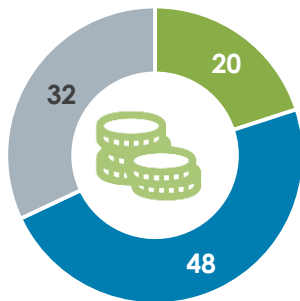
■ tak ■ nie ■ trudno powiedzieć

P29. Czysta energia to energia, która nie jest uciążliwa dla środowiska naturalnego. Pozyskuje się ją ze źródeł odnawialnych np. energia słoneczna, wiatrowa, wodna, geotermalna, energia z biomasy i biogazu. Czy był(a)by Pan(i) skłonny(a) wydać więcej na „czystą” energię?

Pytanie jednokrotnego wyboru.

■ tak ■ nie ■ trudno powiedzieć

dane w %

Podstawowe i gimnazjalne: N=140

Zasadnicze zawodowe: N=287

Średnie i pomaturalne: N=369

Licencjat i wyższe: N=213

Omówienie wyników

PŁEĆ

W przypadku proekologicznych zachowań zakupowych to **kobiety częściej** kupują produkty w ekologicznych opakowaniach oraz korzystają z toreb wielokrotnego użytku. Częściej również deklarują, iż zwracają uwagę na ograniczenie zużycia wody, korzystają z komunikacji miejskiej, a także gaszą światła w nieużywanych pomieszczeniach. Warto jednakże zaznaczyć, iż w przypadku **znajomości znaków ekologicznych**, to mężczyźni częściej wskazywali na znak ENERGY STAR.

Osoby w wieku **20-29 lat rzadziej wykazują proekologiczne zachowania konsumenckie**. Największą znajomością znaków ekologicznych wykazują się natomiast osoby w wieku **40-49 lat**, które częściej znają: Fair Trade, MSC oraz znak ekologiczny EKO. Ta grupa wiekowa częściej zwraca również uwagę na ograniczenie zużycia wody, ma poczucie, że w ich domu nie marnuje się żywności, a także przykręca kaloryfer podczas wietrzenia pomieszczeń. Natomiast osoby w wieku **30-39 lat** częściej **biorą udział w proekologicznych akcjach** oraz **instalują systemy do pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych**.

WIEK

MIEJSCE ZAMIESZKANIA

Osoby z większych miast częściej wykazują proekologiczne zachowania konsumenckie, za wyjątkiem korzystania z wielorazowych toreb. Te czynności częściej wykonują natomiast osoby mieszkające na wsi lub miastach do 20 tys. Warto jednocześnie zaznaczyć, iż Polacy zamieszkujący małe miejscowości (do 20 tys.) znają mniej oznaczeń ekologicznych niż pozostali, natomiast osoby z miast powyżej 100 tys. mieszkańców wykazują więcej zachowań proekologicznych (za wyjątkiem poruszania się komunikacją miejską oraz udziału w proekologicznych kampaniach).

Wraz ze wzrostem wykształcenia rośnie częstość proekologicznych zachowań zakupowych oraz znajomość znaków ekologicznych produktów. Osoby z wyższym wykształceniem częściej niż pozostali wybierają ekologiczne rozwiązania oraz biorą udział w kampaniach proekologicznych, a także stosują żarówki i świetlówki energooszczędne, kupują energooszczędne urządzenia oraz przykręcają kaloryfer podczas wietrzenia pomieszczeń. Jako jedyna grupa, te osoby częściej byłyby skłonne wydać **więcej na „czystą” energię**.

WYKSZTAŁCENIE

DOCHÓD

Polacy, których dochód na osobę wynosi od 1501 do 2500 zł częściej niż pozostałe grupy używają toreb wielorazowego użytku. Osoby mniej zarabiające rzadziej znają znaki ekologiczne takie jak FSC oraz Produkcja Ekologiczna (UE). Dodatkowo, **im wyższe zarobki tym częściej Polacy wybierają ekologiczne rozwiązania, mają poczucie, że w domu marnuje się żywność, a także biorą udział w proekologicznych kampaniach**. Natomiast osoby mniej zamożne częściej gaszą światło w nieużywanych pomieszczeniach oraz stosują energooszczędne oświetlenie, a także kupują energooszczędne urządzenia. Dochód nie różnicuje większej skłonności do zapłacenia większej kwoty za bardziej ekologiczną energię.

Omówienie wyników

Z przeprowadzonego badania wynika, że siedmiu na dziesięciu Polaków korzysta z **torb wielokrotnego użytku**, natomiast pięciu na dziesięciu **stara się unikać produktów jednorazowych i nietrwałych**. Blisko połowa deklaruje również, iż stara się kupować produkty z **ekologicznym opakowaniem** oraz wyprodukowane **w okolicy miejsca zamieszkania**. Na oznaczenia związane z ekologią i środowiskiem uwagę zwraca jedynie 36% respondentów. Zaznaczyć należy, iż wyniki utrzymują się na zbliżonym poziomie do poprzednich edycji badania (2012-2014).

Najbardziej rozpoznawalnymi przez Polaków oznaczeniami pojawiającymi się na produktach są **selektywna zbiórka urządzeń elektrycznych i elektronicznych** oraz **nadaje się do recyklingu** – zna je ponad połowa Polaków. Wysoki poziom znajomości dotyczy również **znaku ekologicznego EKO**. Najmniejszą rozpoznawalnością w dalszym ciągu charakteryzują się oznaczenia **MSC**, **Fairtrade** oraz **FSC**.

Ponad **70%** Polaków zwraca uwagę na **ograniczenia zużycia wody**, a blisko połowa gdy tylko może zamiast samochodu **korzysta z komunikacji miejskiej lub roweru**. Wybieranie rozwiązań ekologicznych (nawet gdy związane jest to z dodatkowym kosztem) nie jest natomiast wśród respondentów tak popularne (podobnie jak uczestnictwo w akcjach i kampaniach proekologicznych), bo zadeklarowało je jedynie 32% badanych. W porównaniu do poprzednich edycji badania odnotowano wzrost odsetka Polaków mających poczucie, że w ich domu marnuje się jedzenie oraz biorących udział w kampaniach i akcjach proekologicznych.

Omówienie wyników

Blisko dziewięciu na dziesięciu Polaków deklaruje, iż **oszczędza energię w domu**, co stanowi spadek w deklaracjach o 7 p.p. w porównaniu do roku 2014. Najczęściej wskazywanymi sposobami (podobnie jak w poprzednich edycjach badania) są: gaszenie świateł w nieużywanych pomieszczeniach, stosowanie energooszczędnych źródeł światła, zakup energooszczędnych urządzeń gospodarstwa domowego czy uszczelnianie okien.

Jak wskazują deklaracje respondentów jedynie **3%** z nich planuje w najbliższym roku podjęcie **dodatkowych działań umożliwiających zwiększenie efektywności energetycznej**. Zaznaczyć należy, iż jest to wynik najniższy spośród wszystkich edycji badania (w latach 2012-2014 wahał się na poziomie od 12% do 19%). Badani celem realizacji założeń planują najczęściej termomodernizację budynków, zastosowanie energooszczędnego oświetlenia oraz odnawialnych źródeł energii.

Jedynie **jedna piąta Polaków** byłaby skłonna wydać więcej pieniędzy na „czystą”, nieuciążliwą dla środowiska naturalnego energię. Najczęściej wskazywanym przedziałem procentowym, który respondenci byliby skłonni dodatkowo płacić w ciągu roku za „czystą” energię to przedział od **6%** do **10%** (odnosząc się do kwoty, którą płacą obecnie za energię).

WIZERUNEK MINISTERSTWA ŚRODOWISKA

MINISTERSTWO
ŚRODOWISKA

PROBLEMATYKA ROZDZIAŁU

Największe wyzwania dla
Polski a problemy
środowiska naturalnego

Środowisko naturalne i
jego ochrona

Jakość powietrza

Gospodarowanie
odpadami

Zmiany klimatu

Indywidualne działania i
zachowania wspierające
ochronę środowiska

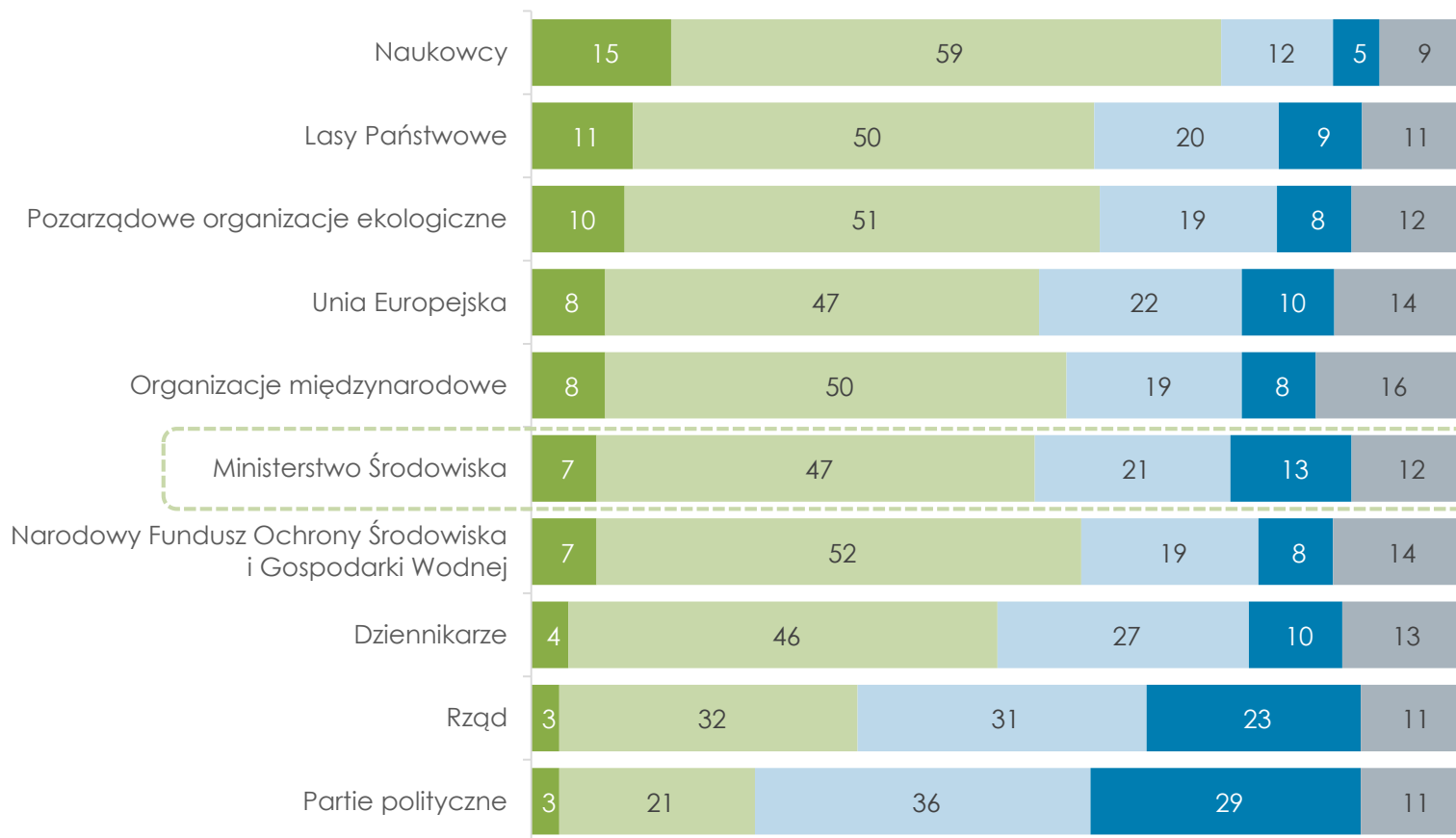
Wizerunek Ministerstwa
Środowiska

- ❖ Jakie jest zaufanie do instytucji w kontekście kwestii związanych ze środowiskiem naturalnym?
- ❖ Jak postrzegana i oceniana jest działalność Ministerstwa Środowiska?

P31. Jeśli chodzi o kwestie związane ze środowiskiem naturalnym, to na ile ufa bądź nie ufa Pan(i) następującym instytucjom lub osobom:

Pytanie jednokrotnego wyboru.

■ zdecydowanie ufam   ■ raczej ufam   ■ raczej nie ufam   ■ zdecydowanie nie ufam   ■ trudno powiedzieć

dane w %

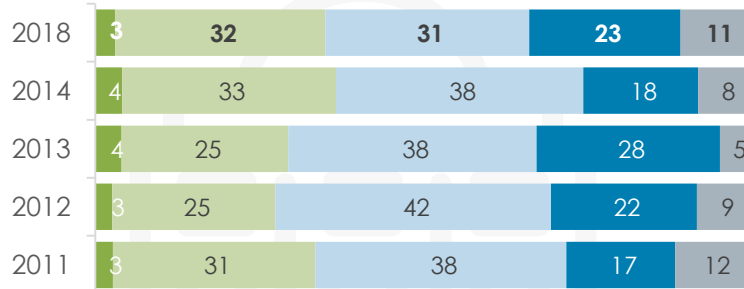
Podstawa: Polacy w wieku 15+, N=1010

P31. Jeśli chodzi o kwestie związane ze środowiskiem naturalnym, to na ile ufa bądź nie ufa Pan(i) następującym instytucjom lub osobom:

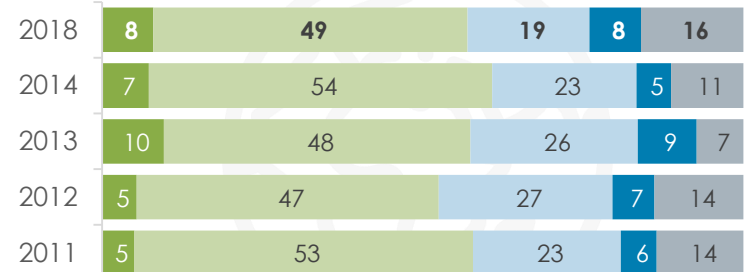
Pytanie jednokrotnego wyboru.

■ zdecydowanie ufam ■ raczej ufam ■ raczej nie ufam ■ zdecydowanie nie ufam ■ trudno powiedzieć

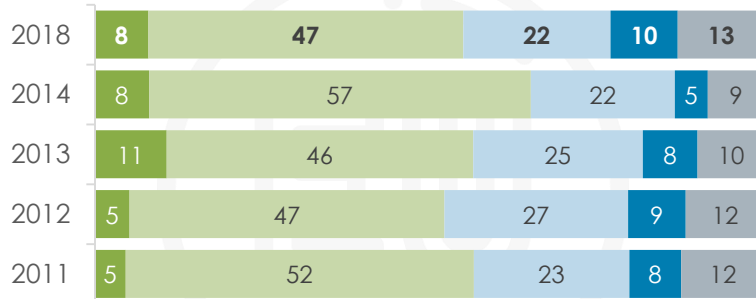
Rząd

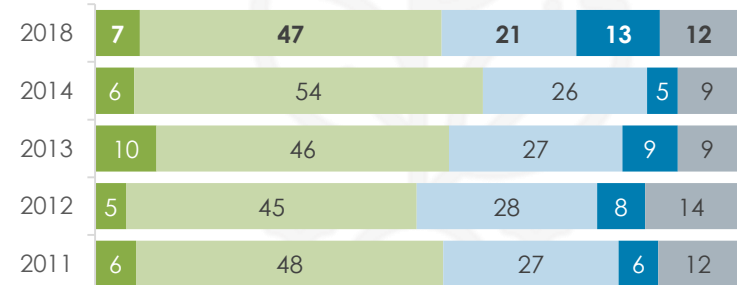
Organizacje międzynarodowe

Unia Europejska

Ministerstwo Środowiska

dane w %

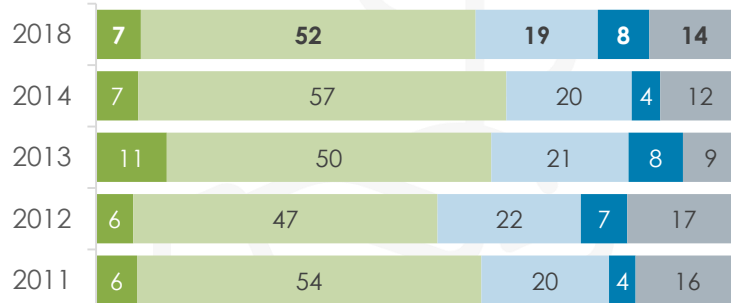
2018: N=1010
 2014: N=1000
 2013: N=1000
 2012: N=1000
 2011: N=1004

P31. Jeśli chodzi o kwestie związane ze środowiskiem naturalnym, to na ile ufa bądź nie ufa Pan(i) następującym instytucjom lub osobom:

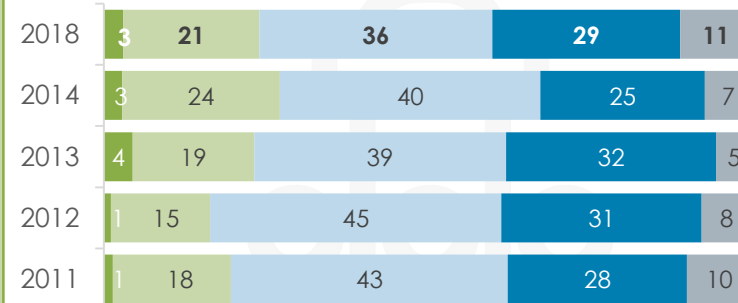
Pytanie jednokrotnego wyboru.

■ zdecydowanie ufam ■ raczej ufam ■ raczej nie ufam ■ zdecydowanie nie ufam ■ trudno powiedzieć

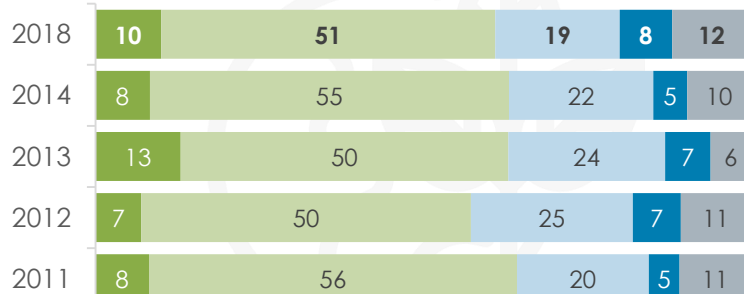
Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska i
Gospodarki Wodnej

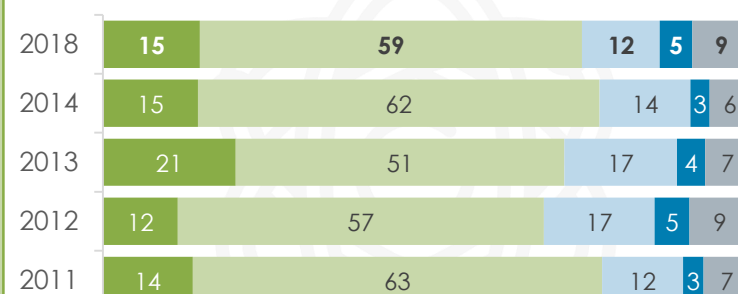
Partie polityczne

Pozarządowe
organizacje
ekologiczne

Naukowcy

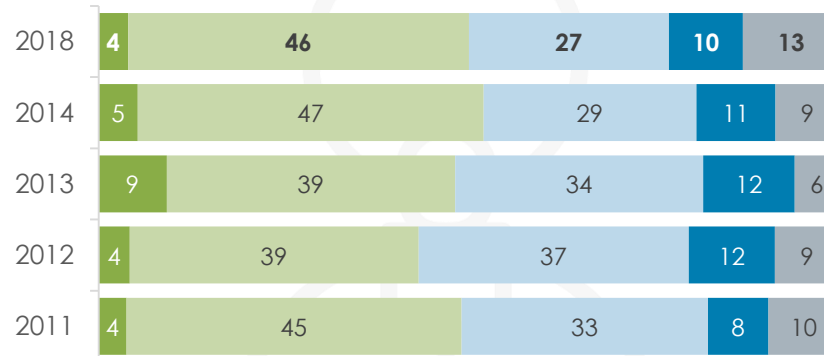
dane w %

2018: N=1010
2014: N=1000
2013: N=1000
2012: N=1000
2011: N=1004

P31. Jeśli chodzi o kwestie związane ze środowiskiem naturalnym, to na ile ufa bądź nie ufa Pan(i) następującym instytucjom lub osobom:

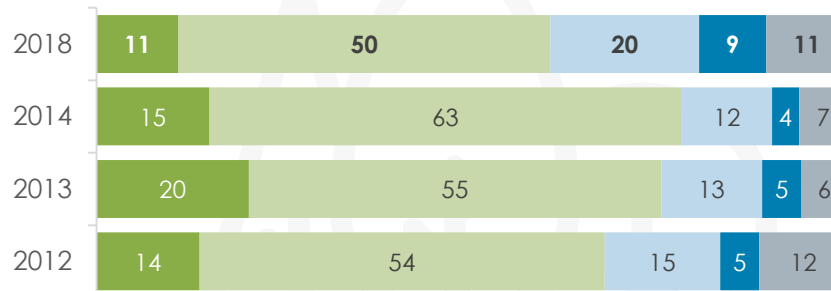
Pytanie jednokrotnego wyboru.

Dziennikarze

- zdecydowanie ufam
- raczej ufam
- raczej nie ufam
- zdecydowanie nie ufam
- trudno powiedzieć

Lasy Państwowe

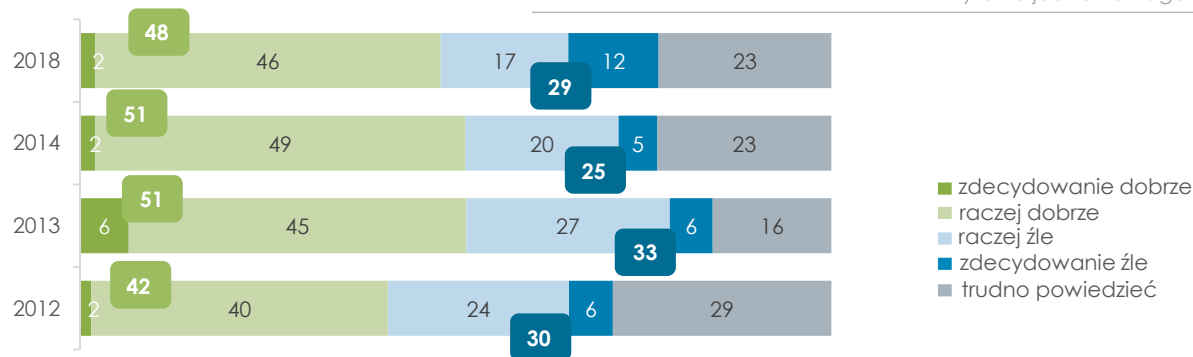

dane w %

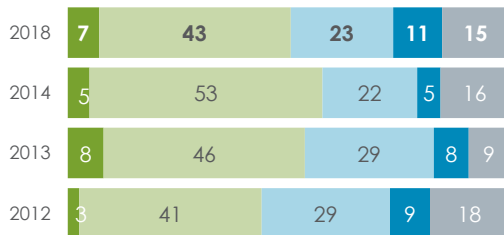
2018: N=1010
2014: N=1000
2013: N=1000
2012: N=1000
2011: N=1004

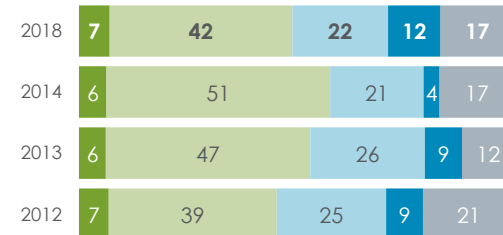
Jak ogólnie ocenia Pan(i) działalność Ministerstwa Środowiska?

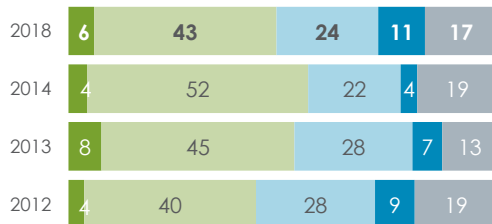
Ministerstwo Środowiska dba o edukację ekologiczną społeczeństwa.

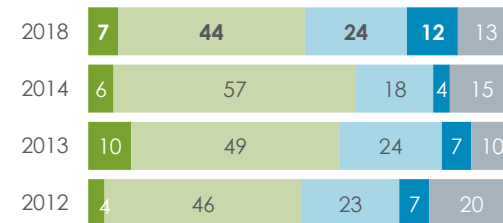
Ministerstwo Środowiska prowadzi politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom.

Ministerstwo Środowiska wspiera działania obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska.

Ministerstwo Środowiska skutecznie dba o tereny o dużych walorach przyrodniczych.

dane w %
 2018: N=1010
 2014: N=1000
 2013: N=1000
 2012: N=1000

■ zdecydowanie tak ■ raczej tak ■ raczej nie ■ zdecydowanie nie ■ trudno powiedzieć

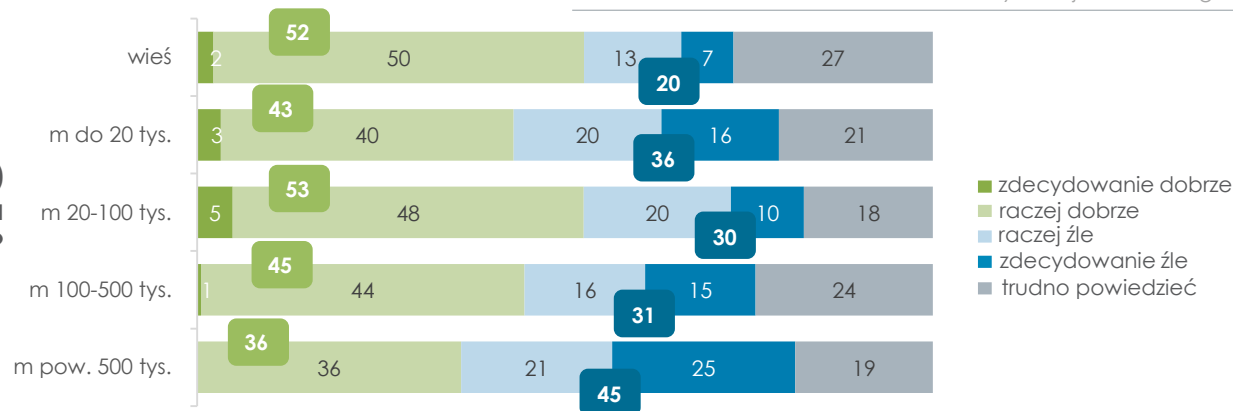

P32. i P33. Ocena działalności Ministerstwa Środowiska

Pytanie jednokrotnego wyboru.

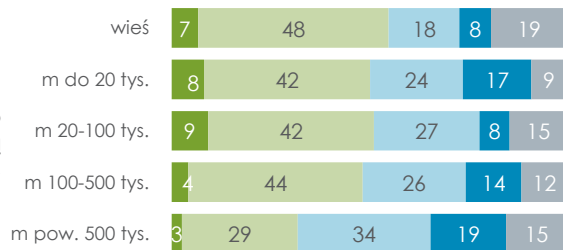

Jak ogólnie ocenia Pan(i) działalność Ministerstwa Środowiska?

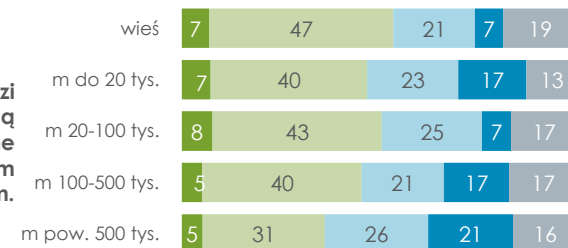

- zdecydowanie dobrze
- raczej dobrze
- raczej źle
- zdecydowanie źle
- trudno powiedzieć

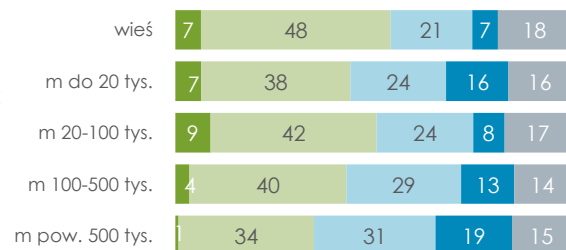
Ministerstwo Środowiska dba o edukację ekologiczną społeczeństwa.

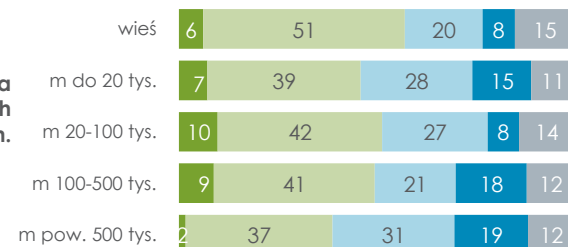
Ministerstwo Środowiska prowadzi politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom.

Ministerstwo Środowiska wspiera działania obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska.

Ministerstwo Środowiska skutecznie dba o tereny o dużych walorach przyrodniczych.

dane w %

Wieś, N=398
 M do 20 tys., N=133
 M 20-100 tys., N=194
 M pow.100-500 tys., N=170
 M pow. 500 tys., N=114

■ zdecydowanie tak ■ raczej tak ■ raczej nie ■ zdecydowanie nie ■ trudno powiedzieć

Omówienie wyników

PŁEĆ

Mężczyźni zdecydowanie częściej niż kobiety deklarują, iż w kwestiach związanych ze środowiskiem naturalnym nie mają zaufania do takich instytucji jak Rząd, Unia Europejska, organizacje międzynarodowe, Ministerstwo Środowiska, Lasy Państwowe czy NFOŚiGW. Jednocześnie **gorzej oceniają ogólną działalność Ministerstwa Środowiska** (odpowiedź źle: 32%, wśród kobiet 26%). Nie są również przekonani o tym, iż Ministerstwo prowadzi politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłemu pokoleniu.

Polacy powyżej 60 roku życia zdecydowanie częściej niż inni respondenci deklarują zaufanie do **Rządu** (42%) w kwestiach związanych z ochroną środowiska. W przypadku osób w wieku 40-49 lat zdecydowanie częściej wskazywano natomiast na **dziennikarzy** (57%). Ocena działalności Ministerstwa Środowiska nie różnicuje się znacząco w podziale na wiek, jednakże warto zaznaczyć, że **osoby młode** (15-19 lat) częściej deklarowały, iż ich zdaniem Ministerstwo nie dba o edukację ekologiczną społeczeństwa, nie wspiera działań obywateli na rzecz ochrony środowiska oraz nie prowadzi polityki zapewniającej bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłemu pokoleniu.

WIEK

MIEJSCE ZAMIESZKANIA

Mieszkańcy dużych miast (powyżej 500 tys. mieszkańców) zdecydowanie częściej niż inni deklarują brak zaufania w sprawach dotyczących środowiska do instytucji takich jak Unia Europejska i Lasy Państwowe. Natomiast **mieszkańcy wsi częściej deklarują zaufanie do Rządu, Ministerstwa Środowiska** (62%, przy wynikach w pozostałych grupach na poziomie 47%-51%) i **Lasów Państwowych**. Warto zaznaczyć, że ogólna działalność Ministerstwa Środowiska zdecydowanie gorzej jest oceniana przez mieszkańców dużych miast (pow. 500 tys.) niż pozostałe grupy. Odwrotna sytuacja ma miejsce w przypadku mieszkańców obszarów wiejskich. Analogicznie wyniki rozkładają się w przypadku stwierdzeń dotyczących działalności Ministerstwa.

Polacy z wykształceniem na poziomie licencjatu lub wyższym zdecydowanie rzadziej niż inni deklarują zaufanie w sprawach związanych ze środowiskiem naturalnym do takich instytucji jak Rząd, Ministerstwo Środowiska i partie polityczne. W przypadku oceny działalności Ministerstwa wyniki nie różnicują się znacząco ze względu na posiadane wykształcenie, jednakże warto zaznaczyć, iż respondenci z **wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym** są rzadziej niż inne grupy przekonani o tym, że Ministerstwo dba o edukację ekologiczną społeczeństwa oraz prowadzi politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne obecnym i przyszłemu pokoleniu.

WYKSZTAŁCENIE

DOCHÓD

Polacy, u których dochód na jednego członka rodziny wynosi do 1500 zł zdecydowanie częściej deklarują zaufanie w kwestiach dotyczących środowiska Lasom Państwowym. Osoby deklarujące dochód na poziomie powyżej 2500 zł większe zaufanie mają natomiast do Unii Europejskiej, ale mniejsze do Rządu i Lasów Państwowych. **Ogólną działalność Ministerstwa Środowiska pozytywniej oceniają natomiast osoby, w których gospodarstwach dochód na jedną osobę wynosi 1501-2500 zł.**

Omówienie wyników

Według tegorocznej edycji badania Polacy największe zaufanie w kwestiach związanych ze środowiskiem naturalnym mają do **naukowców** (74% badanych im ufa). Ponad połowa respondentów pozytywnie oceniła pod tym względem również takie instytucje jak: Lasy Państwowe, pozarządowe organizacje ekologiczne, Unię Europejską, organizacje międzynarodowe, Ministerstwo Środowiska, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz dziennikarzy. Najmniejszym zaufaniem badanych cieszą się rząd oraz partie polityczne. Porównując uzyskane wyniki do ostatniej edycji badania (2014) zaznaczyć należy, iż w przypadku niemal wszystkich instytucji odnotowano spadek zaufania w kwestiach związanych ze środowiskiem. Największą różnicę odnotowano w takich instytucjach jak **Lasy Państwowe** (spadek zaufania 78% do 61%) i **Unia Europejska** (z 65% do 55%).

Blisko połowa Polaków ocenia działalność Ministerstwa Środowiska **pozytywnie**. W porównaniu do poprzednich edycji badania odnotowano spadek względem roku 2014 i 2013 o 2 p.p.

Co druga ankietowana osoba jest zdania, iż Ministerstwo Środowiska **dba o edukację ekologiczną społeczeństwa** oraz **troszczy się o tereny o dużych walorach przyrodniczych**. Nieco mniej pozytywnych wskazań odnotowano w przypadku stwierdzeń dotyczących prowadzenia przez Ministerstwo polityki zapewniającej bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłemu pokoleniom, a także wspierania działań obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska. W porównaniu do poprzedniej edycji badania (2014) odsetek wskazań pozytywnych jest niższy, utrzymuje się jednak na poziomie zbliżonym do lat 2012-2013.

WSKAŹNIKI

Podrozdział zawiera wybrane w toku tworzenia koncepcji badania **główne wskaźniki diagnozujące stan świadomości i zachowań ekologicznych Polaków**. Charakter wskaźników określono na podstawie trzech obszarów: opinie, wiedza i zachowanie.

Wskaźniki przedstawione są w podziale na dwie grupy: ogół badanej populacji oraz najmłodsza grupa wiekowa (15-19 lat).

W tabelach wskaźniki dla ogółu oznaczone są literą A (np. 1A), a dla populacji w wieku 15-19 lat literą B (np. 1B).

W przypadku, w którym wartość wskaźników dla grupy 15-19 lat będzie się różnić statystycznie od wartości głównego wskaźnika to wartość ta zostanie opatrzona symbolem gwiazdki (*).

Liczebność prób w poszczególnych edycjach badania wynosiła:

▪**rok 2011:** 1004 badanych (w tym 75 osób w wieku 15-19 lat),

▪**rok 2012:** 1000 badanych (w tym 77 osób w wieku 15-19 lat),

▪**rok 2013:** 1000 badanych (w tym 49 osób w wieku 15-19 lat),

▪**rok 2014:** 1000 badanych (w tym 66 osób w wieku 15-19 lat),

▪**rok 2018:** 1010 badanych (w tym 67 osób w wieku 15-19 lat).

WSKAŹNIKI	KATEGORIA WIEKOWA	2011	2012	2013	2014	2018
1. Odsetek Polaków, którzy uważają, że ochrona środowiska może pozytywnie wpłynąć na rozwój gospodarczy kraju	1A 15+	Brak	76%	75%	76%	84%
	1B 15-19	Brak	82%	85%	79%	92%
2. Odsetek Polaków, którzy uważają, że poprawa stanu środowiska zależy od aktywności każdego z nas	2A 15+	Brak	54%	50%	50%	56%
	2B 15-19	Brak	52%	41%	58%	57%
3. Odsetek Polaków znających pojęcie „bioróżnorodność”	3A 15+	Brak	38%	30%	35%	37%
	3B 15-19	Brak	42%	44%	38%	42%
4. Odsetek Polaków znających pojęcie „zrównowagony rozwój”	4A 15+	Brak	42%	43%	46%	43%
	4B 15-19	Brak	38%	49%	50%	39%
5. Odsetek Polaków znających pojęcie „zrównowagony transport”	5A 15+	Brak	36%	Brak	Brak	Brak
	5B 15-19	Brak	32%	Brak	Brak	Brak
6. Odsetek Polaków znających pojęcie „zielona gospodarka”	6A 15+	Brak	49%	46%	51%	45%
	6B 15-19	Brak	49%	51%	48%	47%
7. Odsetek Polaków, w których gospodarstwach domowych, segreguje się śmieci regularnie	7A 15+	45%	44%	54%	68%	62%
	7B 15-19	33%*	38%	68%	65%	69%

WSKAŹNIKI	KATEGORIA WIEKOWA	2011	2012	2013	2014	2018
8. Odsetek Polaków, którzy <u>zawsze</u> zwracają uwagę na oznaczenia związane z ekologią i środowiskiem	8A 15+	5%	6%	6%	5%	6%
	8B 15-19	2%	4%	9%	3%	6%
9. Odsetek Polaków, którzy <u>zawsze</u> starają się kupować produkty, które mają ekologiczne opakowania	9A 15+	Brak	8%	7%	10%	11%
	9B 15-19	Brak	5%	4%	6%	8%
10. Odsetek Polaków, którzy wybierają produkty ekologiczne, nawet wtedy gdy oznacza to dodatkowy koszt	10A 15+	47%	35%	33%	36%	32%
	10B 15-19	41%	32%	47%	36%	23%
11. Odsetek Polaków deklarujących podejmowanie działań w kierunku zwiększenia efektywności energetycznej	11A 15+	89%	94%	86%	96%	89%
	11B 15-19	81%*	92%	77%	91%	88%
12. Odsetek Polaków, w których domach planuje się podjęcie działań zwiększających efektywność energetyczną	12 15+	Brak	19%	16%	12%	3%
13. Odsetek Polaków, którzy nie są skłonni wydać więcej na „czystą” energię	13A 15+	45%	50%	67%	64%	48%
	13B 15-19	31%*	43%	55%	61%	53%

Dziękujemy za uwagę

DANAE

tel. +48 22 185 59 00
e-mail: biuro@danae.com.pl

realizacja

tel. +48 500 302 848
e-mail: biuro@realizacja.com.pl

Autorki raportu:

*Anna Szatanowska
Kamila Kotlewska
Małgorzata Licznarska
Krzysztofa Samociuk*

Redakcja raportu: Tamara Walczak-Kozłowska